

INVESTMENT MANAGEMENT ENVIRONMENT
CONSULTING

ul. Warsztatowa 47 55-010 Biestrzyków
e-mail: biuro@imeconsulting.com.pl

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA POWIATU OLEŚNICKIEGO NA LATA 2017-2020 Z PERSPEKTYWĄ DO 2022 ROKU

PROJEKT DOKUMENTU

ZESPÓŁ AUTORSKI
pod kierunkiem
dr inż. Marii Stanisławskiej

ZAMAWIAJĄCY
POWIAT OLEŚNICKI
ul. J. Słowackiego 10
56- 400 Oleśnica

Biestrzyków, maj 2017

SPIS TREŚCI

I. WSTĘP. PODSTAWA I ZAKRES OPRACOWANIA	5
II. STRESZCZENIE OPRACOWANIA	7
III. DOKUMENTY STRATEGICZNE - OPRACOWANIA	10
3.1. Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju. Polska 2030. Trzecia Fala Nowoczesności	10
3.2. Strategia Rozwoju Kraju 2020	11
3.3. Krajowy Program Oczyszczania Ścieków Komunalnych	12
3.4. Krajowy Plan Gospodarki Odpadami 2014	13
3.5. Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko 2014-2020	14
3.6. Regionalny Program Operacyjny Województwa Dolnośląskiego 2014-2020	15
3.7. Strategiczny Plan Adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030	15
3.8. Strategia Rozwoju Województwa Dolnośląskiego	16
3.9. Program ochrony powietrza dla strefy dolnośląskiej	17
3.10. Wojewódzki plan gospodarki odpadami	18
3.10.1. Zasady ogólne. Cele	18
3.10.2. Regiony odpadowe	19
IV. CHARAKTERYSTYKA POWIATU OLEŚNICKIEGO	20
4.1. Położenie geograficzne i administracyjne	20
4.2. Warunki klimatyczne	21
4.3. Demografia gminy i procesy społeczne	22
4.3.1. Stany ludności w ostatnim dziesięcioleciu	24
4.4. Sektor usługowo-wytwórczy	27
4.5. Rolnictwo	29
4.6. Nieruchomości zabudowane będące własnością Powiatu Oleśnickiego	30
V. STAN ŚRODOWISKA NA TERENIE POWIATU OLEŚNICKIEGO	42
5.1. Budowa geologiczna i rzeźba terenu	42
5.2. Gleby	43
5.3. Surowce naturalne	43
5.4. Hydrografia	44
5.4.1. Wody podziemne	44
5.4.2. Wody powierzchniowe	47
5.5. Stan powietrza atmosferycznego	49
5.6. Lasy	49
5.7. Gospodarka wodno-ściekowa	51
5.7.1. Wodociągi	53

5.7.2 Sieć kanalizacyjna	54
5.7.3. Oczyszczalnie ścieków	56
5.7.4. Infrastruktura gazownicza	56
5.8. Gospodarka odpadami	59
5.8.1. Materiały zawierające azbest	62
5.9. Obszary prawnie chronione	62
5.9.1. Gmina Syców	62
5.9.1.1. Obszar chronionego krajobrazu „Wzgórza Ostrzeszowskie i Kotlina Odolanowska”	62
5.9.1.2. Użytek ekologiczny „Storczyk”	63
5.9.1.3. Arboretum Leśne im. Profesora Stefana Białoboka	63
5.9.2. Gmina Bierutów.....	64
5.9.2.1. Obszar Specjalnej Ochrony „Bierutów” NATURA 2000	64
5.9.2.2. Obszar Specjalnej Ochrony „Lasy Grędzińskie” NATURA 2000	64
5.9.3. Gmina Międzybórz	65
5.9.3.1. Obszaru Chronionego Krajobrazu „Wzgórza Ostrzeszowskie”	65
5.9.3.2. Rezerwat „GOLA”	65
5.9.4. Gmina Twardogóra.....	66
5.9.4.1. Park Krajobrazowy „Dolina Baryczy”	66
5.9.4.2. Rezerwat Przyrody „Torfowisko koło Grabowna”	66
5.9.4.3. Rezerwat „Gola”	66
5.9.4.4. Użytek ekologiczny – „Leśne stawki k. Goszcza”	66
5.9.4.5. Obszar NATURA 2000 „Dolina Baryczy”	67
5.9.4.6. Obszar NATURA 2000 „Ostoja nad Baryczą”	67
5.9.4.7. Obszar NATURA 2000 „Leśne stawki koło Goszcza”	68
5.9.5. Miasto i Gmina Oleśnica.....	68
5.9.5.1. Użytek ekologiczny „Las Boguszycki”	68
5.9.5.2. NATURA 2000 „Dolina Oleśnicy i Potoku Boguszyckiego”	68
5.9.5.3. Użytek ekologiczny „Olsy Sokołowickie”	69
5.9.5.4. Użytek ekologiczny „Olsy Spalickie”	69
5.9.5.5. Użytek ekologiczny „Mokradła Boguszyckie”	69
5.9.6. Gmina Dobroszyce.....	69
5.9.6.1. Obszar NATURA 2000 „Kumaki Dobrej”	69
5.9.7. Gmina Dziadowa Kłoda.....	69
5.9.7.1. Użytek ekologiczny „Bagno w Dziadowej Kłodzie”	69

5.9.7.2. Użytek ekologiczny „Naturalnie ukształtowane łąki w obrębie Dziadowa Kłoda”	69
5.9.8. Obiekty prawnie chronione - Pomniki przyrody.....	70
5.9.9. Flora i fauna.....	70
5.10. Wycinka drzew i krzewów	70
5.11. Klimat akustyczny.....	72
5.12. Efekty realizacji dotychczas obowiązującego POŚ dla Powiatu Oleśnickiego	73
VI. OCENA STANU ŚRODOWISKA NA TERENIE POWIATU OLEŚNICKIEGO	91
VII. ANALIZA SWOT DLA PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA.	99
VIII. DZIAŁANIA POWIATU DLA PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA.	106
8.1. Miejsce i rola Powiatu w strukturze ochrony środowiska.....	106
8.2. Otoczenie prawne istotne dla realizacji POŚ przez powiaty.	108
8.3. Dokumenty szczegółowo odnoszące się do ochrony środowiska.....	109
8.3.1. Program usuwania wyrobów zawierających azbest z terenu Powiatu Oleśnickiego.....	109
IX. CELE PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA USTANOWIONE DLA POWIATU OLEŚNICKIEGO.....	110
X. ZADANIA I ICH FINANSOWANIE.....	114
XI. SYSTEM REALIZACJI PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA	125
11.1. Zadania inwestycyjne Powiatu.....	125
11.2. Działania administracyjne Starosty Powiatu.....	125
11.3. Działania informacyjne i edukacyjne.....	126
XII. MONITOROWANIE REALIZACJI PROGRAMU. RAPORTOWANIE.....	127
XIII. KOORDYNACJA REALIZACJI PROGRAMU.....	128
XIV. WYKAZ SKRÓTÓW	129
XV. ZAŁĄCZNIKI	129
XVI. SPIS TABEL	129
XVII. SPIS RYCIN	131

I. WSTĘP. PODSTAWA I ZAKRES OPRACOWANIA

Program ochrony środowiska to opracowanie wskazane w polskich przepisach jako podstawowe narzędzie branżowe dla realizacji polityki ochrony środowiska na szczeblu wojewódzkim, powiatowym i gminnym.

Podstawą prawną wykonania Programu są zapisy art. 17 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001r. Prawo ochrony środowiska (tekst jednolity z dnia 19 kwietnia 2016 r. - Dz.U. z 2016 r. poz. 672 - ze zmianami). Zgodnie z nim Starosta w celu realizacji polityki ekologicznej państwa sporządza powiatowy program ochrony środowiska.

Realizacja nowych dokumentów pod nazwą program ochrony środowiska (zamiast aktualizacji dotychczasowych) wynika z zapisów art. 14 ustawy o zmianie ustawy - Prawo ochrony środowiska oraz niektórych innych ustaw z dnia 11 lipca 2014r. (Dz.U. z 2014r. poz. 1101) w brzmieniu:

Art. 14 ust. 1. Programy ochrony środowiska uchwalone w celu realizacji Polityki ekologicznej państwa na lata 2009-2012 z perspektywą do roku 2016, przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy zachowują ważność na czas, na jaki zostały uchwalone, jednak nie dłużej niż do dnia 31 grudnia 2016r.

„Program ochrony środowiska dla Powiatu Oleśnickiego”, który powstał w roku 2004 i został zatwierdzony Uchwałą Rady Powiatu Oleśnickiego nr XV/92/2004 z dnia 22.03.2004 roku w/s uchwalenia Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Oleśnickiego, a następnie został zaktualizowany w 2007 roku tj. w okresie nakreślonym w pierwotnej wersji ustawy, podlegają pod wyżej cytowany przepis.

Ponadto pierwotny Program mimo aktualizacji w 2007 roku jest obecnie w dużej części nieaktualny zarówno po stronie diagnostycznej, jak i strategicznej. Wynika to przede wszystkim z licznych zmian w szeroko pojętej krajowej i unijnej polityce ekologicznej oraz z dynamiki zmian w sektorze społeczno-gospodarczym.

Przy realizacji obecnego dokumentu uwzględniono sugestie i wskazówki płynące z opublikowanych w październiku 2015r. przez Ministerstwo Środowiska „Wytycznych do opracowania wojewódzkich, powiatowych i gminnych programów ochrony środowiska”.

Wg zapisów tych „Wytycznych...” w Programie należało dokonać oceny stanu środowiska na terenie danej jednostki samorządu terytorialnego z uwzględnieniem dziesięciu obszarów przyszłej interwencji:

1. ochrona klimatu i jakości powietrza,
2. zagrożenia hałasem,
3. pola elektromagnetyczne,
4. gospodarowanie wodami,
5. gospodarka wodno-ściekowa,
6. zasoby geologiczne,
7. gleby,
8. gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów,
9. zasoby przyrodnicze,
10. zagrożenia poważnymi awariami.

W „Programie ochrony środowiska dla Powiatu Oleśnickiego...” zawarto inwentaryzację obecnego stanu środowiska w powiecie, określono zadania zmierzające do jego poprawy oraz możliwości ich finansowania, w zakresie działań, które pozostają w kompetencji Starosty. Ocena stanu środowiska została uzupełniona o prognozę stanu środowiska na lata obowiązywania „Programu ochrony środowiska”. Dla wszystkich obszarów interwencji łącznie wskazano także zagadnienia horyzontalne, takie jak działania edukacyjne oraz monitorowanie.

Dokumentację podzielono na następujące działy główne:

- Wstęp.
- Charakterystyka terenu powiatu.
- Stan środowiska w powiecie z podziałem na obszary interwencji.
- Ocena stanu środowiska.
- Analiza SWOT dla realizacji Programu.
- Identyfikacja zakresu kompetencji i możliwości Powiatu dla działań w szeroko pojętej ochronie środowiska.
- Cele główne i szczegółowe ustalone w ramach programu ochrony środowiska.
- Zadania wyznaczone do realizacji poszczególnych celów.
- Źródła finansowania działań.
- System organizacyjny realizacji Programu oraz edukacja ekologiczna.
- Monitorowanie i raportowanie Programu.

Program ochrony środowiska jest dokumentem aktywnym, który podlegać będzie sukcesywnym analizom i uzupełnieniom w kolejnych latach, jednak tylko w zakresie zadań nieobjętych jednoznacznie obowiązkami wynikającymi z przepisów prawa.

Zgodnie z zapisami ustawy Prawo ochrony środowiska opracowanie to podlega oficjalnej weryfikacji i kontroli realizacji przedstawianych zamierzeń w okresach dwuletnich, w formie raportów. Zakłada się jednak, że Komórki merytoryczne Urzędu, poprzez które Starosta realizować będzie zadania określone w Programie – na bieżąco - w formie roboczej wprowadzać będą poprawki i modyfikacje, aby w fazie podsumowania sprawnie przeprowadzić niezbędne korekty.

„Program ochrony środowiska dla Powiatu Oleśnickiego” przed przyjęciem go do realizacji podlega, zgodnie z ustawą, opiniowaniu przez Zarząd Województwa Dolnośląskiego.

Dokument został sformułowany w taki sposób, aby można było rozpoznać stan środowiska na terenie powiatu w poszczególnych komponentach i uzmysłowić sobie wagę wyzwań na przyszłość oraz przygotować się do realizacji poszczególnych, niezbędnych działań.

Dla uporządkowania całej sfery zagadnień inwestycyjnych i organizacyjnych w dokumencie przedstawiono zbiorczą matrycę celów w poszczególnych obszarach interwencji. Stworzono także harmonogram realizacji szczegółowych, zidentyfikowanych celów i zamierzeń w latach 2016-2020 (w oparciu o inne dokumenty strategiczne i wieloletnie plany finansowe).

Istotny dla właściwego postrzegania niniejszego dokumentu jest fakt, iż zgodnie z kompetencjami i stosownymi zapisami prawa rola powiatu (Starosty) w poprawie lokalnego stanu środowiska obejmuje następujące elementy o charakterze inwestycyjnym i pozainwestycyjnym:

- **Działania administracyjne** wobec podmiotów gospodarczych, osób prawnych (w tym samorządów gmin) oraz instytucji i jednostek organizacyjnych obejmujące: wydawanie

pozwoleń (zezwoleń), zatwierdzanie w drodze decyzji określonych dokumentów środowiskowych i projektowych, wpisy do rejestrów nadających odpowiednie uprawnienia w miejsce decyzji oraz przyjmowanie zgłoszeń na zasadzie tzw. „milczącej akceptacji organu”.

- **Działania administracyjne** wobec osób fizycznych realizowane m.in. poprzez nadawanie szczególnych uprawnień (np. wydawanie kart wędkarskich), określanie obowiązków lub zaleceń z zakresu gospodarki leśnej w lasach prywatnych czy też wydawanie pozwoleń wodnoprawnych na wykonanie urządzeń lub emisje zanieczyszczeń.
- **Działania kontrolne** wobec podmiotów gospodarczych, osób prawnych i instytucji/jednostek organizacyjnych, które uzyskały decyzje administracyjne Starosty Oleśnickiego.
- **Działania nadzorcze i specjalistyczne.**
- **Działania edukacyjne** – mające na celu zwieszenie świadomości społeczeństwa w obszarze ochrony środowiska i ekologii.
- **Działania inwestycyjne** natomiast ograniczone tylko i wyłącznie do własnych obiektów (tj. terenów i substancji budowlanej, w tym dróg powiatowych, stanowiącej własność Powiatu).

Szczegółowo rolę i kompetencje Starosty w działaniach na rzecz ochrony środowiska oraz w obszarach powiązanych opisano w rozdziale 8.1.

W treści niniejszego Programu pojawiają się odniesienia do powyższych filarów i wskazanych tam obszarów działań, na które może wpływać lub wpływa samorząd powiatowy (Rada i Zarząd Powiatu), oraz organy administracji powiatowej (Starosta) i inne jednostki organizacyjne Powiatu (Powiatowy Zarząd Dróg).

II. STRESZCZENIE OPRACOWANIA

Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Oleśnickiego... jest opracowywany w myśl obowiązku wynikającego z ustawy - Prawo ochrony środowiska (art. 14 – 18). Zgodnie z jej zapisami, uwzględniając: cele ekologiczne, priorytety ekologiczne, rodzaj i harmonogram działań proekologicznych i środki niezbędne do osiągnięcia celów, w tym mechanizmy prawno-ekonomiczne i środki finansowe, Starosta Powiatu Oleśnickiego jest zobowiązany przygotować Program Ochrony Środowiska.

W prezentowanym dokumencie dokonano porównania głównych celów strategicznych określonych w dokumentach kierunkowych szczebla krajowego i wojewódzkiego, podkreślając zgodność dokumentów w zasadniczych celach strategicznych i określanych kierunkach.

Zadaniem Programu jest analiza aktualnej sytuacji związanej z całym stanem środowiska w powiecie. W Programie dokonano analizy czynników, które wpływają na sytuację stanu zanieczyszczenia środowiska. Podano w nim krótką charakterystykę geograficzno-fizyczną powiatu. Wskazano uwarunkowania demograficzne i gospodarcze dla regionu. Krótko scharakteryzowano działalność produkcyjną. Na podstawie możliwych, dostępnych danych pozyskanych m.in. z raportów Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska, informatorów i publikatorów Urzędu Marszałkowskiego, Głównego Urzędu Statystycznego, Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska

i Starostwa Powiatu, scharakteryzowano wszystkie komponenty środowiska, podając ich ewentualne obciążenia emisyjne. Następnie na podstawie dostępnych danych, badań i wyników pomiarów dokonano oceny stanu środowiska naturalnego w powiecie, analizując jego poszczególne komponenty, czyli wody powierzchniowe i podziemne, powietrze, hałas, przyrodę, powierzchnię ziemi, gospodarkę leśną i odpady.

Stan środowiska na obszarze Powiatu Oleśnickiego na tle zgromadzonych informacji i wskaźników należy ocenić za zadawalający ze stałą tendencją pozytywną, co jest wynikiem licznych działań i inwestycji dokonanych w ostatnim dziesięcioleciu, a także już skonkretyzowanych planów na najbliższe lata.

W relacji do okresu uchwalenia pierwszego Programu i jego aktualizacji zdecydowanej i radykalnej zmianie uległ system gospodarowania odpadami komunalnymi. Po pierwsze – na mocy ustawy - obejmuje on wszystkich wytwórców. Po drugie zagospodarowanie odebranych odpadów realizowane jest w oparciu o instalacje i obiekty wykonane w najwyższych dostępnych standardach. Instalacje te zlokalizowane są w optymalnych miejscach w ramach tzw. regionów odpadowych. Sercem nowego systemu są Regionalne Instalacje Przetwarzania Odpadów Komunalnych (RIPOK), gdzie zasadą podstawową jest maksymalizacja odzysku i recyklingu.

Ze względu na brak umocowań formalnych samorząd powiatowy nie może bezpośrednio oddziaływać na gospodarkę odpadową związaną z realizowanymi na terenie powiatu przedsięwzięciami, czy to inwestycyjnymi, strategicznymi czy organizacyjnymi. Powiat oleśnicki może oddziaływać na ten obszar funkcjonalny poprzez tworzenie platformy współpracy na poziomie gminnych jednostek samorządowych jak jednak stwierdzono w Sprawozdaniu z realizacji zadań zawartych w Programie Ochrony Środowiska dla Powiatu Oleśnickiego – po swoistym rozdrobnieniu gmin, jakie nastąpiło w wyniku wyboru przez nie docelowych regionów gospodarowania odpadami działanie takie stało się bezcelowe i niewykonalne. Władze powiatu oleśnickiego nie mają podstaw prawnych, aby samodzielnie wykonywać inwestycje na rzecz gospodarki odpadami.

Podobnie sytuacja ta przedstawia się w kolejnym obszarze, jakim jest gospodarka wodno-ściekowa. Zarówno bieżącą obsługą, jak i procesami inwestycyjnymi związanymi z funkcjonowaniem właściwej infrastruktury zajmują się gminy. Powiat pełni rolę administracyjną – poprzez wydawanie pozwoleń wodnoprawnych oraz „konsumpcyjną” – jako użytkownik sieci wodociągowych i kanalizacyjnych w ramach funkcjonowania obiektów powiatowych takich jak urząd, szkoły i inne jednostki oświatowo-wychowawcze, jednostki służby zdrowia i inne.

Na terenie Powiatu Oleśnickiego występują różne formy ochrony obszarowej, w tym obszary NATURA 2000. Od 2004r. na terenie Powiatu Oleśnickiego zauważalna jest bardzo duża i pozytywna dynamika w sektorze ochrony przyrody w zakresie zwiększania powierzchni objętych ochroną obszarową oraz w zakresie liczby pomników przyrody. Generalnie zdiagnozowano brak problemów w sektorze przyrodniczym. Właściciele gruntów porolnych oraz Lasy Państwowe przyczyniają się do wzrostu potencjału przyrodniczego gminy poprzez wprowadzanie zalesień.

Sytuacja związana z ochroną powietrza atmosferycznego na terenie Powiatu Oleśnickiego w ujęciu makro, zwłaszcza na tle innych powiatów województwa - wydaje się korzystna, co potwierdzają dane z monitoringu prowadzonego przez Wojewódzką Inspekcję Ochrony Środowiska. Kluczowym problemem jest tzw. niska emisja gazów i pyłów. Zidentyfikowane w ramach prac nad „Planami gospodarki niskoemisyjnej” (PGN) dla gmin Powiatu Oleśnickiego poziomy emisji CO₂, pyłu i benzo(a)pirenu wskazują na zdecydowaną rolę mieszkańców w działaniach na rzecz poprawy tego stanu. Emisje

z budownictwa mieszkaniowego (pomijając trudne do jednoznacznego ustalenia emisje komunikacyjne) dominują na tle emisji technologicznych z produkcji i przemysłu. Istotne jest, iż w PGN władze Gminy ustaliły na najbliższe kilka lat szereg działań inwestycyjnych i organizacyjnych, które – przy wsparciu ze środków zewnętrznych – będą realizować wraz z mieszkańcami i podmiotami prawnymi na rzecz redukcji szkodliwych gazów kominowych i pyłu. Również Powiat, który posiada własne budynki w różnych Gminach może włączyć się w poprawę stanu sanitarnego powietrza atmosferycznego. W Programie dokonano stosownej analizy i wskazano, które budynki należałoby poddać termomodernizacji oraz wymienić źródła grzewcze i wprowadzić odnawialne źródła energii (tzw. OZE).

W skuteczności obniżenia niskiej emisji bardzo duże znaczenie będą miały zapowiadane przez Rząd i instytucje samorządowe programy preferencyjnego wsparcia inwestycji termomodernizacyjnych lub związanych z rozwojem OZE.

Mało zauważalne są obecnie kwestie ewentualnych problemów dotyczących wydobycia kopalin bądź niewłaściwego rolniczego wykorzystywania gruntów – co mogło by powodować degradację powierzchni ziemi. Zadaniem dla władz Powiatu pozostają w górnictwie kwestie właściwej, bezpiecznej lokalizacji kolejnych odkrywek (w szczególnych przypadkach, które podlegają pod Starostwa) oraz wpływ – poprzez wydawanie stosownych opinii – na kierunek ich rekultywacji po zakończeniu eksploatacji.

Na terenie powiatu nie zidentyfikowano znaczących zagrożeń w obszarze promieniowania elektromagnetycznego, hałasu i nadzwyczajnych awarii przemysłowych. W Programie wskazano brak umocowania prawnego Powiatu w zakresie działań, które mogłyby wpłynąć na elementy oddziaływania na środowisko, którymi są promieniowanie elektromagnetyczne oraz nadzwyczajne awarie przemysłowe. W zakresie zmniejszania hałasu Powiat może czynnie włączyć się w zmniejszenie oddziaływań na środowisko poprzez remonty i przebudowy dróg powiatowych.

Po sektorowej analizie dotyczącej stanu środowiska w Powiecie, możliwe zmiany i działania na okres programowania oceniono poprzez zestawienie obszarów interwencji w tabeli SWOT – wskazując słabe i mocne strony oraz wskazując szanse i zagrożenia.

Następnie zwrócono uwagę na tendencje, jakie się zarysowują w poszczególnych komponentach środowiska oraz wyeksponowano rodzaje i typy zagadnień, jakimi powinny w przyszłości zająć się organy Powiatu oraz jej jednostki organizacyjne.

W dalszej części Programu określono środki techniczne, organizacyjne i finansowe oraz metody jakimi powinno się operować, aby osiągnąć poprawę stanu środowiska w Powiecie Oleśnickim w zakresie uprawnień Starosty.

Dla poszczególnych komponentów środowiska i obszarów interwencji zaproponowano grupy zadań pozainwestycyjnych i inwestycyjnych, określając nazwy niektórych zadań, nakłady finansowe i harmonogram czasowy. Tam, gdzie to było możliwe jednostki realizujące i możliwe źródła finansowania. Dla zadań wychodzących poza 2020 rok (długoterminowych) nie określano wielkości nakładów sygnalizując wyłącznie konieczność ich kontynuacji lub proponując rozpoczęcie nowych przedsięwzięć. W ustaleniu hierarchii i zakresu oraz formy działań uwzględniono rzeczywisty wpływ Powiatu na określony typ interwencji, mając na uwadze zarówno aspekt administracyjny (decyzje), jak i wykonawczy (wydatki inwestycyjne z budżetu).

W Programie Ochrony Środowiska scharakteryzowano również metody, jakimi powinno się uzyskiwać poprawę stanu aktualnego i grupy kosztów, jakie pojawią się przy realizacji poszczególnych celów

i zadań w tych celach. Omówiono metody realizacji Programu i zasady monitorowania Programu oraz wskazano propozycje dotyczące edukacji ekologicznej.

III. DOKUMENTY STRATEGICZNE - OPRACOWANIA

W ramach prac nad niniejszymi założeniami wykorzystano informacje, dane, wskaźniki lub prognozy wynikające m.in. z szeregu opracowań branżowych, gospodarczych lub strategicznych, które przywołano poniżej. Wśród tych dokumentów występują zarówno takie, które mają charakter ogólnokrajowy lub regionalny, jak i lokalny.

Najważniejsze, dokumenty strategiczne i kierunkowe scharakteryzowano poniżej.

NADRZĘDNE DOKUMENTY STRATEGICZNE

3.1. Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju. Polska 2030. Trzecia Fala Nowoczesności

Dokument ten został przyjęty uchwałą nr 16 Rady Ministrów z dnia 5 lutego 2013 roku. Jest dokumentem określającym główne trendy, wyzwania i scenariusze rozwoju społeczno-gospodarczego kraju oraz kierunki przestrzennego zagospodarowania kraju, z uwzględnieniem zasady zrównoważonego rozwoju. Stanowi najszerzy i najbardziej ogólny element nowego systemu zarządzania rozwojem kraju. Celem głównym dokumentu jest poprawa jakości życia Polaków mierzona zarówno wskaźnikami jakościowymi, jak i wartością oraz tempem wzrostu PKB w Polsce.

Wyodrębniono trzy obszary strategiczne, w każdym z obszarów zostały określone strategiczne cele rozwojowe. Cele strategiczne uzupełnione są sprecyzowanymi kierunkami interwencji. Dla ochrony środowiska ważne są następujące cele:

- Cel 7 – Zapewnienie bezpieczeństwa energetycznego oraz ochrona i poprawa stanu środowiska
 - Kierunek interwencji – Modernizacja infrastruktury i bezpieczeństwo energetyczne,
 - Kierunek interwencji – Modernizacja sieci elektroenergetycznych i ciepłowniczych,
 - Kierunek interwencji – Realizacja programu inteligentnych sieci w elektroenergetyce,
 - Kierunek interwencji – Wzmocnienie roli odbiorców finalnych w zarządzaniu zużyciem energii,
 - Kierunek interwencji – Stworzenie zachęt przyspieszających rozwój zielonej gospodarki,
 - Kierunek interwencji – Zwiększenie poziomu ochrony środowiska,
- Cel 8 – Wzmocnienie mechanizmów terytorialnego równoważenia rozwoju dla rozwijania i pełnego wykorzystania potencjałów regionalnych
 - Kierunek interwencji – Rewitalizacja obszarów problemowych w miastach,
 - Kierunek interwencji – Stworzenie warunków sprzyjających tworzeniu pozarolniczych miejsc pracy na wsi i zwiększaniu mobilności zawodowej na linii obszary wiejskie – miasta,
 - Kierunek interwencji – Zrównoważony wzrost produktywności i konkurencyjności sektora rolno-spożywczego zapewniający bezpieczeństwo żywnościowe oraz stymulujący wzrost pozarolniczego zatrudnienia i przedsiębiorczości na obszarach wiejskich,
 - Kierunek interwencji – Wprowadzenie rozwiązań prawno-organizacyjnych stymulujących rozwój miast,
- Cel 9 – Zwiększenie dostępności terytorialnej Polski

- Kierunek interwencji – Udrożnienie obszarów miejskich i metropolitarnych poprzez utworzenie zrównoważonego, spójnego i przyjaznego użytkownikom systemu transportowego.

3.2. Strategia Rozwoju Kraju 2020

Dokument został przyjęty uchwałą Rady Ministrów w dniu 25 września 2012 roku. Jest elementem nowego systemu zarządzania rozwojem kraju. Strategia przedstawia scenariusz rozwojowy wynikający m.in. z diagnozy barier i zagrożeń oraz z analizy istniejących potencjałów, jak też możliwości sfinansowania zaprojektowanych działań. Wytycza obszary strategiczne, w których koncentrować się będą główne działania oraz określa, jakie interwencje są niezbędne w perspektywie średniookresowej w celu przyspieszenia procesów rozwojowych. W dokumencie wyszczególniono trzy obszary strategiczne, do których przypisano konkretne cele. Z punktu widzenia ochrony środowiska istotne są następujące obszary i cele strategiczne

- Obszar strategiczny I. Sprawne i efektywne państwo
 - Cel I.1. Przejście od administrowania do zarządzania rozwojem
 - a) Priorytetowy kierunek interwencji I.1.5. Zapewnienie ładu przestrzennego,
 - Cel I.3. Wzmocnienie warunków sprzyjających realizacji indywidualnych potrzeb i aktywności obywatela
 - a) Priorytetowy kierunek interwencji I.3.3. Zwiększenie bezpieczeństwa obywatela,
- Obszar strategiczny II. Konkurencyjna gospodarka
 - Cel II.2. Wzrost wydajności gospodarki
 - a) Priorytetowy kierunek interwencji II.2.3. Zwiększenie konkurencyjności i modernizacja sektora rolno-spożywczego,
 - Cel II.5. Zwiększenie wykorzystania technologii cyfrowych
 - a) Priorytetowy kierunek interwencji II.5.2. Upowszechnienie wykorzystania technologii cyfrowych,
 - Cel II.6. Bezpieczeństwo energetyczne i środowisko
 - a) Priorytetowy kierunek interwencji II.6.1. Racjonalne gospodarowanie zasobami,
 - b) Priorytetowy kierunek interwencji II.6.2. Poprawa efektywności energetycznej,
 - c) Priorytetowy kierunek interwencji II.6.3. Zwiększenie dywersyfikacji dostaw paliw i energii,
 - d) Priorytetowy kierunek interwencji II.6.4. Poprawa stanu środowiska,
 - e) Priorytetowy kierunek interwencji II.6.5. Adaptacja do zmian klimatu,
 - Cel II.7. Zwiększenie efektywności transportu
 - a) Priorytetowy kierunek interwencji II.7.1. Zwiększenie efektywności zarządzania w sektorze transportowym,
 - b) Priorytetowy kierunek interwencji II.7.2. Modernizacja i rozbudowa połączeń transportowych,
 - c) Priorytetowy kierunek interwencji II.7.3. Udrożnienie obszarów miejskich,
- Obszar strategiczny III. Spójność społeczna i terytorialna

- Cel III.2. Zapewnienie dostępu i określonych standardów usług publicznych
 - a) Priorytetowy kierunek interwencji III.2.1. Podnoszenie jakości i dostępności usług publicznych,
- Cel III.3. Wzmocnienie mechanizmów terytorialnego równoważenia rozwoju oraz integracja przestrzenna dla rozwijania i pełnego wykorzystania potencjałów regionalnych
 - a) Priorytetowy kierunek interwencji III.3.1. Tworzenie warunków instytucjonalnych, prawnych i finansowych dla realizacji działań rozwojowych w regionach,
 - b) Priorytetowy kierunek interwencji III.3.2. Wzmacnianie ośrodków wojewódzkich,
 - c) Priorytetowy kierunek interwencji III.3.3. Tworzenie warunków dla rozwoju ośrodków regionalnych, subregionalnych i lokalnych oraz wzmacniania potencjału obszarów wiejskich,
- d) Priorytetowy kierunek interwencji III.3.4. Zwiększenie spójności terytorialnej.

Dokumentami strategicznymi szczebla krajowego, z którymi zgodny jest Program Ochrony Środowiska jest również dziewięć zintegrowanych strategii o charakterze horyzontalnym:

- Strategia „Bezpieczeństwo Energetyczne i Środowisko”
- Strategia innowacyjności i efektywności gospodarki „Dynamiczna Polska 2020”
- Strategia Rozwoju Transportu do 2020 roku (z perspektywą do 2030 roku)
- Strategia zrównoważonego rozwoju wsi, rolnictwa i rybactwa na lata 2012-2020
- Strategia „Sprawne Państwo 2020”
- Strategia rozwoju systemu bezpieczeństwa narodowego Rzeczypospolitej Polskiej 2022
- Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2020
- Strategia Rozwoju Kapitału Społecznego 2020
- Polityka energetyczna Polski do 2030 roku.

DOKUMENTY SEKTOROWE

3.3. Krajowy Program Oczyszczania Ścieków Komunalnych

Przepisy prawne Unii Europejskiej w zakresie odprowadzania i oczyszczania ścieków komunalnych określone zostały w szczególności w dyrektywie Rady 91/271/EWG z dnia 21 maja 1991 roku, dotyczącej oczyszczania ścieków komunalnych. W Traktacie Akcesyjnym przewidziano, że przepisy prawne Unii Europejskiej w zakresie odprowadzania i oczyszczania ścieków komunalnych określone ww. dyrektywie będą w Polsce w pełni obowiązywały od 31 grudnia 2015 r., do tego czasu:

- wszystkie aglomeracje ≥ 2000 RLM muszą być wyposażone w systemy kanalizacji zbiorczej i oczyszczalnie ścieków o efekcie oczyszczania uzależnionym od wielkości oczyszczalni,
- aglomeracje <2000 RLM wyposażone w dniu wejścia Polski do Unii w systemy kanalizacyjne

powinny posiadać do tego terminu oczyszczalnie zapewniające odpowiedni poziom oczyszczania ścieków,

- zakłady przemysłu rolno-spożywczego o wielkości > 4000 RLM są zobowiązane do redukcji zanieczyszczeń biodegradowalnych.

Krajowy Program Oczyszczania Ścieków Komunalnych (KPOŚK) określa działania, które będą podejmowane do końca okresu przejściowego, wynegocjowanego dla tej dyrektywy tj. do końca 2015 roku.

Program stanowi spis przedsięwzięć zaplanowanych do realizacji w zakresie zbierania i oczyszczania ścieków komunalnych (budowy, rozbudowy i/lub modernizacji oczyszczalni ścieków komunalnych i systemów kanalizacji zbiorczej) w aglomeracjach w celu prawidłowego i uporządkowanego procesu implementacji dyrektywy 91/271/EWG.

3.4. Krajowy Plan Gospodarki Odpadami 2014

Krajowy plan gospodarki odpadami jest nadrzędnym dokumentem w zakresie gospodarki odpadami, z którym muszą być zgodne plany gospodarki odpadami opracowywane na niższych szczeblach administracji. Celem KPGO 2014 jest osiągnięcie systemu gospodarki odpadami zgodnego z zasadą zrównoważonego rozwoju, w którym w pełni realizowane są zasady gospodarki odpadami, a w szczególności hierarchia postępowania z odpadami czyli po pierwsze zapobieganie powstawaniu odpadów, a następnie przygotowanie do ponownego użycia, recykling, inne metody odzysku, unieszkodliwianie, przy czym najmniej pożądanym sposobem ich zagospodarowanie jest składowanie.

Główne cele strategiczne wynikające z KPGO to:

- uniezależnienie wzrostu ilości wytwarzanych odpadów od wzrostu gospodarczego kraju,
- zwiększenie udziału odzysku, w tym w szczególności odzysku energii z odpadów, zgodnego z wymaganiami ochrony środowiska,
- zmniejszenie ilości odpadów kierowanych na składowiska odpadów,
- wyeliminowanie praktyki nielegalnego składowania odpadów,
- utworzenie i uruchomienie bazy danych o produktach, opakowaniach i gospodarce odpadami (BDO).

KPGO formułuje również dodatkowe cele szczegółowe dla poszczególnych grup odpadów. W przypadku odpadów komunalnych są to:

- objęcie 100% mieszkańców systemem zbiórki odpadów komunalnych najpóźniej do 2015 r.,
- objęcie 100% mieszkańców systemem selektywnego zbierania odpadów najpóźniej do 2015 r.,
- zmniejszenie ilości odpadów komunalnych ulegających biodegradacji kierowanych do składowania, aby nie było składowanych:
 - w 2013 r. więcej niż 50%, masy tych odpadów wytworzonych w 1995 r.
 - w 2020 r. więcej niż 35% masy tych odpadów wytworzonych w 1995 r.
- zmniejszenie masy składowanych odpadów komunalnych do poziomu maks. 60% wytworzonych odpadów do końca 2014 r.,
- przygotowanie do ponownego wykorzystania i recykling materiałów odpadowych, przynajmniej takich jak papier, metal, tworzywa sztuczne i szkło z gospodarstw domowych i w miarę możliwości odpadów innego pochodzenia podobnych do odpadów z gospodarstw domowych na poziomie minimum 50% ich masy wytworzonej do 2010 roku.

3.5. Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko 2014-2020

Program ten stanowi ramy interwencji dla prowadzenia działań wpisujących się w cel zrównoważonego rozwoju określony w głównym dokumencie kierunkowym dla Polityki Spójności – Strategia Europa 2020. Zgodnie z tym dokumentem działania wynikające z POiŚ 2014-2020 będą zmierzać do budowy podstaw gospodarki niskoemisyjnej, promowania dostosowania do zmiany klimatu, ochrony środowiska naturalnego i wspierania efektywności wykorzystywania zasobów oraz promowania zrównoważonego transportu i usuwania niedoborów przepustowości w działaniu najważniejszych infrastruktury sieciowych. Struktura programu składa się z czterech głównych celów tematycznych tworzących podstawowe obszary interwencji (gospodarka niskoemisyjna, adaptacja do zmian klimatu, ochrona środowiska i efektywne wykorzystanie zasobów, transport zrównoważony i bezpieczeństwo energetyczne) oraz w ograniczonym zakresie komplementarnych działań dotyczących kluczowych elementów infrastruktury ochrony zdrowia oraz dziedzictwa kulturowego. Działania realizowane w ramach programu zostały dobrane tak, aby w największym stopniu przyczyniały się do osiągnięcia celu głównego, tj. wsparcia gospodarki efektywnie korzystającej z zasobów i przyjaznej środowisku oraz sprzyjającej spójności terytorialnej i społecznej. Poniżej przedstawiono osie priorytetowe oraz priorytety inwestycyjne, które będą miały wpływ na ochronę środowiska:

- I Oś priorytetowa – Zmniejszenie emisyjności gospodarki
 - (4.i.) wspieranie wytwarzania i dystrybucji energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych,
 - (4.ii.) promowanie efektywności energetycznej i korzystania z odnawialnych źródeł energii w przedsiębiorstwach,
 - (4.iii.) wspieranie efektywności energetycznej, inteligentnego zarządzania energią i wykorzystania odnawialnych źródeł energii w infrastrukturze publicznej, w tym w budynkach publicznych, i w sektorze mieszkaniowym
 - (4.v.) promowanie strategii niskoemisyjnych dla wszystkich rodzajów terytoriów, w szczególności dla obszarów miejskich, w tym wspieranie zrównoważonej multimodalnej mobilności miejskiej i działań adaptacyjnych mających oddziaływanie łagodzące na zmiany klimatu;
- II Oś priorytetowa – Ochrona środowiska, w tym adaptacja do zmian klimatu:
 - (5.ii.) wspieranie inwestycji ukierunkowanych na konkretne rodzaje zagrożeń przy jednoczesnym zwiększeniu odporności na klęski i katastrofy i rozwijaniu systemów zarządzania klęskami i katastrofami.
 - (6.i.) inwestowanie w sektor gospodarki odpadami celem wypełnienia zobowiązań określonych w dorobku prawnym Unii w zakresie środowiska oraz zaspokojenia wykraczających poza te zobowiązania potrzeb inwestycyjnych określonych przez państwa członkowskie;
 - (6.ii.) inwestowanie w sektor gospodarki wodnej celem wypełnienia zobowiązań określonych w dorobku prawnym Unii w zakresie środowiska oraz zaspokojenia wykraczających poza te zobowiązania potrzeb inwestycyjnych, określonych przez państwa członkowskie;
 - (6.iii.) ochrona i przywrócenie różnorodności biologicznej, ochrona i rekultywacja gleby oraz wspieranie usług ekosystemowych, także poprzez program „Natura 2000” i zieloną infrastrukturę
 - (6.iv.) podejmowanie przedsięwzięć mających na celu poprawę stanu jakości środowiska miejskiego, rewitalizację miast, rekultywację i dekontaminację terenów przemysłowych (w tym terenów powojkowych), zmniejszenie zanieczyszczenia powietrza i propagowanie działań służących zmniejszeniu hałasu.

3.6. Regionalny Program Operacyjny Województwa Dolnośląskiego 2014-2020

Program Regionalny to jedna z metod realizacji Strategii Rozwoju Województwa Dolnośląskiego do roku 2020. Wsparcie pochodzące z Programu koncentruje się na trzech podstawowych obszarach: gospodarka, infrastruktura i społeczeństwo. Program składa się z 11 Osi Priorytetowych. Zdecydowana większość środków ok. 72% całkowitej alokacji przeznaczonej na Program pochodzić będzie z EFRR. Pozostałe 28% budżetu Programu pochodzić będzie z EFS. Osie priorytetowe i priorytety inwestycyjne są spójne z tymi przyjętymi w Programie Operacyjnym Infrastruktura i Środowisko 2014-2020.

3.7. Strategiczny Plan Adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030

Program ochrony środowiska nawiązuje również do dokumentu opracowywanego przez Ministerstwo Środowiska dotyczącego „Strategicznego Planu Adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030”. Głównym celem Strategii jest zapewnienie zrównoważonego rozwoju oraz efektywnego funkcjonowania gospodarki i społeczeństwa w warunkach zmian klimatu. Plan zakłada następujące kierunki działań w odniesieniu do poszczególnych sektorów (z zaznaczeniem uszczegółowienia ich i wdrożenia na poziomie regionalnym i lokalnym):

1. Zapewnienie bezpieczeństwa energetycznego i dobrego stanu środowiska:

- dostosowanie sektora gospodarki wodnej do zmian klimatu;
- dostosowanie sektora energetycznego do zmian klimatu;
- ochrona różnorodności biologicznej i gospodarka leśna w kontekście zmian klimatu;
- adaptacja do zmian klimatu w gospodarce przestrzennej i budownictwie;
- zapewnienie funkcjonowania skutecznego systemu ochrony zdrowia w warunkach zmian klimatu.

2. Skuteczna adaptacja do zmian klimatu na obszarach wiejskich:

- stworzenie lokalnych systemów monitorowania i ostrzegania przed zagrożeniami;
- organizacyjne i techniczne dostosowanie działalności rolniczej i rybackiej do zmian klimatu.

3. Rozwój transportu w warunkach zmian klimatu:

- wypracowywanie standardów konstrukcyjnych uwzględniających zmiany klimatu,
- zarządzanie szlakami komunikacyjnymi w warunkach zmian klimatu.

4. Zapewnienie zrównoważonego rozwoju regionalnego i lokalnego z uwzględnieniem zmian klimatu:

- monitoring stanu środowiska i systemy wczesnego ostrzegania w kontekście zmian klimatu (miasta i obszary wiejskie),
- miejska polityka przestrzenna uwzględniająca zmiany klimatu.

5. Stymulowanie innowacji sprzyjających adaptacji do zmian klimatu:

- promowanie innowacji na poziomie działań organizacyjnych i zarządczych sprzyjających adaptacji do zmian klimatu;
- budowa systemu wsparcia polskich innowacyjnych technologii sprzyjających adaptacji do zmian klimatu.

6. Kształtowanie postaw społecznych sprzyjających adaptacji do zmian klimatu:

- zwiększenie świadomości odnośnie ryzyka związanego ze zjawiskami ekstremalnymi i metodami ograniczania ich wpływu;

ochrona grup szczególnie narażonych przed skutkami niekorzystnych zjawisk klimatycznych.

DOKUMENTY PROGRAMOWO - WDROŻENIOWE

3.8. Strategia Rozwoju Województwa Dolnośląskiego

Strategia Rozwoju Województwa Dolnośląskiego 2020 – stanowi załącznik do Uchwały Nr XXXII/932/13 Sejmiku Województwa Dolnośląskiego z dnia 28 lutego 2013r.

W dokumencie tym funkcjonują zapisy związane m.in. z ochroną środowiska i włączeniem się w zapobieganie zmianom klimatu. M.in. wśród ustanowionych celów szczegółowych znajduje się **Cel 4 - Ochrona środowiska naturalnego, efektywne wykorzystanie zasobów oraz dostosowanie do zmian klimatu i poprawa poziomu bezpieczeństwa.**

Ustalone w nim priorytety, które znajdują odzwierciedlenie w „Programie ochrony środowiska dla Powiatu Oleśnickiego” dotyczą przede wszystkim działu „Infrastruktura transportowa”, w drugiej „Infrastruktura energetyczna” i są to:

"1.1.1. Poprawa dostępności transportowej regionu (powiązania wewnętrzne i zewnętrzne).

1.1.11. Wprowadzenie energooszczędnych rozwiązań (transport, budownictwo) oraz wspieranie gospodarki przyjaznej środowisku.

1.1.13. Zwiększenie (z zachowaniem racjonalnych proporcji w stosunku do posiadanych zasobów) udziału źródeł odnawialnych w produkcji energii (...)."

Przedsięwzięcia wymienione w Strategii Województwa, jako te których realizacja umożliwi osiągnięcie wskaźników ustalonych dla Celu 4 w kwestii poprawy transportu i gospodarki energetycznej to:

"1.4.12. Utrzymywanie, modernizacja, budowa dróg i kolei zapewniających dojazd z małych, peryferyjnie położonych miejscowości do głównych miast województwa.

1.4.13. Kompleksowe remonty i modernizacje dróg wojewódzkich i powiatowych łączących miasta Dolnego Śląska.

1.4.23. Modernizacja linii kolejowej nr 143 Wrocław – Oleśnica.

1.4.34. Realizacja polityki rządowej w zakresie wspierania inwestycji dotyczących odnawialnych źródeł energii.

1.4.39. Wdrażanie polityk oszczędnościowych w zakresie zużycia energii.

1.4.41. Działania związane z inwestycjami w zakresie ograniczenia emisji i obniżenia zużycia energii w obiektach użyteczności publicznej i sektorze mieszkaniowym."

Dolny Śląsk jest regionem wyróżniającym się w skali kraju pod względem bogactwa i różnorodności zasobów środowiska naturalnego i kulturowego. Korzystanie z tych zasobów powinno odbywać się w sposób racjonalny, stąd następujące priorytety:

3.1.1. Zrównoważone i racjonalne gospodarcze wykorzystanie surowców naturalnych.

3.1.3. Zachowanie i racjonalne wykorzystanie zasobów glebowych

3.1.4. Ochrona, powiększanie i udostępnianie zasobów leśnych

3.1.6. Ochrona i udostępnianie walorów przyrodniczo-krajobrazowych oraz kulturowych.

Przedsięwzięcia wymienione w Strategii Województwa, które mają umożliwić osiągnięcie powyższych założeń w sektorze „Zasobów” to:

- "3.4.1. Realizacja działań na rzecz optymalizacji regionalnego systemu ochrony przyrody i krajobrazu, w tym wprowadzanie nowych form ochrony w porozumieniu z samorządami.*
- 3.4.2. Rekultywacja i zagospodarowanie terenów przemysłowych i wydobywczych.*
- 3.4.3. Prowadzenie polityki ochrony oraz właściwego wykorzystania gruntów rolnych i leśnych.*
- 3.4.8. Wspieranie działań na rzecz zwiększania lesistości regionu oraz poprawy zdrowotności lasów."*

Turystyka stanowić powinna jeden z filarów rozwoju społecznego i gospodarczego regionu ze względu na dolnośląskie atuty, bazujące na środowisku przyrodniczym, walorach krajobrazowych i kulturowych, w które obfituje także Powiat Oleśnicki. Wspieranie inwestycji niezbędnych do uprawiania turystyki kwalifikowanej, m.in.: rowerowej, pieszej, konnej i wodnej, zgodnie z założeniami Strategii Rozwoju Województwa, odbywać się ma z poszanowaniem wymogów ochrony przyrody.

Również w sektorze „Zdrowie i bezpieczeństwo” znalazły się takie priorytety, jak zapewnienie obecnym i przyszłym mieszkańcom regionu dobrego stanu środowiska naturalnego, których osiągnięcie bazuje na realizacji poniższych przedsięwzięć z zakresu ochrony środowiska naturalnego:

- "5.4.8. Działania na rzecz kształtowania postaw etycznych i społecznych oraz zwiększenia wiedzy na temat zagrożeń i edukacja ekologiczna społeczeństwa.*
- 5.4.9. Budowa infrastruktury służącej ochronie i zagospodarowaniu zasobów wodnych oraz ochrona jakości powietrza i powierzchni ziemi.*
- 5.4.10. Rozwój systemu gospodarowania odpadami, zgodnego z zasadami zrównoważonego rozwoju oraz opartego na hierarchii sposobów postępowania z odpadami komunalnymi."*

3.9. Program ochrony powietrza dla strefy dolnośląskiej

Program ochrony powietrza dla strefy dolnośląskiej opracowany został przez Zarząd Województwa w związku z przekroczeniem poziomów dopuszczalnych pyłu zawieszonego PM₁₀, tlenku węgla oraz poziomów docelowych jakości powietrza w zakresie benzo(a)pirenu i ozonu. Podstawowym dokumentem wskazującym na konieczność wykonania Programu ochrony powietrza w strefie dolnośląskiej jest „Ocena poziomów substancji w powietrzu oraz wyniki klasyfikacji stref województwa dolnośląskiego za 2013 rok”, wykonana przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska we Wrocławiu, w której strefa dolnośląska została zakwalifikowana do klasy C pod względem ochrony zdrowia mieszkańców. Program ochrony powietrza jest dokumentem, który wskazuje istotne powody (źródła) występowania przekroczeń ww. zanieczyszczeń powietrza, a także znajduje skuteczne i możliwe do zrealizowania działania, których wdrożenie spowoduje obniżenie poziomów tych zanieczyszczeń, co najmniej do poziomów dopuszczalnych/docelowych, przy czym działania te powinny być uzasadnione finansowo i technicznie.

Jak wynika z powyższych dokumentów teren Powiatu Oleśnickiego nie był - w okresie ostatnich kilku lat - objęty indywidualną formą działań monitoringowych. Nie jest on też sam w sobie regionem, który wnosiłby istotne ilości zanieczyszczeń do powietrza atmosferycznego. Obszar powiatu został w sposób automatyczny (zgodnie z położeniem geograficznym) zaliczony do tzw. strefy dolnośląskiej.

Wobec tego władze lokalne oraz inne - wskazane w Programie podmioty - powinny podejmować się działań związanych z ograniczaniem i zapobieganiem emisją odpowiednio do charakteru terenu tzn. tylko tych, które mają odzwierciedlenie na obszarze powiatu i mogą być skutecznie realizowane w określonych strefach społeczno-gospodarczych.

Konkretne działania dla samorządów lokalnych z horyzontem czasowym realizacji do 2023r. wymieniono w Rozdziale 1.6.10 tego dokumentu pt. „Harmonogram rzeczowo-finansowy w formie tabelarycznego zestawienia działań naprawczych zmierzających do ograniczenia zanieczyszczenia powietrza pyłem zawieszonym PM10, benzo(a)pirenem oraz CO określonych w POP dla strefy dolnośląskiej”.

3.10. Wojewódzki plan gospodarki odpadami

3.10.1. Zasady ogólne. Cele.

„Wojewódzki plan gospodarki odpadami” ma na celu wprowadzenie nowego, zgodnego z założeniami ustawy z dnia 1 lipca 2011r. o zmianie ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 152, poz. 897, z późn. zm.), systemu gospodarki odpadami komunalnymi. Dokument obejmuje swoim zasięgiem całe województwo dolnośląskie, w tym wszystkie gminy i powiaty na jego terenie. Plan gospodarki odpadami wskazuje konieczne do realizacji cele i działania w zakresie poszczególnych rodzajów odpadów oraz przedstawia ogólny zarys funkcjonowania całego systemu gospodarowania odpadami na terenie województwa. Nadrzędnym celem planu jest stworzenie systemu zgodnego z zasadą zrównoważonego rozwoju i opartego na hierarchii sposobów postępowania z odpadami komunalnymi.

Cele programu w zakresie odpadów komunalnych, w tym odpadów ulegających biodegradacji obejmują:

- objęcie wszystkich mieszkańców zorganizowanym systemem odbierania odpadów komunalnych oraz systemem selektywnego zbierania odpadów najpóźniej do 2015r.,
- zmniejszenie ilości odpadów komunalnych ulegających biodegradacji kierowanych na składowiska odpadów:
 - w 2013r. nie więcej niż 50%
 - w 2020r. nie więcej niż 35%masy tych odpadów wytworzonych w 1995r.,
- zmniejszenie masy składowanych odpadów komunalnych do maksymalnie 60% wytworzonych odpadów do końca 2014r.,
- przygotowanie do ponownego wykorzystania i recyklingu materiałów odpadowych (papier, metal, tworzywa sztuczne i szkło) z gospodarstw domowych oraz odpadów innego pochodzenia podobnych do odpadów z gospodarstw domowych minimum 50% masy do 2020r.,
- zamykanie i rekultywacja składowisk odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne,
- eliminowanie praktyk nielegalnego składowania odpadów,
- budowa, rozbudowa, modernizacja infrastruktury służącej gospodarowaniu odpadami.

Ponadto w zakresie gospodarki odpadów, które podlegają odrębnym przepisom prawnym, w tym odpadów niebezpiecznych planuje się:

- sukcesywne likwidowanie odpadów zawierających PCB o stężeniu poniżej 50 ppm,
- unieszkodliwianie i dekontaminacja odpadów zawierających PCB.

Dodatkowo w kwestii pozostałych odpadów przewiduje się m.in. osiągnięcie do 2020r. poziomu przygotowania do ponownego użycia, recyklingu oraz innych form odzysku materiałów budowlanych i rozbiórkowych nie niższego niż 70% wagowo.

Prowadzenie monitoringu zaplanowanych działań jest niezbędnym procesem, służącym właściwej realizacji Planu gospodarki odpadami. Ocena jego realizacji będzie przeprowadzana w formie sprawozdania z realizacji Planu obejmującego okres 3 lat kalendarzowych wg stanu na dzień 31 grudnia roku kończącego okres sprawozdawczy. System sprawozdawczości będzie się opierał głównie na wskaźnikach, które zostały dopasowane w sposób umożliwiający pozyskanie danych oraz sprawne prowadzenie monitoringu planowanych przedsięwzięć inwestycyjnych, a także przeprowadzenie analizy stanu gospodarki odpadami w województwie.

3.10.2. Regiony odpadowe.

Ze względu na zmianę uwarunkowań prawnych z zakresu gospodarki odpadami, przede wszystkim zaś nowej ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach oraz wobec jednoznacznych zobowiązań Polski wynikających z Traktatu Akcesyjnego, a ujętych w stosownych Dyrektywach (składowiskowa, odpadowa, opakowaniowa) konieczne stało się przemodelowanie systemu gospodarki odpadami zaproponowanego dla poszczególnych województw, głównie przed 2008r.

W ślad za przepisami ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach znowelizowanej w lipcu 2011r. ustalono, że gospodarka odpadami komunalnymi w poszczególnych województwach odbywać się będzie w regionach gospodarki odpadami zamieszkałych przez minimum 150 tys. mieszkańców, gdzie głównym elementem systemu będzie regionalna instalacja przetwarzania odpadów komunalnych (RIPOK) o wydajność minimalnej pozwalającej obsłużyć 120 tys. mieszkańców.

Położenie geograficzne na mapie Polski oraz wcześniejsze ponad-wojewódzkie inicjatywy podjęte przez część gmin spowodowały, że w przypadku powiatu oleśnickiego gospodarka odpadami komunalnymi oparta o regiony odpadowe zaprogramowana została w trzech różnych planach wojewódzkich:

- Wojewódzki Plan Gospodarki Odpadami dla Wielkopolski - uwzględnia rozwiązania dla gmin: Syców, Oleśnica, Dziadowa Kłoda, Międzybórz oraz dla miasta Oleśnica.
- Wojewódzki Plan Gospodarki Odpadami dla Dolnego Śląska – uwzględnia rozwiązania dla gmin: Dobroszyce i Twardogóra.
- Wojewódzki Plan Gospodarki Odpadami dla Opolszczyzny - uwzględnia rozwiązania dla gminy Bierutów.

Prace nad WPGO2012 prowadzono głównie w roku 2011, zaś ich uchwalenie przez poszczególne władze wojewódzkie nastąpiło w czerwcu 2012r.

Nowelizacja Planu Wojewódzkiego zawiera spore zmiany w relacji do poprzednich dokumentów tego typu głównie poprzez zmianę formuły i wagi tworzonego dokumentu (z materiału planistycznego stał się on aktem prawa miejscowego). Dosyć luźno traktowane wcześniej obszary gospodarowania odpadami zastąpione zostały przez jednoznacznie nakreślone i umocowane prawnie – w drodze uchwały sejmiku województwa - regiony gospodarki odpadami.

Gminy Dziadowa Kłoda, Międzybórz, Syców, miasto i gmina Oleśnica w wyniku podpisanego porozumienia o charakterze ponad wojewódzkim znajdują się obecnie w Regionie X Województwa Wielkopolskiego z centralną instalacją (RIPOK) w Olszowej koło Kępna.

Gmina Bierutów znajduje się obecnie w Północnym Regionie Województwa Opolskiego z instalacją (RIPOK) w Gotartowie, a gminy Dobroszyce i Twardogóra w Północno-Centralnym Regionie Województwa Dolnośląskiego z instalacją (RIPOK) w m. Rudna Wielka k. Wąsosza.

IV. CHARAKTERYSTYKA POWIATU OLEŚNICKIEGO

4.1. Położenie geograficzne i administracyjne.

Powiat oleśnicki położony jest w północno-wschodniej części województwa dolnośląskiego, przy granicy z województwami wielkopolskim i opolskim, w bliskim sąsiedztwie Wrocławia, stolicy Dolnego Śląska. Graniczy z powiatami: milickim, trzebnickim, wrocławskim i oławskim w województwie dolnośląskim oraz z powiatami: ostrowskim, ostrzeszowskim, kępińskim w województwie wielkopolskim, a także z powiatem namysłowskim w województwie opolskim. Wschodnia granica powiatu jest jednocześnie granicą województwa dolnośląskiego.

Powiat oleśnicki leży w północno-wschodniej części Dolnego Śląska - na Równinie Oleśnicko - Bierutowskiej i Wzgórzach Twardogórskich, w dorzeczu lewobrzeżnych dopływów Widawy, prawego dopływu Odry. Wyraźne granice geograficzne powiatu oleśnickiego w znacznej mierze pokrywają się z podziałami polityczno-administracyjnymi, utrwalonymi na historycznym Śląsku. Powiat został reaktywowany w efekcie reformy administracyjnej Rzeczypospolitej (ustawa o samorządzie powiatowym z 5 czerwca 1998r.), łącząc się z dawnym powiatem sycowskim, a jego siedzibą została Oleśnica. Opisywany obszar administracyjny sąsiaduje z powiatami:

- milickim, od północy,
- trzebnickim i wrocławskim od zachodu,
- oławskim, od południa.

Powiat oleśnicki obejmuje osiem gminnych jednostek samorządowych, w tym jedno miasto Oleśnica, cztery gminy miejsko – wiejskie tj. Bierutów, Międzybórz, Syców, Twardogóra oraz trzy jednostki wiejskie: Dobroszyce, Dziadowa Kłoda, Oleśnica. Pod tym względem powiat jest jednostką samorządową z największą liczbą gmin, w porównaniu z uwzględnionymi w analizie jednostkami powiatowymi.

Tabela 1. Powierzchnia [km²] poszczególnych jednostek terytorialnych na obszarze powiatu oleśnickiego w porównaniu do samego powiatu oraz województwa (źródło: GUS 2015).

Nazwa obszaru	Powierzchnia ogółem w km ²
Woj. Dolnośląskie	19 947
Powiat oleśnicki	1 049
Gmina Oleśnica	242
Gmina Twardogóra	168
Gmina Bierutów	147
Gmina Syców	145
Gmina Dobroszyce	132
Gmina Dziadowa Kłoda	106
Gmina Międzybórz	88
Oleśnica	21

Powiat zajmuje powierzchnię 1 049,7 km², co stanowi 5,3% powierzchni Dolnego Śląska. Jest czwartym pod względem wielkości w województwie (po powiatach: kłodzkim, bolesławieckim i wrocławskim).

Ryc. 1. Mapa Powiatu Oleśnickiego (źródło: <http://powiat-olesnicki.pl>).

Wewnętrzna struktura administracyjna wskazuje, iż pod względem obszaru, największą jednostką powiatu jest gmina wiejska Oleśnica - 242 km², natomiast najmniejszą gmina miejska Oleśnica, licząca zaledwie 22 km². Drugą, pod względem wielkości, jednostką administracyjną jest Twardogóra (168 km²), następnie zbliżone: Bierutów (147 km²), Syców (145 km²) i Dobroszyce (132 km²). Nieco mniejszymi podmiotami są Dziadowa Kłoda (106 km²) oraz Międzybórz (88 km²).

Przez powiat przebiegają dwie drogi krajowe: nr 8 (E 67 Wrocław – Warszawa) i nr 25 (Oleśnica – Ostrów Wielkopolski) oraz linie krajowe rangi krajowej (z Wrocławia do Katowic, do Warszawy przez Kalisz oraz do Gniezna przez Krotoszyn).

4.2. Warunki klimatyczne

Powiat oleśnicki, wraz z całą nizinną częścią Dolnego Śląska, należy do najcieplejszych regionów klimatycznych kraju, o średniej rocznej temperaturze około 8,5°C. Według regionalizacji klimatologicznej W. Okołowicza powiat położony jest w zasięgu dwóch regionów: klimatu kształtowanego dominującym wpływem oceanicznym (północno-wschodnia część powiatu) oraz klimatu kształtowanego dominującym wpływem oceanicznym i modyfikowanego słabym wpływem gór (południowo-zachodnia część powiatu).

Uprzywilejowanie termiczne obszaru wyraża się też w średniej wieloletniej temperaturze najzimniejszego miesiąca w roku, tj. stycznia, która wynosi około -1,5°C. Również względnie wysoka jest temperatura miesiąca najcieplejszego – lipca – około 18°C. Średnie temperatury maksymalne wynoszą: 13°C dla roku, 24°C dla lipca i 1,5°C dla stycznia; średnie temperatury minimalne wynoszą odpowiednio:

3,5° C, 13°C i -4,5°C. Dni upalnych (śr. dob. $\geq 25^{\circ}\text{C}$) jest 6, a bardzo mroźnych – 1,5. Średnio w roku notuje się około 120 dni z przymrozkami ($T_{\min. \text{dob.}} < 0^{\circ}\text{C}$). Absolutne maksima temperatury mogą osiągać $+36^{\circ}\text{C}$, a absolutne minima poniżej -30°C .

Roczna suma usłonecznienia wynosi około 1550 godzin, a roczna suma promieniowania całkowitego – około $3600 \text{ M}\cdot\text{J}\cdot\text{m}^{-2}$. Na półrocze ciepłe przypada około 1050 godzin słonecznych (poniżej $2800 \text{ M}\cdot\text{J}\cdot\text{m}^{-2}$), a na półrocze chłodne, głównie z powodu krótkiego dnia, a także wyższego stopnia zachmurzenia – tylko 400 godzin słonecznych (około $825 \text{ M}\cdot\text{J}\cdot\text{m}^{-2}$). Najsłoneczniejszym miesiącem w roku jest (przeważnie) czerwiec, na który przypada średnio 200-225 h słonecznych (około $575 \text{ M}\cdot\text{J}\cdot\text{m}^{-2}$); średnio 7 godzin słonecznych na dobę (w grudniu około 1 godzina).

Roczna suma opadów wynosi od 550 do 650 mm; wzrasta na obszarze wzgórz czołowo-morenowych. Na półrocze ciepłe przypada około 350 mm opadów, w tym na lipiec, który jest miesiącem o największej sumie opadów w roku (głównie o charakterze konwekcyjnym) – około 90 mm (w styczniu 40-50 mm). Średnio w roku notuje się około 22 dni z burzą i 30 do 40 dni z mgłą. W klimatycznym bilansie wodnym obszar powiatu ma nadwyżkę rzędu 40 do 60 mm, ale a półroczu ciepłym zaznacza się wyraźny deficyt w tym bilansie rzędu -40 do -60 mm.

Warunki anemometryczne kształtują dominujące tu wiatry zachodnie (około 20% obserwacji). Zbliżony jest też udział kierunku drugorzędowego, tj. południowo-zachodniego. Średnie prędkości wiatru wynoszą 3,0-3,5 m/s. Cisze obejmują 5-10% obserwacji w roku. Wysoki (na tle całego Dolnego Śląska) jest udział wiatrów o tzw. energetycznych prędkościach (a więc potencjalnie użyteczne – 4 do 15 m/s), które osiągają prawie 50% rocznych obserwacji.

Występują silne fluktuacje warunków (parametrów) klimatycznych z roku na rok, nie wykazując przy tym wyraźnej regularności. Zwłaszcza duże odchylenia od średnich wieloletnich wykazują temperatury miesięcy zimowych oraz sumy opadów. Na przykład średnia temperatura stycznia w poszczególnych latach zmieniać się może w przedziale od -12°C do prawie $4,0^{\circ}\text{C}$ (zmienność średniej temperatury lipca jest znacznie mniejsza: od 16°C do 22°C), a roczna suma opadów – od 350 do prawie 1000 mm.

4.3. Demografia gminy i procesy społeczne

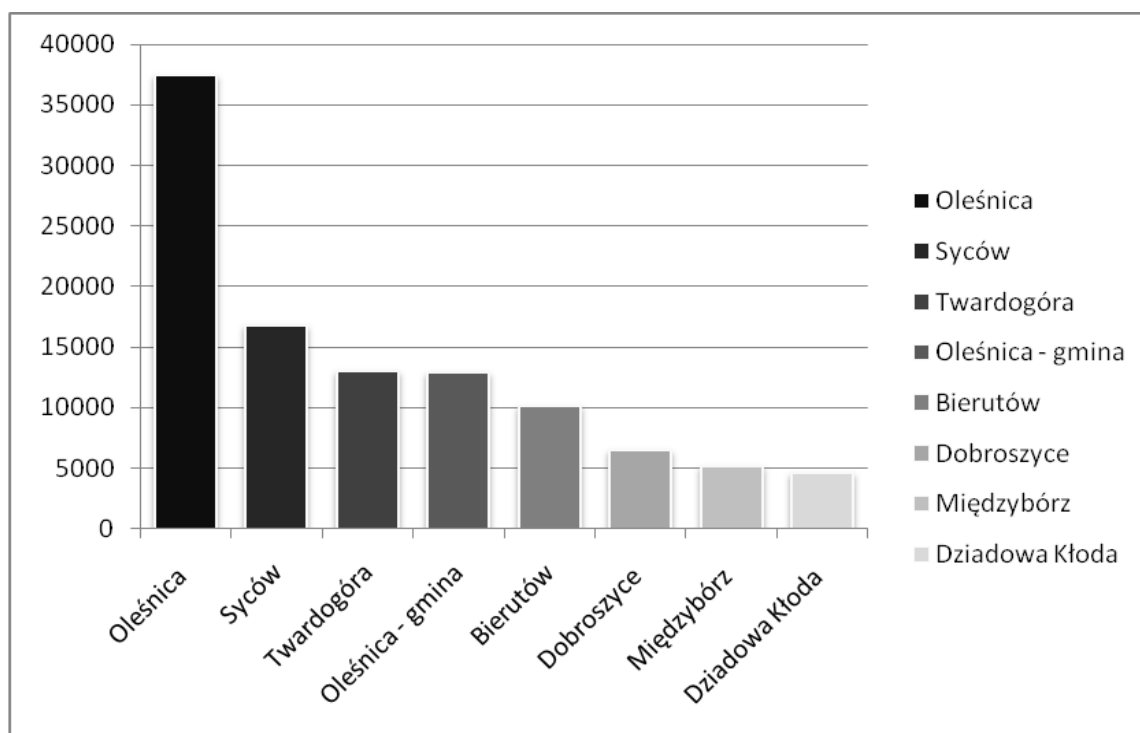
Liczba mieszkańców Powiatu Oleśnickiego według danych GUS za rok 2015 wynosiła 106 486 osób, w tym na terenie miast 62 021, a na obszarach wiejskich 44 465. Ludność zamieszkująca powiat oleśnicki stanowi 3,7% populacji Dolnego Śląska. Najbardziej liczebną gminą powiatu jest obecnie gmina miejska Oleśnica, w której zamieszkuje 37 450 obywateli. Jest to największe miasto powiatu. Pozostałe gminy są zdecydowanie mniej liczne. Kolejna pod względem wielkości populacji to Syców (16 771), a następnie Twardogóra (13 009), Oleśnica (12 936) i Bierutów (10 112). Międzybórz, Dziadowa Kłoda i Dobroszyce to gminy najmniej liczne w powiecie (poniżej 10 tys. mieszkańców).

Tabela 2. Liczba mieszkańców powiatu oleśnickiego z podziałem na poszczególne gminy na tle województwa (źródło GUS 2015r.)

Jednostka	Ogółem	W miastach	Na wsi
	2015		
	[osoba]		

Jednostka	Ogółem	W miastach	Na wsi
	2015		
Woj. Dolnośląskie	2904207	2008951	895256
Powiat oleśnicki	106486	62021	44465
Oleśnica	37450	37450	0
Syców	16771	10474	6297
Twardogóra	13009	6796	6213
Oleśnica - gmina	12936	0	12936
Bierutów	10112	4973	5139
Dobroszyce	6463	0	6463
Międzybórz	5111	2328	2783
Dziadowa Kłoda	4634	0	4634

Ryc. 2. Liczba mieszkańców powiatu oleśnickiego w rozkładzie gminnym (źródło: GUS 2015r.)

Gęstość zaludnienia w powiecie oleśnickim jest niższa niż średnia wojewódzka. Najwięcej mieszkańców na 1 km² przypada w mieście Oleśnica – 1786 osób/km². Najbliżej średniej powiatowej plasuje się gmina Syców (115 osób/ km²). W pozostałych jednostkach gminnych gęstość zaludnienia oscyluje średnio w okolicy 50-60 osób/km², co jest charakterystyczne dla obszarów wiejskich i wiejsko – miejskich.

Tabela 3. Gęstość zaludnienia powiatu oleśnickiego z podziałem na poszczególne gminy na tle województwa (źródło GUS 2015r.)

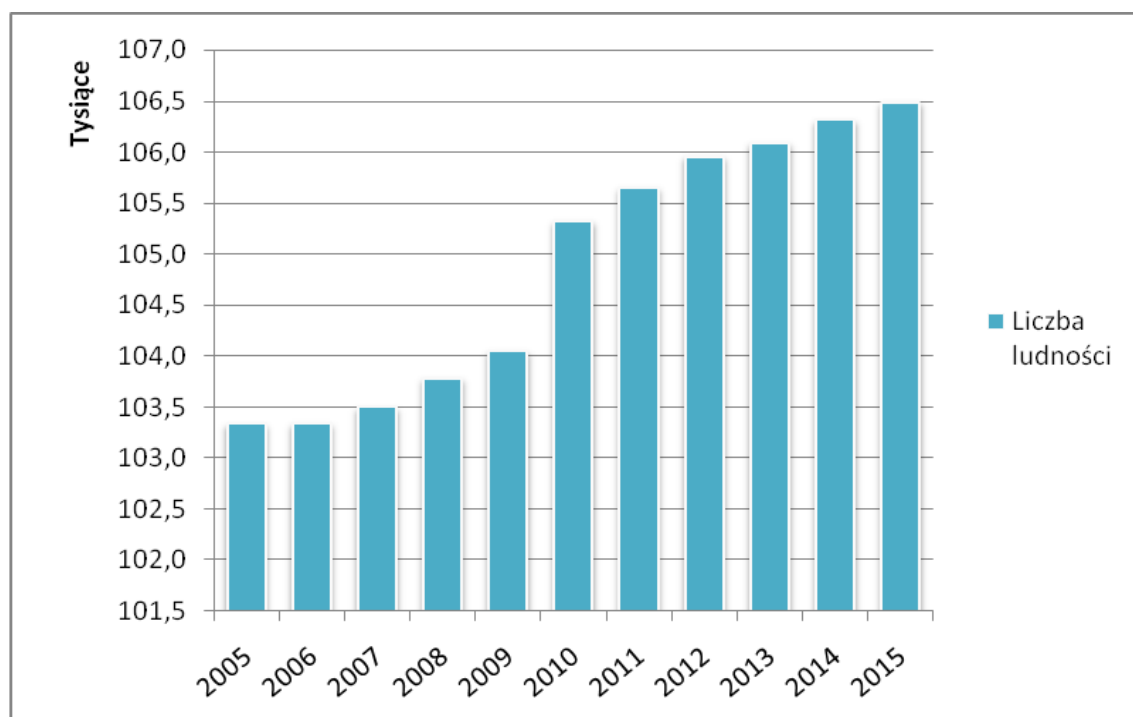
Nazwa obszaru	Ludność na 1 km ²
	2015
	[osoba]
Woj. Dolnośląskie	145,6
Powiat oleśnicki	101,48
Oleśnica	1786,74
Syców	115,57
Twardogóra	77,5
Bierutów	68,79
Międzybórz	58,23
Oleśnica - gmina	53,27
Dobroszyce	48,98
Dziadowa Kłoda	43,8

4.3.1. Stany ludności w ostatnim dziesięcioleciu

Stan ludności zamieszkującej powiat oleśnicki wykazuje tendencję wzrostową na przestrzeni minionych dziesięciu lat, która wyniosła blisko 3 tys. W skali województwa dolnośląskiego, w tym samym czasie, odnotowano spadek o ponad 85 tys. W każdej z siedmiu gmin powiatu przybyło mieszkańców. Wyjątek stanowi gmina Bierutów. Największy przyrost można zaobserwować w gminie wiejskiej Oleśnica – tam przybyło ponad 1,5 tys. osób (co stanowi prawie połowę przyrostu odnotowanego w skali całego powiatu). Relatywnie wysoki odsetek dotyczy także miasta Oleśnica oraz gminy Dobroszyce.

Na przestrzeni minionych dziesięciu lat w powiecie oleśnickim odnotowano przyrost zamieszkującej ludności, wynoszący blisko 3%. Największy progres daje się zaobserwować w powiecie trzebnickim – różnica wynosząca ok. 8,0%, a następnie w średzkim (nieco ponad 7%) i oławskim (blisko 7%). Sytuację taką można uzasadnić m.in. bezpośrednią bliskością wskazanych jednostek terytorialnych z Wrocławiem, miastem wojewódzkim.

Ryc. 3. Liczba mieszkańców powiatu oleśnickiego na przestrzeni lat 2005-2015 (źródło: GUS).

Ludność powiatu oleśnickiego to, w ponad 36% osoby w wieku produkcyjnym, które kwalifikują się jako aktywne zawodowo. Sporą część populacji powiatu stanowią seniorzy, powyżej 60 roku życia – ok. 21%. Struktura wiekowa jest podstawowym parametrem w kontekście oszacowania rozwoju gospodarczego gminy i rynku pracy. Na analizowanym obszarze w roku 2015 odnotowano dokładnie 67 346 osób w wieku produkcyjnym. Stosunek ludności w wieku przedprodukcyjnym, do ludności w wieku poprodukcyjnym jest stosunkowo proporcjonalna.

Tabela 4. Analiza struktury wiekowej ludności powiatu Oleśnickiego (źródło GUS 2015r.)

Nazwa obszaru	Ogółem	W wieku przedprodukcyjnym	W wieku produkcyjnym	W wieku poprodukcyjnym
	2015			
	[osoba]			
Woj. Dolnośląskie	2904207	486540	1823505	594162
Powiat oleśnicki	106486	19675	67347	19464
Oleśnica	37450	6572	22853	8025
Bierutów	10112	1779	6561	1772
Dobroszyce	6463	1290	4133	1040
Dziadowa Kłoda	4634	950	2978	706
Międzybórz	5111	1063	3222	826
Oleśnica - gmina	12936	2491	8644	1801
Syców	16771	3152	10616	3003
Twardogóra	13009	2378	8340	2291

Struktura migracji na opisywanym obszarze jest korzystna. W powiecie odnotowuje się dodatnie saldo, co świadczy o jego atrakcyjności oraz o walorach przyciągających ludność do zamieszkania.

Tabela 5. Saldo migracji dla powiatu oleśnickiego (źródło: GUS 2015r.)

Nazwa obszaru	Zameldowania w ruchu wewnętrznym	Wymeldowania w ruchu wewnętrznym	Saldo migracji wewnętrznych
	2015		
	[osoba]		
Woj. Dolnośląskie	33100	30448	2652
Powiat oleśnicki	1185	1147	38
Oleśnica	377	326	51
Bierutów	64	108	-44
Dobroszyce	110	54	56
Dziadowa Kłoda	27	29	-2
Międzybórz	66	85	-19
Oleśnica - gmina	240	201	39
Syców	200	188	12
Twardogóra	101	156	-55

4.4. Sektor usługowo-wytwórczy

Na obszarze powiatu oleśnickiego dominują przedsiębiorstwa należące do sektora prywatnego – prawie 95% wszystkich zarejestrowanych podmiotów gospodarki narodowej, wpisanych do rejestru regon. Wśród sektora prywatnego najliczniejszą grupę stanowią podmioty osób fizycznych, które obejmują 73% ogółu zarejestrowanych podmiotów prywatnych. Niewielki udział w sektorze prywatnym na terenie powiatu odgrywa kapitał zagraniczny. W 2015r. był to niespełna 1% podmiotów prywatnych. Na analizowanym terenie nie zarejestrowano przedsiębiorstw państwowych oraz spółek handlowych z udziałem kapitału zagranicznego, które należałyby do sektora publicznego.

Tabela 6. Formy własności podmiotów gospodarczych na terenie powiatu oleśnickiego w 2015r. (źródło GUS 2015r.)

Nazwa obszaru	Podmioty gospodarki narodowej ogółem	Sektor publiczny - ogółem	Sektor prywatny - ogółem	Sektor prywatny - spółki handlowe z udziałem kapitału zagranicznego	Sektor prywatny - osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą
	2015				
Powiat oleśnicki	10010	447	9520	96	7349

Tabela 7. Podmioty gospodarcze wg sektorów własnościowych na terenie powiatu oleśnickiego z podziałem na poszczególne jednostki gminne (źródło GUS 2015r.)

Forma własności	Gmina Oleśnica	Bierutów	Dobroszyce	Dziadowa Kłoda	Międzybórz	Oleśnica	Syców	Twardogóra
Podmioty gospodarki narodowej ogółem	3954	855	628	294	370	1242	1667	1000
Sektor publiczny - ogółem	179	54	11	16	23	10	83	71
Sektor publiczny - państwowe i samorządowe jednostki prawa budżetowego	58	16	7	10	10	8	23	16
Sektor publiczny - spółki handlowe	3	0	1	0	1	1	2	0

Forma własności	Gmina Oleśnica	Bierutów	Dobroszyce	Dziadowa Kłoda	Międzybórz	Oleśnica	Syców	Twardogóra
Sektor prywatny - ogółem	3755	799	617	278	346	1221	1579	925
Sektor prywatny - osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą	2735	608	478	232	270	1006	1279	741
Sektor prywatny - spółki handlowe	245	43	36	9	18	63	85	40
Sektor prywatny - spółki handlowe z udziałem kapitału zagranicznego	47	5	15	1	0	5	18	5
Sektor prywatny - spółdzielnie	11	4	2	2	5	8	7	6
Sektor prywatny - fundacje	19	1	3	0	1	9	2	0
Sektor prywatny - stowarzyszenia i organizacje społeczne	74	17	16	18	15	33	38	22

Na terenie powiatu oleśnickiego występuje niższy niż w skali województwa wskaźnik przedsiębiorczości indywidualnej, mierzonej prowadzeniem działalności gospodarczej przez osoby fizyczne (na 1 000 ludności). Najwyższy poziom przedsiębiorczości indywidualnej występuje w gminach: Syców, Oleśnica i Dobroszyce. Na przestrzeni ostatnich pięciu lat widoczny jest wzrost liczby osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą we wszystkich gminach z wyjątkiem gminy miejskiej Oleśnica.

Wśród ogółu zarejestrowanych działalności gospodarczych, w powiecie oleśnickim, podobnie jak w skali regionu oraz porównywanych powiatów dominują mikroprzedsiębiorstwa - stanowią ponad 96% ogółu przedsiębiorstw posiadających swoją siedzibę na terenie powiatu. Jest to wartość bardzo zbliżona do wojewódzkiej. Najwyższy wskaźnik związany z występowaniem przedsiębiorstw średnich, zbliżony do wskaźnika występującego na poziomie województwa, odnotowano w gminie Bierutów. Największe

przedsiębiorstwa występują przede wszystkim w Międzyborzu i w Twardogórze. Tego rodzaju jednostki nie występują w Sycowie, Dziadowej Kłodzie i w Dobroszycach.

Wśród przedsiębiorstw funkcjonujących na terenie powiatu oleśnickiego dominują te zarejestrowane w ramach handlu hurtowego i detalicznego oraz usługowego tj. naprawy pojazdów samochodowych, budownictwie i w przetwórstwie przemysłowym. Stan taki odzwierciedla sytuację występującą w regionie. Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo charakteryzują głównie gminy Syców oraz Oleśnica, górnictwo i przemysł wydobywczy przeważa w gminie wiejskiej Oleśnica, Międzyborzu oraz w Dobroszycach. Przetwórstwo przemysłowe w największym stopniu rozwinięte jest w mieście Oleśnica oraz w Twardogórze, ale to w Sycowie odnotowuje się większą liczbę przedsiębiorstw tej sekcji. Najwięcej podmiotów zajmujących się budownictwem działa w mieście Oleśnica, ale również w Sycowie, gminie wiejskiej Oleśnica i w Bierutowie. Handel hurtowy i detaliczny, naprawa samochodów to poza Oleśnicą rodzaj działalności najsilniej rozwinięty w Sycowie, jak i w gminie wiejskiej Oleśnica, podobnie jak transport i gospodarka magazynowa. Obsługę ruchu turystycznego – związaną z zakwaterowaniem oraz usługami gastronomicznymi – zapewniają przede wszystkim podmioty funkcjonujące w mieście Oleśnica i w Sycowie. Działalność z obszaru informacji i komunikacji skupiona jest w gminie miejskiej Oleśnica, podobnie jak działalność finansowa i ubezpieczeniowa, czy działalność związana z obsługą nieruchomości.

Struktura branżowa przemysłu powiatu jest dość zróżnicowana, a zakłady przemysłowe zlokalizowane są także na terenach wiejskich układów osadniczych. Ważną w powiecie branżą jest przemysł drzewny i meblarski, skoncentrowany głównie w Twardogórze i w gminie Międzybórz. Znajdują się tutaj jedne z największych w Polsce firm meblowych tj. Fabryka Mebli „Bodzio” z Goszcza, Fabryka Mebli „Gawin” z Królewskiej Woli, Meble Wajnert z Międzyborza. Znaczącą gałęzią przemysłu oleśnickiego jest produkcja obuwia. Na terenie powiatu swoje siedziby mają również firmy z udziałem kapitału zagranicznego: brytyjski GKN Driveline – produkujący przeguby do samochodów, Anis sp. z o.o. specjalizujący się w produkcji opakowań z folii, Kerry Polska – największy i najnowocześniejszy światowy producent dodatków żywnościowych. Gminy posiadają specjalnie wydzielone strefy ekonomiczne. Z przedsiębiorstw przemysłowych wymienić można również „Altrans” produkujący zbiorniki olejowe, szamba i kabiny sypialne (gmina wiejska Oleśnica), czy „Nicoll Polska” produkujący armaturę sanitarną z PCV (gmina wiejska Oleśnica).

4.5. Rolnictwo

Południową część powiatu oleśnickiego, w zasięgu występowania glin zwałowych Równiny Oleśnicko-Bierutowskiej, pokrywają gleby gliniaste (najczęściej gliny średnie lub lekkie) oraz gleby pylaste. Tworzą one strefę gleb brunatnych – kwaśnych lub właściwych oraz gleb płowych o wysokich na ogół walorach produkcyjnych – gleby kompleksów pszenno-bardzo dobry, pszenno-dobry i żytni bardzo dobry (gminy Oleśnica, Bierutów, Dziadowa Kłoda i południowo-zachodnia część gminy Syców). Płaty tego typu gleb występują też w strefie wzgórz czołomorenowych. Północna część powiatu zdominowana jest natomiast przez gleby bielicoziemne, wykształcone na piaszczystym podłożu (gminy Twardogóra, Międzybórz, północna część gminy Oleśnica i północna część gminy Syców). Gleby te odznaczają się niższymi walorami dla produkcji rolniczej – gleby kompleksów żytni dobry, a nawet żytni słaby. Największy areał w skali powiatu zajmują gleby klasy IV, przy czym w południowej części duży udział mają też gleby klasy III.

Użytki rolne na obszarze powiatu oleśnickiego stanowią nieco ponad 60% ogólnego areálu. W tym ok. 75% to grunty orne, ok. 10% łąki trwałe, a blisko 6% pastwiska trwałe. Pozostałe tereny to grunty rolne zabudowane, sady, stawy oraz rowy. Zgodnie ze strukturą użytków rolnych w produkcji rolniczej dominuje kierunek roślinny, a w szczególności uprawa zbóż – blisko 88% upraw. Kolejną dominującą rośliną są ziemniaki – ok. 47% gospodarstw. Dodatkowymi popularnymi uprawami są rośliny przemysłowe oraz rzepak.

Tabela 8. Gospodarstwa rolne wg grup obszarowych użytków rolnych - ogółem (źródło: Powszechny spis rolny 2010, GUS 2015r.)

Nazwa obszaru	Gospodarstwa rolne ogółem								
	Gospodarstwa ogółem								
	Ogółem	Do 1 ha włącznie	Powyżej 1 ha razem	1 - 5 ha	5 - 10 ha	10 -15 ha	5 ha i więcej	10 ha i więcej	15 ha i więcej
Powiat oleśnicki	5592	2172	3420	1617	776	373	1803	1027	654

Tabela 9. Gospodarstwa rolne wg grup obszarowych użytków rolnych – gospodarstwa indywidualne (źródło: Powszechny spis rolny 2010, GUS 2015r.)

Nazwa obszaru	Gospodarstwa indywidualne								
	Gospodarstwa ogółem								
	Ogółem	Do 1 ha włącznie	Powyżej 1 ha razem	1 - 5 ha	5 - 10 ha	10 -15 ha	5 ha i więcej	10 ha i więcej	15 ha i więcej
Powiat oleśnicki	5573	2171	3402	1616	773	372	1786	1013	641

W powiecie oleśnickim wg spisu rolnego z roku 2010 funkcjonowało 5 592 gospodarstw rolnych. Przeszło 99% to gospodarstwa indywidualne. Średnia wielkość gospodarstwa rolnego indywidualnego wynosi 8,20 ha i jest zbliżona do średniej wojewódzkiej. Gospodarstwa rolne na terenie powiatu są relatywnie największe, w odniesieniu do pozostałych powiatów podregionu. Struktura gospodarstw rolnych powiatu oleśnickiego jest rozdrobniona. Dominują gospodarstwa najmniejsze – stanowią blisko 39% ogółu gospodarstw rolnych. Kolejną kategorię, pod względem ilości stanowią gospodarstwa pomiędzy 1-5 hektara – blisko 29%. Największe gospodarstwa rolne – powyżej 15 hektarów - stanowią prawie 12% ogółu.

4.6. Nieruchomości zabudowane będące własnością Powiatu Oleśnickiego

W tabeli poniżej zamieszczono informacje dotyczące nieruchomości zabudowanych należących do Powiatu Oleśnickiego i jednostek organizacyjnych powiatu. Przedmiotowa tabela stanowi podsumowanie danych z zakresu ochrony środowiska i powiązanej w tym zagadnieniem infrastruktury, w jaką wyposażone są budynki. W tabeli zebrano również informacje specyficzne np. o tym, iż budynki wpisane zostały do ewidencji zabytków, czy też o przeprowadzonych już działaniach z zakresu termomodernizacji.

Tabela 10. Analiza stanu technicznego i wyposażenia w infrastrukturę budynków należących do Powiatu Oleśnickiego (źródło: na podstawie ankiet energetyczno-budowlanych-opracowanie własne)

Lp	Obiekty/Nieruchomości zabudowane Powiatu Oleśnickiego Adres	Obecne zasilanie w media, infrastruktura komunalne				Informacje na temat potrzeb budynku/obiektu istotne z punktu widzenia ochrony środowiska			Uwagi dodatkowe
		energia ciepła	energia elektryczna	ścieki	woda	wymaga termomodernizacji lub działań na rzecz efektywności energetycznej	b.d.	inne (kanalizacja, woda, energia elektryczna)	
1	I Liceum Ogólnokształcące im. Juliusza Słowackiego w Oleśnicy, ul. J. Słowackiego 4, 56-400 Oleśnica	c.o. sieciowe	Przyłącze do sieci elektro- energetycznej	Kanalizacja sanitarna gminna	Wodociąg komunalny	Wymaga termomodernizacji	b.d.	b.d.	Obiekt zabytkowy
2	II Liceum Ogólnokształcące im. Ks. Jana Twardowskiego w Oleśnicy ul. Wojska Polskiego 56 56 400 Oleśnica	c.o. sieciowe	Przyłącze do sieci elektro- energetycznej	Kanalizacja sanitarna gminna	Wodociąg komunalny	Wymaga termomodernizacji	b.d.	b.d.	Obiekt zabytkowy
3	Liceum Ogólnokształcące im. Tadeusza Kościuszki w Sycowie, ul. Kościelna 12 56-500 Syców	Kotłownia węglowa	Przyłącze do sieci elektro- energetycznej	Kanalizacja sanitarna gminna	Wodociąg komunalny	Wymaga termomodernizacji	b.d.	b.d.	
4	Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych im. Marii Skłodowskiej-Curie w Oleśnicy, ul. Wojska Polskiego 67/69 56-400 Oleśnica	c.o. sieciowe	Przyłącze do sieci elektro- energetycznej	Kanalizacja sanitarna gminna	Wodociąg komunalny	Wymaga termomodernizacji (pawilon H)	b.d.	b.d.	2013 – wykonano ocieplenie dachu w budynku głównym; 2001 – 2005 - termomodernizacja części budynków
5	Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych w Sycowie, ul. I. Daszyńskiego 42 56-500 Syców	Kotłownia węglowa	Przyłącze do sieci elektro- energetycznej	Kanalizacja sanitarna gminna	Wodociąg komunalny	Wymaga termomodernizacji	b.d.	b.d.	Konieczna termomodernizacja (wymiana stolarki okiennej i ocieplenie ścian i dachu) oraz wymiana instalacji elektrycznej
6	Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych im. Jarosława Iwaszkiewicza w Twardogórze ul. Staszica 3	Kotłownia gazowa/ Kotłownia węglowa	Przyłącze do sieci elektro- energetycznej	Kanalizacja sanitarna gminna	Wodociąg komunalny	Wymaga termomodernizacji	b.d.	b.d.	Częściowo obiekt zabytkowy Konieczna wymiana instalacji elektrycznej

Lp	Obiekty/Nieruchomości zabudowane Powiatu Oleśnickiego Adres	Obecne zasilanie w media, infrastruktura komunalne				Informacje na temat potrzeb budynku/obiektu istotne z punktu widzenia ochrony środowiska			Uwagi dodatkowe
		energia ciepła	energia elektryczna	ścieki	woda	wymaga termomodernizacji lub działań na rzecz efektywności energetycznej		inne (kanalizacja, woda, energia elektryczna)	
	56-416 Twardogóra								
7	Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych im. Władysława Reymonta w Bierutowie ul. Plac Kościelny 2 56 - 420 Bierutów	Kotłownia węglowa	Przyłącze do sieci elektro- energetycznej	Kanalizacja sanitarna gminna	Wodociąg komunalny	Wymaga termomodernizacji	b.d.	b.d.	Obiekt zabytkowy
8	Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych im. Orła Białego w Międzybórz, ul. Wrocławska 2 56-513 Międzybórz	Kotłownia węglowa	Przyłącze do sieci elektro- energetycznej	Kanalizacja sanitarna gminna	Wodociąg komunalny	Wymaga termomodernizacji	b.d.	b.d.	Obiekt zabytkowy Konieczna termomodernizacja (ocieplenie dachu, wymiana stolarki okienne i drzwi)
9	Zespół Szkół Specjalnych w Twardogórze, Plac Piastów 24 56-416 Twardogóra	Kotłownia gazowa	Przyłącze do sieci elektro- energetycznej	Kanalizacja sanitarna gminna	Wodociąg komunalny	Wymaga termomodernizacji	b.d.	b.d.	
10	Poradnia Psychologiczno- Pedagogiczna w Oleśnicy, ul. Wojska Polskiego 67-69; 56- 460 Oleśnica	c.o. sieciowe	Przyłącze do sieci elektro- energetycznej	Kanalizacja sanitarna gminna	Wodociąg komunalny	b.d.	b.d.	b.d.	
11	Poradnia Psychologiczno- Pedagogiczna w Sycowie, ul. Młyńska 1 56-500 Syców	c.o. sieciowe	Przyłącze do sieci elektro- energetycznej	Kanalizacja sanitarna gminna	Wodociąg komunalny	b.d.	b.d.	b.d.	
12	Powiatowe Centrum Kształcenia Zawodowego w Oleśnicy ul. Wojska Polskiego 69 56-400 Oleśnica	c.o. sieciowe	Przyłącze do sieci elektro- energetycznej	Kanalizacja sanitarna gminna	Wodociąg komunalny	b.d.	b.d.	b.d.	
13	Powiatowe Centrum Edukacji i Kultury w Oleśnicy ul. Wojska Polskiego 56 56-400 Oleśnica	c.o. sieciowe	Przyłącze do sieci elektro- energetycznej	Kanalizacja sanitarna gminna	Wodociąg komunalny	b.d.	b.d.	b.d.	

Lp	Obiekty/Nieruchomości zabudowane Powiatu Oleśnickiego Adres	Obecne zasilanie w media, infrastruktura komunalne				Informacje na temat potrzeb budynku/obiektu istotne z punktu widzenia ochrony środowiska			Uwagi dodatkowe
		energia ciepła	energia elektryczna	ścieki	woda	wymaga termomodernizacji lub działań na rzecz efektywności energetycznej	inne (kanalizacja, woda, energia elektryczna)		
14	Specjalny Ośrodek Szkolno- Wychowawczy w Oleśnicy, ul. Wojska Polskiego 8 56-400 Oleśnica	c.o. sieciowe	Przyłącze do sieci elektro- energetycznej	Kanalizacja sanitarna gminna	Wodociąg komunalny	Wymaga termomodernizacji	b.d.	b.d.	Obiekt zabytkowy Konieczna termomodernizacja (ocieplenie ścian i dachu)
15	Starostwo Powiatowe w Oleśnicy ul. J. Słowackiego 10 56- 400 Oleśnica		Przyłącze do sieci elektro- energetycznej	Kanalizacja sanitarna gminna	Wodociąg komunalny	b.d.	b.d.	b.d.	
16	Wielofunkcyjna Placówka Opiekuńczo – Wychowawcza w Bierutowie. ul. 1 Maja 8c 56 – 420 Bierutów	Kotłownia węglowa	Przyłącze do sieci elektro- energetycznej	Kanalizacja sanitarna gminna	Wodociąg komunalny	Wymaga termomodernizacji	b.d.	b.d.	Obiekt zabytkowy
17	Oddział interwencyjny (Pogotowie Opiekuńcze) ul. 1 Maja 9/2 56 – 420 Bierutów	Kotłownia węglowa	Przyłącze do sieci elektro- energetycznej	Kanalizacja sanitarna gminna	Wodociąg komunalny	Wymaga termomodernizacji	b.d.	b.d.	Obiekt zabytkowy
18	Rodzinny Dom Dziecka nr 2 w Stradomi Dolnej, ul. Wiśniowa 11 56-504 Stradomia Dolna	b.d.	Przyłącze do sieci elektro- energetycznej	Kanalizacja sanitarna gminna	Wodociąg komunalny		b.d.	b.d.	
19	Oddział Socjalizacyjny (Dom Dziecka), ul. 1 Maja 8c 56 – 420 Bierutów	Kotłownia węglowa	Przyłącze do sieci elektro- energetycznej	Kanalizacja sanitarna gminna	Wodociąg komunalny		b.d.	b.d.	
20	Powiatowy Dom Pomocy Społecznej w Ostrowinie Ostrowina 21 56-400 Oleśnica	Kotłownia olejowa	Przyłącze do sieci elektro- energetycznej	Własna oczyszczalnia ścieków*	Wodociąg komunalny	Wymaga termomodernizacji (kontynuacji działań)	b.d.	b.d.	Obiekt zabytkowy W 2013 roku zrealizowano w ramach Priorytetu 4 „Poprawa stanu środowiska naturalnego oraz bezpieczeństwa ekologicznego i

Lp	Obiekty/Nieruchomości zabudowane Powiatu Oleśnickiego Adres	Obecne zasilanie w media, infrastruktura komunalne				Informacje na temat potrzeb budynku/obiektu istotne z punktu widzenia ochrony środowiska			Uwagi dodatkowe
		energia ciepła	energia elektryczna	ścieki	woda	wymaga termomodernizacji lub działań na rzecz efektywności energetycznej		inne (kanalizacja, woda, energia elektryczna)	
									przeciwpowodziowego Dolnego Śląska (Środowisko i bezpieczeństwo ekologiczne)” Działanie 4.3 „Poprawa jakości powietrza” Regionalnego Programu Operacyjnego dla Województwa Dolnośląskiego na lata 2007- 2013 - wymianę 2 kotłów c.o. na nowe, - wymianę 2 kotłów parowych na 1 kocioł wodny, - zainstalowanie 2 wytwornic pary w pralni i kuchni.
21	Powiatowy Zespół Szpitali z siedzibą w Oleśnicy, w tym:	b.d.	Przyłącze do sieci elektro- energetycznej	Kanalizacja sanitarna gminna	Wodociąg komunalny	b.d.	b.d.	b.d.	
22	Oddziały w Oleśnicy ul. Armii Krajowej 1 56-400 Oleśnica	b.d.	Przyłącze do sieci elektro- energetycznej	Kanalizacja sanitarna gminna	Wodociąg komunalny	b.d.	b.d.	b.d.	
23	Oddziały w Sycowie, ul. Oleśnicka 25 56-500 Syców	b.d.	Przyłącze do sieci elektro- energetycznej	Kanalizacja sanitarna gminna	Wodociąg komunalny	b.d.	b.d.	b.d.	
24	Zarząd Dróg Powiatowych w Oleśnicy, ul. Wojska Polskiego 52c 56-400 Oleśnica	c.o. sieciowe	Przyłącze do sieci elektro- energetycznej	Kanalizacja sanitarna gminna	Wodociąg komunalny	Wymaga termomodernizacji	b.d.	b.d.	

Lp	Obiekty/Nieruchomości zabudowane Powiatu Oleśnickiego Adres	Obecne zasilanie w media, infrastruktura komunalne				Informacje na temat potrzeb budynku/obiektu istotne z punktu widzenia ochrony środowiska			Uwagi dodatkowe
		energia ciepła	energia elektryczna	ścieki	woda	wymaga termomodernizacji lub działań na rzecz efektywności energetycznej	inne (kanalizacja, woda, energia elektryczna)		
25	Powiatowy Urząd Pracy w Oleśnicy, ul. Wojska Polskiego 13 56-400 Oleśnica	Kotłownia gazowa	Przyłącze do sieci elektro- energetycznej	Kanalizacja sanitarna gminna	Wodociąg komunalny	b.d.	b.d.	b.d.	
26	Filia PUP w Sycowie, ul. A. Mickiewicza 7 56-500 Syców		Przyłącze do sieci elektro- energetycznej	Kanalizacja sanitarna gminna	Wodociąg komunalny	b.d.	b.d.	b.d.	
27	Filia PUP w Twardogórze ul. Wielkopolska 11 56-416 Twardogóra		Przyłącze do sieci elektro- energetycznej	Kanalizacja sanitarna gminna	Wodociąg komunalny	b.d.	b.d.	b.d.	
29	PUP Punkt w Bierutowie ul. Moniuszki 12 56-420 Bierutów		Przyłącze do sieci elektro- energetycznej	Kanalizacja sanitarna gminna	Wodociąg komunalny	b.d.	b.d.	b.d.	
30	Zarząd Dróg Powiatowych obwód drogowy w Sycowie	Kotłownia węglowa	Przyłącze do sieci elektro- energetycznej	Kanalizacja sanitarna gminna	Wodociąg komunalny	Wymaga termomodernizacji	b.d.	b.d.	
31	Powiatowy Dom Pomocy Społecznej w Ostrowinie Filia w Jemielnej, Jemielna 15, Ostrowina	Kotłownia gazowa	Przyłącze do sieci elektro- energetycznej	Własna oczyszczalnia ścieków**	Wodociąg komunalny	Wymaga termomodernizacji	b.d.	b.d.	

* decyzja pozwolenia wodnoprawnego Prezydenta Wrocławia z dnia 25 lutego 2013 r. (sygn. WSR-E.6341.13.2013.MS, I.dz. 12023/12)

** decyzja pozwolenia wodnoprawnego Starosty Powiatu Oleśnickiego z dnia 5 października 2010 r. (sygn. SR.6223/49/2010)

Podstawowym czynnikiem, który na poziomie lokalnym ma wpływ na wielkość niskiej emisji jest zużycie energii cieplnej (w określonych sytuacjach także elektrycznej), która musi zostać wytworzona bezpośrednio w miejscu jej wykorzystania (indywidualne źródła ciepła) lub w stosunkowo bliskiej odległości (lokalne źródła ciepła). W tabeli poniżej dokonano obliczenia kubaturowego wskaźnika zapotrzebowania na ciepło.

Tabela 11. Zestawienie danych na temat zużycia energii na potrzeby c.o. i c.w.u. w obiektach publicznych, dla których uzyskano dane (źródło: Starostwo Powiatowe w Oleśnicy)

Lp.	Obiekt publiczny	Kubatura obiektu [m ³]	Rodzaj stosowanego paliwa	Rodzaj i rok produkcji kotła-ów	Zużycie paliw w roku [Mg, m ³]	Wytworzone ciepło [GJ]	Kubaturowy wskaźnik zapotrzebowania na ciepło [GJ/m ³ i kW/m ³]	
1	I Liceum Ogólnokształcące im. Juliusza Słowackiego w Oleśnicy, ul. J. Słowackiego 4, 56-400 Oleśnica	30859,90	C.O. sieciowe	n.d.	-	1669,4	0,054	15,03
2	II Liceum Ogólnokształcące im. Ks. Jana Twardowskiego w Oleśnicy ul. Wojska Polskiego 56, 56 400 Oleśnica oraz Powiatowe Centrum Edukacji i Kultury w Oleśnicy ul. Wojska Polskiego 56, 56-400 Oleśnica	14829	C.O. sieciowe	n.d.	-	2583,85	0,174	48,40
3	Liceum Ogólnokształcące im. Tadeusza Kościuszki, ul. Kościelna 12 Syców	21177,8	węgiel kamienny	kocioł węglowy	115,36	3 408,00	0,220	61,05
4	Budynek biurowy komisariatu policji Syców ul. Parkowa 2	3357	gaz ziemny	kocioł gazowy	15588	563,19	0,168	46,5
5	Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych im. Marii Skłodowskiej-Curie w Oleśnicy, ul. Wojska Polskiego 67/69, 56-400 Oleśnica	74831	C.O. sieciowe	n.d.	-	6560,90	0,088	24,36
6	Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych w Sycowie, ul. I. Daszyńskiego 42, 56-500 Syców	20249	węgiel kamienny	kocioł węglowy	244,78	5561,40	0,275	76,30
7	Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych ul. Staszica 3, 56-416 Twardogóra	10372	węgiel kamienny	kocioł węglowy	84,88	1928,47	0,186	51,65
		9753	gaz ziemny	kocioł gazowy	52 738	1905,42	0,195	54,27
8	Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych im. Władysława Reymonta w Bierutowie ul. Plac Kościelny 2, 56 - 420 Bierutów	7900	węgiel kamienny	kocioł węglowy	26,24	596,17	0,075	20,96
9	Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych im. Orła Białego w Międzyborzu, ul. Wrocławska 2 56-513 Międzybórz	1735,1	węgiel kamienny	kocioł węglowy	b.d.	871,05	0,502	139,46

Lp.	Obiekt publiczny	Kubatura obiektu [m ³]	Rodzaj stosowanego paliwa	Rodzaj i rok produkcji kocioł-ów	Zużycie paliw w roku [Mg, m ³]	Wytworzone ciepło [GJ]	Kubaturowy wskaźnik zapotrzebowania na ciepło [GJ/m ³ i kW/m ³]	
10	Zespół Szkół Specjalnych ul. Plac Piastów 24, 56-416 Twardogóra	2650	gaz ziemny	kocioł gazowy	20 031	723,72	0,273	75,87
11	Powiatowe Centrum Kształcenia Zawodowego w Oleśnicy ul. Wojska Polskiego 69, 56-400 Oleśnica	87637	C.O. sieciowe	n.d.	-	1 311,55	<u>0,015</u>	4,16
12	Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy w Oleśnicy, ul. Wojska Polskiego 8 56-400 Oleśnica	28898,5	C.O. sieciowe	n.d.	-	2 459,36	0,085	23,64
13	Wielofunkcyjna Placówka Opiekuńczo – Wychowawcza oraz Oddział Socjalizacyjny (Dom Dziecka). ul. 1 Maja 8c 56 – 420 Bierutów	3660	węgiel kamienny	kocioł węglowy	72,99	1 658,33	0,453	125,86
14	Oddział interwencyjny (Pogotowie Opiekuńcze) ul. 1 Maja 9/2 56 – 420 Bierutów	3410	węgiel kamienny	kocioł węglowy	70	1 590,40	0,466	129,56
15	Powiatowy Dom Pomocy Społecznej w Ostrowinie Ostrowina 21 56-400 Oleśnica	53835,70	olej opałowy	Kotłownia olejowa	130,40	5 240,70	0,097	27,04
16	Powiatowy Dom Pomocy Społecznej w Ostrowinie Filia w Jemielnej, Jemielna 15, Ostrowina	11068,3	gaz propan-butan	kocioł gazowy	59,60	387,40	0,035	9,72
17	Zarząd Dróg Powiatowych w Oleśnicy, ul. Wojska Polskiego 52c, 56-400 Oleśnica	1126,97	C.O. sieciowe	n.d.	-	757,25	<u>0,671</u>	186,66
18	Zarząd Dróg Powiatowych obwód drogowy w Sycowie	605,4	węgiel kamienny	kocioł węglowy	12,00	272,64	0,450	125,11
19	PUP w Oleśnicy - filia w Sycowie ul. Mickiewicza 7	2692	gaz ziemny	kocioł gazowy	4736	171,11	0,064	17,7

*opracowanie własne na podstawie ankiet przekazanych przez Starostwo

Informacje przedłożone przez zarządców poszczególnych budynków stanowiących własność Powiatu Oleśnickiego poddano przeliczeniu w celu dokonania stosownych porównań, w oparciu o takie same parametry jednostkowe. Uwzględniając średnie wartości opałowe poszczególnych paliw określono, jaką ilość ciepła wytworzono w każdym obiekcie oraz jaka jest wielkość zużycia ciepła w odniesieniu do m³ ogrzewanej kubatury.

Wskaźnik ten oscyluje w bardzo szerokim przedziale od 0,015 GJ/m³ do 0,671 GJ/m³. Ta bardzo duża dysproporcja wskazuje na ponad kilkunastokrotne wyższe jednostkowe zużycie ciepła w Zarządzie Dróg Powiatowych w Oleśnicy w relacji do Powiatowego Centrum Kształcenia Zawodowego w Oleśnicy.

Wyraźnie zawyżone jednostkowe zużycie ciepła występuje także w Zespole Szkół Ponadgimnazjalnych im. Orła Białego w Międzyborzu ($Q_j = 0,502 \text{ GJ/m}^3$), w Pogotowiu Opiekuńczym w Bierutowie ($Q_j = 0,466 \text{ GJ/m}^3$) i w Wielofunkcyjnej Placówce Opiekuńczo – Wychowawczej ($Q_j = 0,453 \text{ GJ/m}^3$).

Skrajnie pozytywny na tle jednostek oświatowych jest przypadek I Liceum Ogólnokształcącego im. Juliusza Słowackiego w Oleśnicy ($Q_j = 0,054 \text{ GJ/m}^3$). Oczywiście porównania te są miarodajne o ile podane wartości kubatury ogrzewanych pomieszczeń zostały poprawnie ustalone.

Przy prostym porównaniu budynków należących do Powiatu wynika, iż osiągając w Zarządzie Dróg Powiatowych w Oleśnicy współczynnik jednostkowego zużycia ciepła

- porównywalny z Powiatowym Centrum Kształcenia Zawodowego w Oleśnicy – uzyska się ponad 44-krotną oszczędność energii,
- porównywalny ze Szkołą I Liceum Ogólnokształcące im. Juliusza Słowackiego w Oleśnicy – uzyska się 12-krotną oszczędność energii.

Oczywiście, przed podjęciem stosownych decyzji ze strony organu założycielskiego, kwestia ta wymaga bardzo szczegółowych analiz np. w postaci kompleksowego audytu energetycznego.

Niemniej jednak jest to obiekt o bardzo dużym potencjale w zakresie ewentualnej oszczędności energii, przez co może być predysponowany do dofinansowania z RPO WD (Działanie 3.3.), gdzie istotne kryterium wyboru stanowi uzyskanie oszczędności energii nie niższej od 30%.

Porównując wyniki uzyskane dla poszczególnych obiektów zarządzanych lub należących do Powiatu Oleśnickiego pod względem ekologicznym będącym wynikiem zużycia paliw określonego rodzaju w pierwszej kolejności należy zauważyć, że nadal znaczna ich grupa opalana jest węglem kamiennym. Niekorzystne z punktu widzenia emisji zanieczyszczeń jest to, iż rozwiązania oparte o węgiel kamienny występują także w dużych jednostkach zlokalizowanych na terenie miasta, czyli tu gdzie istnieje możliwość podłączenia do sieci gazowej.

Obszary ewentualnych ulepszeń

Na podstawie zestawień ankietowych wskazać można następujące, dostrzegalne obszary dla potencjalnych ulepszeń na rzecz ograniczenia niskiej emisji:

- wymiana starych urządzeń kotłowych o niskich poziomach sprawności na jednostki nowoczesne (dotyczy to zwłaszcza kotłów węglowych z okresu przed 2000r. i kotłów gazowych z okresu przed 1995r.),
- wymiana kotłów węglowych na terenach wiejskich:
 - na kotły zautomatyzowane opalane „ekogroszkiem” (cel minimum),
 - na kotły opalane olejem lub gazem LPG (cel średni),
 - na kotły zautomatyzowane opalane peletem (cel maksimum) wraz z zastosowaniem OZE na potrzeby produkcji ciepła i energii elektrycznej,

- wymiana kotłów węglowych na terenach miejskich:
 - na kotły zautomatyzowane opalane „ekogroszkiem” (cel minimum),
 - na kotły opalane gazem ziemnym (cel średni),
 - na ciepło sieciowe – zwłaszcza z kotłowni zasilanej gazem (cel maksimum) wraz z zastosowaniem OZE na produkcję ciepłej wody użytkowej.
 - termomodernizacja:
 - „głęboka” – obiektów, gdzie działania takie nie były dotychczas wykonywane, a wskaźniki jednostkowego zapotrzebowania ciepła są najgorsze,
 - „uzupełniająca” – obiektów, gdzie działania takie przeprowadzono częściowo,
- wprowadzenie OZE, jako uzupełnienie dla istniejących rozwiązań tradycyjnych (w pierwszej kolejności w budynkach, gdzie występuje zapotrzebowanie na c.w.u. również w okresie wakacyjnym).

Tabela 12. Niska emisja z obiektów publicznych, powiatowych występujących na terenie Powiatu Oleśnickiego (źródło: Starostwo Powiatowe w Oleśnicy)

Nazwa obiektu	Źródło ciepła	Substancja [kg/rok]					
		SO ₂	NO ₂	CO	CO ₂	pył	B(a)P
Liceum Ogólnokształcące im. Tadeusza Kościuszki, ul. Kościelna 12 Syców	Kocioł węglowy	1 638,75	431,25	6 727,50	<u>277 500,00</u>	431,25	0,09
Komisariat Policji w Sycowie, ul. Parkowa 2	Kocioł gazowy	0,00	19,95	5,61	30 614,83	0,23	0,00
Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych w Sycowie, ul. I. Daszyńskiego 42, 56- 500 Syców	Kocioł węglowy	2 674,22	703,74	10 978,38	<u>452 843,00</u>	703,74	0,15
Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych ul. Staszica 3, 56-416 Twardogóra	Kocioł węglowy	927,31	244,03	3 806,87	157 028,00	244,03	0,05
	Kocioł gazowy	0,00	67,50	18,99	103 577,43	0,79	0,00
Zespół Szkół Specjalnych ul. Plac Piastów 24, 56-416 Twardogóra	Kocioł gazowy	0,00	25,64	7,21	39 340,88	0,30	0,00
Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych im. Władysława Reymonta w Bierutowie ul. Plac Kościelny 2, 56 - 420 Bierutów	Kocioł węglowy	286,67	75,44	1 176,86	48 544,00	75,44	0,02
Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych ul. Staszica 3, 56-416 Twardogóra	Kocioł gazowy	0,00	63,00	17,72	96 658,26	0,74	0,00
Wielofunkcyjna Placówka Opiekuńczo – Wychowawcza oraz Oddział Socjalizacyjny (Dom Dziecka). ul. 1 Maja 8c, 56 – 420 Bierutów	Kocioł węglowy	797,42	209,85	3 273,60	135 031,50	209,85	0,04
Oddział interwencyjny (Pogotowie Opiekuńcze) ul. 1 Maja 9/2, 56 – 420 Bierutów	Kocioł węglowy	764,75	201,25	3 139,50	129 500,00	201,25	0,04
Powiatowy Dom Pomocy Społecznej w Ostrowinie Ostrowina 21 56-400 Oleśnica	Kocioł olejowy	619,39	651,99	78,24	<u>215 156,70</u>	234,72	0,00
Powiatowy Dom Pomocy Społecznej w Ostrowinie Filia w Jemielnej,	Kocioł gazowy	0,00	0,08	0,02	117,05	0,00	0,00

Nazwa obiektu	Źródło ciepła	Substancja [kg/rok]					
		SO ₂	NO ₂	CO	CO ₂	pył	B(a)P
Jemielna 15, Ostrowina							
Zarząd Dróg Powiatowych obwodów drogowy w Sycowie	Kocioł węglowy	131,10	34,50	538,20	22 200,00	34,50	0,01
PUP w Oleśnicy - filia w Sycowie ul. Mickiewicza 7	Kocioł gazowy	0,00	6,06	1,70	9 301,50	0,07	0,00

Opracowanie własne na podstawie przekazanych danych.

Największe emisje CO₂ wśród budynków należących do Powiatu powoduje funkcjonowanie Zespołu Szkół Ponadgimnazjalnych w Sycowie. Paradoksalnie, tak niekorzystna lokata Szkoły może stać się dodatkowym bodźcem dopingującym władze do skutecznej realizacji działań z zakresu termomodernizacji. Obiekty opalane są kotłami węglowymi (3 x 400 W).

Za nim, choć już z emisjami mniejszymi praktycznie o połowę znajdują się trzy obiekty – Liceum Ogólnokształcące im. Tadeusza Kościuszki w Sycowie, Powiatowy Dom Pomocy Społecznej w Ostrowinie i Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych w Twardogórze (obiekt ten zaopatrywany jest w ciepło przez 2 kotłownie (gazową z 2004 roku o mocy 344 kW oraz węglową z 2007 roku o mocy 320 kW). Zauważyć również należy, iż emisja z czwartego w zestawieniu obiektów jest ponad połowę niższa od emisji z Zespołu Szkół Ponadgimnazjalnych w Sycowie.

Tabela 12a. Sygnalizowane przez zarządców oczekiwania w zakresie działań termomodernizacyjnych (źródło Starostwo Powiatowe)

Lp.	Obiekt	Obszar ulepszeń energetycznych i/lub termomodernizacyjnych						
		Źródło ciepła	Instalacje grzewcze	Stolarka	Dachy/stropodachy	Ściany	Inne	Wentylacja
1	PUP w Oleśnicy – filia w Sycowie ul. Mickiewicza 7	Wymiana kotła	Wymiana wewnętrznej instalacji c.o. (grzejniki, termostaty, przesyły)		Ocieplenie stropodachu lub wymiana i ocieplenie dachu	Ocieplenie ścian zewnętrznych	Inne: Podłączenie budynku do lokalnej ciepłowni SGK	
2	Liceum Ogólnokształcące im. Tadeusza Kościuszki, ul. Kościelna 12,	Wymiana kotła (na gazowy)	Wymiana wewnętrznej instalacji c.o. (grzejniki, termostaty, przesyły)		Ocieplenie stropodachu lub wymiana i ocieplenie dachu	Ocieplenie ścian zewnętrznych	Inne: Wymiana instalacji elektrycznej w budynkach	
3	Budynek biurowy komisariatu policji Syców ul. Parkowa 2 (Powiat)			Wymiana stolarki drzwiowej/okiennej	Ocieplenie stropodachu lub wymiana i ocieplenie dachu	Ocieplenie ścian zewnętrznych		

V. STAN ŚRODOWISKA NA TERENIE POWIATU OLEŚNICKIEGO

5.1. Budowa geologiczna i rzeźba terenu

Według dziesiętnego podziału Polski J. Kondrackiego [Kondracki, 1994; Atlas Śląska..., 2001] obszar powiatu oleśnickiego znajduje się w zasięgu następujących mezoregionów:

- Równina Oleśnicka, mikroregion – Równina Oleśnicko-Bierutowska,
- Wzgórza Twardogórskie, mikroregiony: Grzbiet Twardogórski, Wzgórza Sycowskie i Wzgórza Ostrzeszowskie,
- Kotlina Milicka, mikroregiony: Równina Czarnoleska i (niewielki fragment) Równina Kuźnicka.

Pod względem tektonicznym obszar powiatu położony jest w zasięgu monokliny przedsudeckiej wypełnionej skałami triasowymi – retyk. Jedynie na południe od Oleśnicy i na zachód od Bierutowa występują w starszym podłożu skały kajpru. Osady triasu tworzą powierzchnię podtrzeciorzędową. Trzeciorząd reprezentowany jest na całym obszarze przez miocen górny tworzący ciągłą powierzchnię. W obrębie wału Wzgórz Twardogórskich, Sycowskich i Ostrzeszowskich utwory trzeciorzędowe, odkute od podłoża w wyniku procesów glacitektonicznych, występują w przemieszaniu z tworami czwartorzędowymi – głównie pośród glin morenowych. Utwory górnomiocenne budują tu ropy i piaski tzw. serii poznańskiej.

Na północ od miasta Oleśnica i na południe od Sycowa przebiega południowa granica występowania utworów węglonośnych (burowęglowych). Na północ od Twardogóry występuje ciągnąca się w kierunku zachodnim od tego miasta eoplejstocenska dolina kopalna wycięta w trzeciorzędowym podłożu. Większa eoplejstocenska dolina kopalna występuje też na południowy zachód od Oleśnicy i Bierutowa.

Utwory czwartorzędowe związane są ze zlodowaceniem środkowopolskim – stadiem Odry (starszym) i stadiem Warty (młodszy). Miąższość warstwy czwartorzędowej na obszarze powiatu nie przekracza 50 m, a jedynie w obrębie wzgórz czołowomorenowych może dochodzić do 100 m. Równinę Oleśnicko-Bierutowską (południowa część powiatu - gminy Oleśnica, Bierutów, Dobroszyce, Dziadowa Kłoda i zachodnia część gminy Syców) budują głównie gliny zwałowe stadiału Odry. Na południowym przedpolu wału Wzgórz Twardogórskich osadziły się piaski i żwiry wodno-lodowcowe, które tworzą tu dość rozległą i ciągłą powierzchnię. Równina wznosi się na wysokość powyżej 200 m n.p.m. i w zasięgu glin zwałowych posiada rzeźbę falistą, z rozmytymi ostańcami form glacialnych zlodowacenia środkowopolskiego. W strefie sandrowej równina jest płaska.

Ponad płaską powierzchnię piaszczystej równiny wznoszą się stromo czołowomorenowe wzgórza związane ze stadiem Warty. Zbudowane są z glin, piasków i żwirów pośród których występują też wspomniane wcześniej utwory trzeciorzędowe (tzw. melanż glacitektoniczny). Wzgórza czołowomorenowe: Twardogórskie, Sycowskie i Ostrzeszowskie tworzą dwa łuki wygięte ku południowi. Ich wysokości bezwzględne osiągają 250 m n.p.m. (na południowy-wschód od Twardogóry), 272 m n.p.m. (Zbójnik – na zachód od Międzyborza) do 284 m n.p.m. (Kobyła Góra – najwyższy szczyt Wzgórz Ostrzeszowskich).

System wzgórz czołowomorenowych wyraźnie odgraniczają rozległą jednostkę fizyczno-geograficzną – Kotlinę Milicką (Odolanowską), której dno wypełniają piaski fluwioglacjalne i rzeczne, miejscami

uformowane z wydmy. Z utworów piaszczystych zbudowane są tu też terasy pradolinne. W zasięgu tej kotliny znajduje się północna część powiatu: gminy Twardogóra, Międzybórz oraz północno-wschodnia część gminy Syców. Kotlina Milicka stanowi końcowe zagłębienie lodowca warciańskiego, pełniącego funkcję pradoliny – marginalnego odpływu wód z czoła lodowca leszczyńskiego (najstarsza faza zlodowacenia bałtyckiego). Wysokość bezwzględna spada tu (ku północy) do poniżej 200 m n.p.m.

Utwory holoceniowe, reprezentowane głównie przez piaski, żwiry i mułki rzeczne wypełniają jedynie wąskie dna dolin rzecznych rozcinających zarówno powierzchnię morenową i sandrową Równiny Oleśnicko-Bierutowskiej, jak i piaszczyste terasy pradolinne Kotliny Milickiej. W wielu miejscach peryglacialnej Równiny Oleśnickiej osadziły się (na przełomie plejstocenu i holocenu) utwory pylaste, stanowiące podłoże, na którym wykształciły się najbardziej urodzajne gleby.

5.2. Gleby

Południową część powiatu oleśnickiego, w zasięgu występowania glin zwałowych Równiny Oleśnicko-Bierutowskiej, pokrywają gleby gliniaste (najczęściej gliny średnie lub lekkie) oraz gleby pylaste. Tworzą one strefę gleb brunatnych – kwaśnych lub właściwych oraz gleb płowych o wysokich na ogół walorach produkcyjnych – gleby kompleksów pszenicy bardzo dobrej, pszenicy dobrej i żytni bardzo dobrej (gminy Oleśnica, Bierutów, Dziadowa Kłoda i południowo-zachodnia część gminy Syców). Płaty tego typu gleb występują też w strefie wzgórz czołowomorenowych. Północna część powiatu zdominowana jest natomiast przez gleby bielicoziemne, wykształcone na piaszczystym podłożu (gminy Twardogóra, Międzybórz, północna część gminy Oleśnica i północna część gminy Syców). Gleby te odznaczają się niższymi walorami dla produkcji rolniczej – gleby kompleksów żytni dobrej, a nawet żytni słabej. Największy areał w skali powiatu zajmują gleby klasy IV, przy czym w południowej części duży udział mają też gleby klasy III.

Środowisko glebowe powiatu wykazuje podwyższoną kwasowość – ok. 26% gleb uznanych jest za bardzo kwaśne (poniżej 4,5 Ph), a ok. 40% za kwaśne (Ph=4,6-5,5). Zanieczyszczenie gleb powiatu metalami ciężkimi jest niewielkie. W waloryzacji przestrzeni rolniczej IUNG - Puławy, gminy Oleśnica, Bierutów, Dziadowa Kłoda oraz Syców oceniono na 70-80 punktów, natomiast gminy północnej części powiatu – Twardogóra i Międzybórz – na poniżej 50 punktów (ocena średnia dla całej przestrzeni rolniczej kraju wynosi 66,6 punktów).

5.3. Surowce naturalne

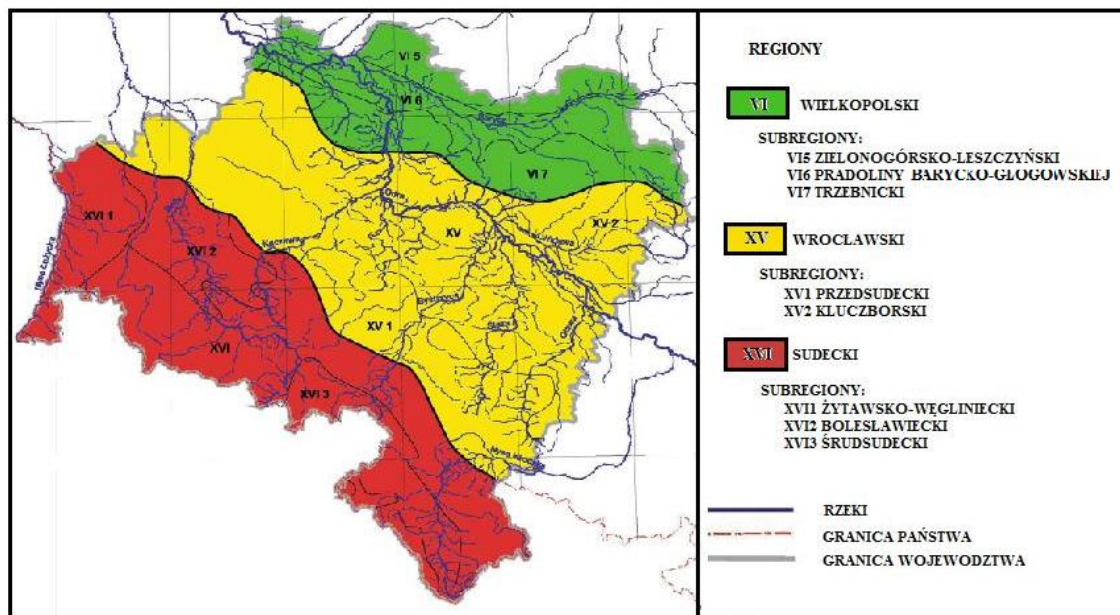
Na obszarze powiatu oleśnickiego znajduje się ponad 60 punktów eksploatacji surowców mineralnych. Wydobycie dotyczy złóż kruszywa naturalnego - piasków, żwirów, pospółtek, iłów ceramiki budowlanej oraz glin. Wszystkie złoża mają znaczenie lokalne, ich szacunkowe zasoby wahają się w granicach od kilkunastu tys. ton do 2370 tys. ton (złożo "Stronia II", gmina Bierutów). Powierzchnia występowania omawianych złóż jest mniejsza niż 2 hektary, natomiast roczne wydobycie nie przekracza 20 tys. m³.

Na obszarze powiatu nie stwierdzono złóż przydatnych do eksploatacji na skalę przemysłową. Stopień rekultywacji terenów poeksploatacyjnych na terenie powiatu oleśnickiego jest zróżnicowany. Powierzchnia niektórych wyrobisk poprzez zalesienie odzyskała już charakter zbliżony do naturalnego, pozostałe wymagają podjęcia działań rekultywacyjnych.

5.4. Hydrografia

Ziemia oleśnicka położona jest w dorzeczu cieków II rzędu Widawy i Baryczy. Źródła Widawy znajdują się we Wzgórzach Twardogórskich na wysokości 222 m n.p.m. we wsi Drołtowice na północny zachód od Sycowa. Obszar źródłowy Baryczy znajduje się poza granicami powiatu oleśnickiego, w bagnach na południe od Ostrowa Wielkopolskiego.

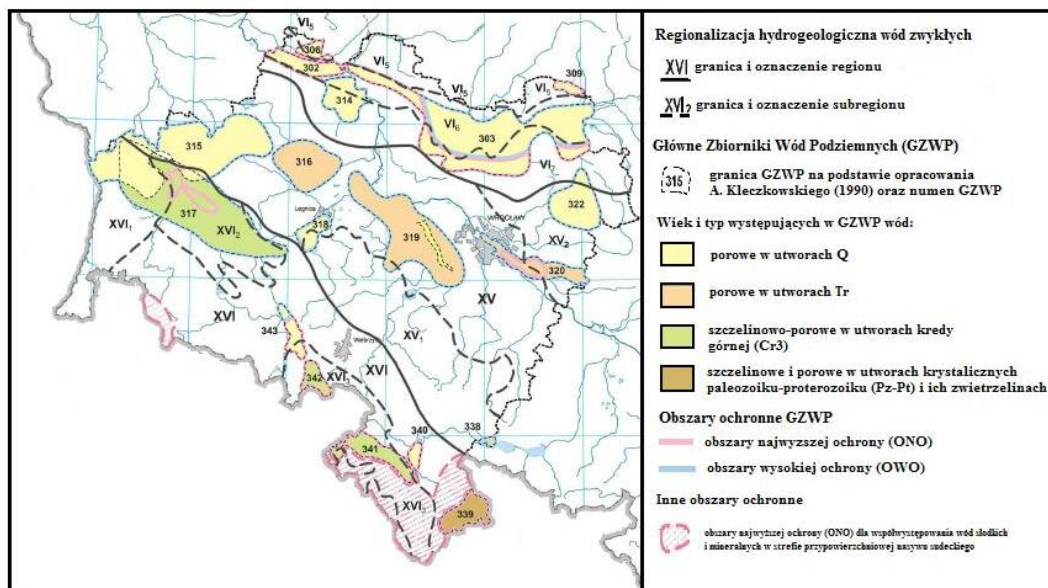
Ryc. 4. Podział hydrogeologiczny województwa Dolnośląskiego
(źródło: Opracowanie Ekofizjograficzne dla Dolnego Śląska).

5.4.1. Wody podziemne

Powiat oleśnicki znajduje się w Makroregionie zachodnim Niżu Polskiego, w obrębie regionu wrocławskiego i wielkopolskiego. Na omawianym obszarze znaczenie użytkowe mają wody podziemne piętra trzeciorzędowego i czwartorzędowego. Piętro trzeciorzędowe stanowią wody w utworach piaszczystych, rzadziej żwirowych, o charakterze soczew o zróżnicowanej miąższości i rozciągłości w obrębie dominującego kompleksu ilastego. Wydajności otworów studziennych czerpiących z piętra trzeciorzędowego wahają się w granicach od kilku do 70 m³/h. Piętro czwartorzędowe związane jest ze strukturą doliny kopalnej pra-Odry w okolicy Oleśnicy i pradoliny barycko-głogowskiej na północnym skraju powiatu, a na pozostałym obszarze z wysoczyznami, głównie fluwiogłacjalnymi. Wody podziemne występują w utworach piaszczysto-żwirowych tworzących warstwy o zróżnicowanej miąższości. Poziomy wód czwartorzędowych charakteryzują się zróżnicowanymi wydajnościami: od kilku m³/h w obrębie obszarów wysoczyznowych do 250 m³/h w strukturze kopalnej pra-Odry.

**Ryc. 5. Główne Zbiorniki Wód Podziemnych na terenie Dolnego Śląska
(źródło: Atlas hydrogeologiczny Polski).**

W zasięgu powiatu oleśnickiego występują Główne Zbiorniki Wód Podziemnych (GZWP), które podlegają szczególnej ochronie jakościowej i ilościowej. Są to:

- GZWP-322 "Zbiornik Oleśnica" wyznaczony w ośrodku porowym utworów czwartorzędowych, o powierzchni 246 km² i zasobach dyspozycyjnych 49 tys. m³/d (w całości na obszarze powiatu oleśnickiego),
- GZWP-320 "Pradolina Odry (S Wrocław)" wyznaczony w utworach czwartorzędowych, o zasobach 225 tys. m³/d (część zbiornika w obrębie południowego skraju powiatu),
- GZWP-321 "Subzbiornik Kąty Wrocław-Oława-Brzeg" wyznaczony w utworach trzeciorzędowych, o zasobach 99 tys. m³/d (część zbiornika w obrębie południowo-zachodniego skraju powiatu),
- GZWP-303 "Pradolina Barycz-Głogów (E)" wyznaczony w utworach czwartorzędowych, o zasobach 183 tys. m³/d (część zbiornika w obrębie północnego skraju powiatu).

Tabela 13. Charakterystyka głównych zbiorników wód podziemnych województwa dolnośląskiego na obszarze powiatu oleśnickiego (źródło: Ocena jakości wód podziemnych województwa dolnośląskiego za rok 2015)

Nr zbiornika	Nazwa zbiornika	Wiek i geneza	Środowisko	Pow. [km ²]	Średnia głębokość [m]	Zasoby [tys. m ³ /d]	Moduł [dm ³ /s/km ²]
303	Pradolina Barycz-Głogów (E)	zbiornik czwartorzędowy	w ośrodkach porowych	1515	60	185	1,42
320	Pradolina Odry (S Wrocław)	zbiornik czwartorzędowy	w ośrodkach porowych	500	12	250	5,79

Nr zbiornika	Nazwa zbiornika	Wiek i geneza	Środowisko	Pow. [km ³]	Średnia głębokość [m]	Zasoby [tys. m ³ /d]	Moduł [dm ³ /s/km ²]
321	Subzbiornik Kąty Wrocławskie - Oława - Brzeg	zbiornik trzeciorzędowy porowy	w ośrodkach porowych	769	100	80	1,2
322	Zbiornik Oleśnica	zbiornik czwartorzędowy	w ośrodkach porowych	246	30 - 160	60	2,82

W 2015 roku monitoring wód podziemnych województwa dolnośląskiego prowadzony był przez WIOŚ we Wrocławiu, na podstawie „Programu Państwowego Monitoringu Środowiska województwa dolnośląskiego na latach 2013-2015”.

Badania stanu chemicznego jednolitych części wód podziemnych w województwie dolnośląskim w 2015 roku prowadzono w ramach:

- monitoringu diagnostycznego, którym objęte były wszystkie jednolite części wód podziemnych,
- monitoringu operacyjnego, obejmującego jednolite części wód podziemnych o statusie zagrożonych nieosiągnięciem dobrego stanu. Realizowano tu:
 - monitoring wód podziemnych zagrożonych nieosiągnięciem dobrego stanu chemicznego,
 - monitoring płytkich wód podziemnych zlokalizowanych na obszarach szczególnie narażonych na zanieczyszczenia związkami azotu ze źródeł rolniczych,
 - monitoring wód podziemnych reprezentujących słaby stan chemiczny.

Z wytypowanych do badań punktów, powiat oleśnicki znajduje się w zasięgu JCWPd 93.

Ocena wyników badań monitoringu diagnostycznego w 2015 roku wykazała, że 95% sumy punktów pomiarowych badanych wód zaliczono do wód reprezentujących dobry stan chemiczny (klasy I-III), wśród nich znalazł się punkt JCWPd 93. 100% wód zostało zakwalifikowane jako wody reprezentujące dobry stan chemiczny.

Charakterystyka wyników monitoringu płytkich wód podziemnych zlokalizowanych na obszarach szczególnie narażonych na zanieczyszczenia związkami azotu ze źródeł rolniczych została przeprowadzona z uwzględnieniem punktu pomiarowego zlokalizowanego na obszarze powiatu oleśnickiego. Za wody zanieczyszczone uznaje się wody podziemne, w których zawartość azotanów wynosi powyżej 50 mg NO₃/l, a za wody zagrożone zanieczyszczeniem uznaje się wody podziemne, w których zawartość azotanów wynosi od 40 do 50 mg NO₃/l i wykazuje tendencję wzrostową. W miejscowości Świerzna, punkcie nr 77 stężenie azotanów kształtowały się w wartościach <0,5 mg/l, co oznacza, że nie są to wody zagrożone zanieczyszczeniem (pobór został przeprowadzony dwukrotnie).

Ocena wód, badanych w ramach monitoringu operacyjnego, które w 2004 r. zaklasyfikowane zostały do reprezentujących słaby stan chemiczny, w I i II półroczu 2015 roku wykazała, że 33% badanych wód w JCWP zaliczono do wód dobrej jakości (klasy I-III), w tym wody z obszaru punktu pomiarowego nr 66 – Wabienice.

Tabela 14. Ocena wyników monitoringu operacyjnego wód podziemnych - wody reprezentujące słaby stan chemiczny (źródło: Ocena jakości wód podziemnych województwa dolnośląskiego za rok 2015).

Nr punktu pomiarowego	Miejscowość	Azotany	Klasa	Wskaźniki w klasie III	
				I półrocze 2015	II półrocze 2015
66	Wabienice	20,81	III	Ni - 0,0145 mg/l	NO ₃ - 39,41 mg/l
				Ca - 154,0 mg/l	Ca - 152,0 mg/l

5.4.2. Wody powierzchniowe

Powiat oleśnicki leży w północno-wschodniej części Dolnego Śląska - na Równinie Oleśnicko - Bierutowskiej i Wzgórzach Twardogórskich, w dorzeczu lewobrzeżnych dopływów Widawy, prawego dopływu Odry.

Dział wód pomiędzy zlewniami tych rzek przebiega przez najwyższe partie Wzgórz Twardogórskich. Północna część obszaru powiatu obejmuje zlewnie cząstkowe dopływów Baryczy: Sąsiecznicy i Prądni oraz rzek Młyńska Woda i Polska Woda. Centralna i południowa część powiatu to obszar zlewni cząstkowych lewobrzeżnych dopływów Widawy: Oleśnicy, Smolnej, Dobrej, Świerznej, Potoku Boguszyckiego. Ponadto powierzchnia powiatu poprzecinana jest mniejszymi ciekami stale lub okresowo prowadzącymi wodę oraz gęstą siecią rowów melioracyjnych i drenarskich.

Wody na terenie powiatu oleśnickiego nie tworzą większych zbiorników naturalnych. Są to jedynie niewielkie starorzecza, które związane są z meandrami rzek, wyrobiskami lub obszarami bezodpływowymi. Ważną rolę w kształtowaniu warunków wodnych obszaru odgrywa dobrze rozwinięta gospodarka rybna. W obrębie powiatu założono około 200 stawów hodowlanych, które zasilane są z cieków powierzchniowych, wpływając przez to na stany i jakość tych wód. Na stosunki wodne północnej części powiatu (zlewnia Baryczy) istotny wpływ ma kompleks milickich stawów hodowlanych (powiat milicki), które powodują znaczne odwadnianie dorzecza Baryczy.

Ważnym aspektem analizy warunków hydrograficznych rejonu jest stan gospodarki przeciwpowodziowej. W obrębie powiatu istnieją tereny zagrożone podsiękaniem oraz okresowym zalewaniem wodami powodziowymi. Są to głównie tereny bezpośrednio przylegające do cieków. Na obszarze powiatu oleśnickiego istnieją następujące zabezpieczenia przeciwpowodziowe:

- wały przeciwpowodziowe wzdłuż rzek zapobiegające ich wylewom na tereny dolinne,
- zbiorniki retencyjne - stawy hodowlane i parkowe zwiększające zdolności retencyjne obszaru, największy zbiornik retencyjny w Stradomi Wierzhnej (gm. Syców),
- gęsta sieć rowów melioracyjnych i drenarskich zapobiegająca podsiękaniem,
- wysoki procent zalesienia powiatu, co wzmacnia zdolność retencyjną obszaru.

Tabela 15. Stan ekologiczny i chemiczny rzek powiatu oleśnickiego – ocena za 2015r. (źródło: WIOŚ)

Nazwa ocenianej jcw	Nazwa reprezentatywnego o punktu pomiarowo- kontrolnego	Klasa elementów biologicznych	Klasa elementów hydromorfologicznych	Klasa elementów fizykochemicznych	Stan / potencjał ekologiczny	Stan chemiczny	Stan
Widawa od źródła do Czarnej Widawy	Widawa – powyżej Stradomi Wierzchniej	I	II	II	DOBRY		
Widawa od zb. Michalice do Oleśnicy	Widawa – poniżej Bierutowa	II	I	II	DOBRY		
Widawa od Oleśnicy do Dobrej	Widawa – most B. Krzywoustego	II	I	II	DOBRY		
Barycz od Dąbrówki do Sąsiecnicy	Barycz – powyżej Żmigrodu i ujścia Sąsiecnicy	III	II	II	UMIARKOWANY	PSD	ZŁY
Barycz od Sąsiecnicy do Orli	Barycz – powyżej ujścia Orli (m. Wąsosz)	IV	II	II	SŁABY	DOBRY	ZŁY
Barycz od Orli do Odry	Barycz – ujście do Odry	IV	II	II	SŁABY	PSD	ZŁY

Ocena spełnienia wymagań dla JCWP na obszarach wrażliwych na eutrofizację wywołaną zanieczyszczeniami pochodzącymi ze źródeł komunalnych (stan na koniec 2015r.) objęła również wody obszaru oleśnickiego. Parametrami, które w największej ilości części wód województwa dolnośląskiego zadecydowały o wystąpieniu zjawiska eutrofizacji to fitobentos oraz stężenie fosforanów. Ponadto analizie poddane zostały również wyniki badań fosforu ogólnego i azotu Kjeldahla, a także BZT5, OWO, azot amonowy, azot azotanowy i azot ogólny. Pomiary wód na rzece Widawa oraz Barycz wykazały, iż w obrębie tych wód nie zachodzi zjawisko eutrofizacji.

Na terenie Dolnego Śląska objęto badaniami 3 kąpieliska (na podstawie zgłoszeń zarządców kąpielisk do WIOŚ), zlokalizowane w jednolitych częściach wód powierzchniowych, wśród nich znalazły się wody powierzchniowe powiatu oleśnickiego.

W 2014 roku badania prowadzone były w jednolitej części wód powierzchniowych Widawa od źródła do Czarnej Widawy, na której zlokalizowane jest kąpielisko oficjalnie zgłoszone do rejestru przez administratorów. Badania w punkcie pomiarowo - kontrolnym Widawa - powyżej Stradomi Wierzchniej, wykazały, że analizowana jednolita część wód charakteryzowała się dobrym stanem ekologicznym. Wszystkie badane parametry występowały na poziomie I bądź II klasy czystości.

5.5. Stan powietrza atmosferycznego

Na terenie Powiatu Oleśnickiego jest wiele źródeł zanieczyszczenia powietrza, zdecydowanie największym jest Centralna Ciepłownia Oleśnica. Poza tym są to:

- lokalne kotłownie, zakłady usługowo-wytwórcze, zakłady usługowo-wytwórcze, indywidualne ogrzewanie budynków jednorodzinnych i mieszkań,
- niskie źródła emisji,
- transport drogowy.

Aktualnie jako najgroźniejsze dla mieszkańców miast są tzw. „niskie” źródła emisji (tj. emitery o nieznacznej wysokości) oraz zanieczyszczenia komunikacyjne, występujące szczególnie na obszarach charakteryzujących się dużym zagęszczeniem zabudowy mieszkaniowej o ogrzewaniu indywidualnym, gęstą siecią dróg oraz utrudnionymi warunkami rozprzestrzeniania się zanieczyszczeń.

Źródła energetycznego spalania mają największy wpływ w kształtowaniu, jakości powietrza. Gazy i pyły pochodzące głównie ze spalania paliw kopalnych na potrzeby produkcji ciepła dla gospodarstw domowych, są określane mianem niskiej emisji. Emitery te najintensywniej oddziałują na środowisko w sezonie zimowym, a dokładnie w okresie grzewczym. Przeważającymi nośnikami energii w tych źródłach są paliwa kopalne tj. węgiel kamienny, groszek oraz miał węglowy.

Znaczący wpływ, na jakość powietrza, ma ruch komunikacyjny. Przez powiat przebiegają dwie drogi krajowe: nr 8 (E 67 Wrocław – Warszawa) i nr 25 (Oleśnica – Ostrów Wielkopolski). Lokalnie wysokie stężenia zanieczyszczeń pochodzące przede wszystkim ze spalin samochodowych, stanowią potencjalną uciążliwość dla mieszkańców zwartej budowy zlokalizowanej przy głównych ciągach komunikacyjnych. W ostatnich latach na drogach powiatu oleśnickiego notuje się dynamiczny wzrost liczby poruszających się samochodów, przy niezbyt znaczącej poprawie infrastruktury drogowej.

W roku 2014 pomiary zostały wykonane na miejskiej stacji pomiarowej „Oleśnica Brzozowa”. Wykazały one przekroczenia wartości kryterialnych PM₁₀ (46 dni). Analiza pozostałych parametrów stacji nie została wykonana, ze względu na brak pomiarów, zbyt małą serię pomiarową lub unieważnienie danych podczas weryfikacji.

Zgodnie z informacjami przedstawionymi w „Raporcie o stanie środowiska w województwie dolnośląskim w 2014 roku” na obszarze nie wystąpiły natomiast przekroczenia poziomów dopuszczalnych i poziomu alarmowego, określonych dla dwutlenku siarki. Na całym obszarze województwa zarejestrowano niski poziom SO₂ w powietrzu. Normowe wartości odnotowano także dla dopuszczalnego stężenia 1-godzinnego oraz średniorocznego dwutlenku azotu. Nie stwierdzono również przekroczeń dopuszczalnego poziomu 8-godzinnego tlenku węgla, średniorocznego benzenu oraz pyłu zawieszonego PM_{2,5}.

5.6. Lasy

Powiat oleśnicki należy do grupy regionów Dolnego Śląska o znacznym poziomie lesistości. Lesistość w powiecie oleśnickim jest proporcjonalna do średniej wartości, jaka kształtuje się na poziomie województwa. W układzie wewnętrznym powiatu oleśnickiego zauważa się znaczną zmienność zagospodarowania przestrzennego poszczególnych gmin w powierzchni gruntów leśnych. Dominują one w północno-zachodniej części powiatu. Najbardziej zalesioną gminą jest Twardogóra, gdzie

45% powierzchni stanowią grunty leśne. Nieznacznie mniej – 44% wskaźnik lesistości odnotowano w gminach Międzybórz i Dobroszyce. Pomijając tereny miejskie najmniej lasów występuje we wschodniej części powiatu w gminach Oleśnica (23%) i Dziadowa Kłoda (19%). Lasy znajdujące się na terenie powiatu oleśnickiego w przeważającej części stanowią własność publiczną. Pozostałe to tereny stanowiące lasy prywatne. Wśród lasów publicznych dominują te stanowiące własność Skarbu Państwa. Pozostały ułamek procenta to własność komunalna.

Tabela. 16. Struktura własnościowa lasów na terenie powiatu oleśnickiego w odniesieniu do całego województwa (źródło: GUS 2015r.)

Nazwa obszaru	Ogółem	Lesistość w %	Grunty leśne publiczne ogółem	Grunty leśne publiczne Skarbu Państwa	Grunty leśne publiczne Skarbu Państwa w zarządzie Lasów Państwowych	Grunty leśne prywatne
2015						
[ha]						
Woj. Dolnośląskie	609435,2	30	588887,6	581590,2	567860,1	20547,6
Powiat oleśnicki	33829,0	31	32725,0	32637,9	32530,2	1104,0
Twardogóra	7821,9	45	7619,9	7584,6	7558,8	202,0
Dobroszyce	5915,7	44	5804,7	5801,7	5800,8	111,0
Gmina Oleśnica	5646,2	23	5451,2	5433,3	5430,4	195,0
Syców	4686,1	31	4456,1	4456,1	4417,1	230,0
Międzybórz	3967,7	44	3796,7	3786,7	3764,3	171,0
Bierutów	3612,7	24	3527,7	3516,7	3511,4	85,0
Dziadowa Kłoda	2169,4	19	2059,4	2058,4	2047,1	110,0
Oleśnica	9,3	0	9,3	0,3	0,3	0,0

Lasami w głównej mierze zarządzają nadleśnictwa. Dla obszarów znajdujących się w granicach powiatu oleśnickiego właściwe są cztery nadleśnictwa: Nadleśnictwo Oleśnica, Nadleśnictwo Syców, Nadleśnictwo Oława oraz Nadleśnictwo Milicz. Niektóre zadania związane z nadzorem nad lasami nie stanowiącymi własności Skarbu Państwa realizuje Starosta. Do powierzchni tej należą lasy będące własnością osób fizycznych i prawnych, lasy komunalne należące do gmin z terenu powiatu oraz lasy Skarbu Państwa użytkowane przez właścicieli innych niż Lasy Państwowe. Starosta poprzez poszczególne Nadleśnictwa działające na obszarze Powiatu wydaje decyzje z zakresu gospodarki leśnej lub nadzoru nad lasami. W większości zadania ujęte w tych decyzjach opierają się na stosownej dokumentacji opracowywanej przez specjalistów. Są to plany urządzania lasu (dla kompleksów powyżej 10 ha) lub inwentaryzacji stanu lasu (dla obszarów o powierzchni mniejszej od 10 ha).

W nadleśnictwie Oleśnica wyróżniono 11 typów siedliskowych lasu. Dominują siedliska lasu mieszanego świeżego i boru mieszanego świeżego, które w sumie zajmują ponad 70% powierzchni nadleśnictwa. Siedliska olsu, olsu jesionowego, lasu łęgowego zajmują poniżej 1% ogólnej powierzchni. W nadleśnictwie Oleśnica wyznaczono drzewostany cenne przyrodniczo. Są to drzewostany olchowo-

jesionowe z domieszką brzozy średnich klas wieku rosnące na siedlisku olsu jesionowego oraz drzewostany VII klasy wieku rosnące na siedlisku lasu wilgotnego, olsu jesionowego i olsu z charakterystyczną roślinnością zielną. Na terenie obrębu Grochowo drzewostany cenne przyrodniczo występują na źródłiskach tworzących dopływy rzek Sasicznicy i Oleśnicy. Na terenie nadleśnictwa Oleśnica Śląska istnieją też cenne drzewostany położone w bliskim sąsiedztwie osad wiejskich, będących w przeszłości parkami wiejskimi. Obecnie drzewostany te w powszechnej ewidencji gruntów znajdują się w powierzchni leśnej i w trakcie prac urządzeniowych zostały opisane jako lasy. Są to drzewostany dębowe w wieku 185 lat położone w środku kompleksu leśnego.

Do lasów cennych przyrodniczo w nadleśnictwie Syców można zaliczyć kwaśną buczynę niżową występującą na terenie leśnictwa Bukowina Sycowska, mezofilne lasy liściaste w typie siedliskowym lasu świeżego a także lasy łęgowe. Te ostatnie znalazły ostoje w trudno dostępnych miejscach, jakimi są strome zbocza głębokich wąwozów w gminie Międzybórz. Jedne z najlepiej zachowanych fitocenoz grądu obserwować można w miejscowościach Ose i Haldrychowice. Występują tam również płaty łęgów jesionowo-olszowych i wiązowo-jesionowych.. Zbocza oraz wyższe terasy głęboko wciętych dolin, niewielkich obecnie cieków wodnych pokrywają drzewostany grabowe (wąwóz w Ose) z grupową (wąwóz w Haldrychowicach) domieszką dębu szypułkowego, klonu polnego i świerka. Łęgi jesionowo-olszowe występują w leśnictwie Działawice oraz w otoczeniu stawów w Osowcu w leśnictwie Wioska. Do cennych przyrodniczo na terenie nadleśnictwa Syców można zaliczyć też oddziały leśne z dużą liczbą jodły rosnącej tu na krańcu swego zasięgu (i chornionej w rezerwacie przyrody "Gola"). Duża część lasów nadleśnictwa znajduje się w obrębie Leśnego kompleksu promocyjnego "Lasy Rychtańskie". W leśnych kompleksach promocyjnych prowadzi się w większym stopniu niż w pozostałych lasach gospodarkę leśną ukierunkowaną na zachowanie bioróżnorodności.

5.7. Gospodarka wodno-ściekowa

W obszarze zaopatrzenia w wodę i odprowadzania ścieków powiaty nie są głównym podmiotem kreującym usługi. Zarówno bieżącą obsługą jak i procesami inwestycyjnymi związanymi z funkcjonowaniem właściwej infrastruktury zajmują się gminy. Poziom powiatowy i jego jednostki organizacyjne pełni rolę administracyjną – poprzez wydawanie pozwoleń wodno-prawnych oraz konsumpcyjną – jako użytkownik sieci wodociągowych i kanalizacyjnych w ramach funkcjonowania obiektów powiatowych takich jak urząd, szkoły i inne jednostki oświatowo-wychowawcze, jednostki służby zdrowia, i inne. Analiza korzystania z w różnego rodzaju mediów ma znaczenie o tyle, że pokazuje poziom zaawansowania danej jednostki samorządowej w kontekście jakości życia, a także ochrony środowiska.

Tabela 17. Korzystający z wodociągów i kanalizacji w % ogółu ludności na tle powiatów sąsiadujących (źródło: GUS 2015).

Nazwa obszaru	Ogółem		W miastach		Na wsi	
	Wodociąg	Kanalizacja	Wodociąg	Kanalizacja	Wodociąg	Kanalizacja
	2015					
	[%]					
Powiat oleśnicki	97,7	65,7	99,5	90,8	95,3	30,6

Nazwa obszaru	Ogółem		W miastach		Na wsi	
	Wodociąg	Kanalizacja	Wodociąg	Kanalizacja	Wodociąg	Kanalizacja
	2015					
	[%]					
Powiat oławski	94,8	76,0	98,6	94,2	88,1	43,9
Powiat trzebnicki	96,2	48,8	97,9	93,6	95,2	22,5
Powiat wrocławski	97,0	59,8	99,2	90,8	96,6	54,2

Sieć wodociągowa na terenie powiatu oleśnickiego jest bardzo dobrze rozbudowana. Procent ludności korzystającej z sieci wodociągowej jest najwyższy w porównaniu do powiatów sąsiadujących. Procent skanalizowania jest jedynie nieznacznie mniejszy od wartości charakteryzującej powiat oławski.

Tabela 18. Korzystający z wodociągów i kanalizacji w % ogółu ludności w poszczególnych gminach powiatu (źródło: GUS 2015).

Nazwa obszaru	Ogółem		W miastach		Na wsi	
	Wodociąg	Kanalizacja	Wodociąg	Kanalizacja	Wodociąg	Kanalizacja
	2015					
	[%]					
Powiat oleśnicki	97,7	65,7	99,5	90,8	95,3	30,6
Oleśnica	99,9	96,6	99,9	96,6	0,0	0,0
Bierutów	93,2	43,9	99,9	88,4	86,7	0,9
Bierutów - miasto	99,9	88,4	99,9	88,4	0,0	0,0
Bierutów - obszar wiejski	86,7	0,9	0,0	0,0	86,7	0,9
Dobroszyce	99,0	70,2	0,0	0,0	99,0	70,2
Dziadowa Kłoda	100,0	32,6	0,0	0,0	100,0	32,6
Międzybórz	90,7	10,9	95,1	23,8	87,0	0,0
Międzybórz - miasto	95,1	23,8	95,1	23,8	0,0	0,0
Międzybórz - obszar wiejski	87,0	0,0	0,0	0,0	87,0	0,0
Oleśnica	98,2	29,4	0,0	0,0	98,2	29,4
Syców	97,5	62,7	99,2	86,2	94,7	23,7
Syców - miasto	99,2	86,2	99,2	86,2	0,0	0,0
Syców - obszar wiejski	94,7	23,7	0,0	0,0	94,7	23,7
Twardogóra	96,1	64,5	98,5	91,0	93,5	35,5
Twardogóra - miasto	98,5	91,0	98,5	91,0	0,0	0,0
Twardogóra - obszar wiejski	93,5	35,5	0,0	0,0	93,5	35,5

5.7.1. Wodociągi

W powiecie oleśnickim z wodociągów korzysta 97,7% ludności. W pełni zwodociągowana jest gmina Dziadowa Kłoda. Najmniej korzystna sytuacja występuje w gminach Bierutów (obszar wiejski) – 86,7% oraz Międzybórz (obszar wiejski). Najwyższy poziom zwodociągowania, pomijając tereny miejskie, występuje w Twardogórze (93,5%), Sycowie (94,7%) i Dobroszycach (99,0%).

Tabela 19. Długość czynnej sieci wodociągowej na terenie powiatu oleśnickiego w porównaniu do powiatów sąsiadujących w 2015r. (źródło: GUS 2015)

Nazwa obszaru	Długość czynnej sieci rozdzielczej	Przyłącza prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania	Woda dostarczona gospodarstwom domowym	Ludność korzystająca z sieci wodociągowej w miastach	Ludność korzystająca z sieci wodociągowej	Zużycie wody w gospodarstwach domowych ogółem na 1 mieszkańca
	2015					
	[km]	[szt.]	[dam ³]	[osoba]	[osoba]	[m ³]
Powiat oleśnicki	866,7	17379	3468	61684	104062	32,6
Powiat oławski	495,8	9401	2696,7	47741	72093	35,5
Powiat trzebnicki	773,7	17665	2721,8	30286	80517	32,6
Powiat wrocławski	1437,2	32249	5294,6	20226	130109	39,9

Tabela 20. Długość czynnej sieci wodociągowej na terenie powiatu oleśnickiego z podziałem na poszczególne gminy (źródło: GUS 2015)

Nazwa obszaru	Długość czynnej sieci rozdzielczej	Przyłącza prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania	Woda dostarczona gospodarstwom domowym	Ludność korzystająca z sieci wodociągowej w miastach	Ludność korzystająca z sieci wodociągowej	Zużycie wody w gospodarstwach domowych ogółem na 1 mieszkańca
	[km]	[szt.]	[dam ³]	[osoba]	[osoba]	[m ³]
Powiat oleśnicki	866,7	17379,0	3468,0	61684,0	104062,0	32,6
Oleśnica	93,5	3312,0	1330,9	37415,0	37415,0	35,6
Bierutów	74,8	1667,0	263,1	4968,0	9421,0	25,9
Bierutów - miasto	17,2	745,0	128,5	4968,0	4968,0	25,8
Bierutów - obszar wiejski	57,6	922,0	134,6	0,0	4453,0	26,0
Dobroszyce	104,4	1969,0	247,0	0,0	6396,0	38,2

Nazwa obszaru	Długość czynnej sieci rozdzielczej	Przyłącza prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania	Woda dostarczona gospodarstwom domowym	Ludność korzystająca z sieci wodociągowej w miastach	Ludność korzystająca z sieci wodociągowej	Zużycie wody w gospodarstwach domowych ogółem na 1 mieszkańca
	[km]	[szt.]	[dm ³]	[osoba]	[osoba]	[m ³]
Dziadowa Kłoda	71,8	1151,0	150,0	0,0	4633,0	32,3
Międzybórz	66,5	991,0	158,4	2215,0	4637,0	31,1
Międzybórz - miasto	8,3	349,0	75,8	2215,0	2215,0	32,6
Międzybórz – obszar wiejski	58,2	642,0	82,6	0,0	2422,0	29,8
Oleśnica	159,9	3400,0	454,9	0,0	12698,0	35,2
Syców	137,6	2417,0	531,8	10391,0	16355,0	31,8
Syców - miasto	46,3	1381,0	395,4	10391,0	10391,0	37,9
Syców – obszar wiejski	91,3	1036,0	136,4	0,0	5964,0	21,7
Twardogóra	158,2	2472,0	331,9	6695,0	12507,0	25,6
Twardogóra - miasto	28,0	977,0	180,7	6695,0	6695,0	26,7
Twardogóra - ob. wiejski	130,2	1495,0	151,2	0,0	5812,0	24,4

5.7.2 Sieć kanalizacyjna.

W powiecie oleśnickim z kanalizacji korzysta 65,7% ludności. Najwyższy poziom skanalizowania wykazuje Miasto Oleśnica – 96,6% oraz miasto Twardogóra – 91%. Odnosząc analizowane wyniki do sytuacji na terenach wiejskich, to warto zwrócić uwagę, iż tam z kanalizacji korzysta jedynie nieco ponad 30% mieszkańców. Najniższy odsetek zaobserwowano na obszarze wiejskim Gminy Bierutów, zaledwie 0,9%. Całkowity brak sieci kanalizacyjnej odnotowuje się na terenach wiejskich gminy Międzybórz.

Tabela 21. Długość czynnej sieci kanalizacyjnej na terenie powiatu oleśnickiego w porównaniu do powiatów sąsiadujących w 2015r. (źródło: GUS 2015)

Nazwa obszaru	Długość czynnej sieci kanalizacyjnej	Przyłącza prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania	Ścieki bytowe odprowadzone siecią kanalizacyjną	Ścieki odprowadzone	Ludność korzystająca z sieci kanalizacyjnej
	2015				
	[km]	[szt.]	[dam ³]	[dam ³]	[osoba]
Powiat oleśnicki	327,5	9346	2471,6	2786	69932

Nazwa obszaru	Długość czynnej sieci kanalizacyjnej	Przyłącza prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania	Ścieki bytowe odprowadzone siecią kanalizacyjną	Ścieki odprowadzone	Ludność korzystająca z sieci kanalizacyjnej
	2015				
	[km]	[szt.]	[dam ³]	[dam ³]	[osoba]
Powiat oławski	392,1	5665	2222,1	2410	57775
Powiat trzebnicki	212,7	5414	1296	1374	40804
Powiat wrocławski	852,3	18144	3224,1	4465	80185

Tabela 22. Długość czynnej sieci kanalizacyjnej na terenie powiatu oleśnickiego z podziałem na poszczególne gminy (źródło: GUS 2015)

Nazwa obszaru	Długość czynnej sieci kanalizacyjnej	Przyłącza prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania	Ścieki bytowe odprowadzone siecią kanalizacyjną	Ścieki odprowadzone	Ludność korzystająca z sieci kanalizacyjnej
	2015				
	[km]	[szt.]	[dam ³]	[dam ³]	[osoba]
Powiat oleśnicki	327,5	9346,0	2471,6	2786,0	69932,0
Oleśnica	86,5	3249,0	1367,2	1561,0	36174,0
Bierutów	14,2	666,0	131,4	190,0	4443,0
Bierutów - miasto	13,7	656,0	128,5	179,0	4395,0
Bierutów - obszar wiejski	0,5	10,0	2,9	11,0	48,0
Dobroszyce	34,0	1481,0	159,0	155,0	4534,0
Dziadowa Kłoda	14,5	388,0	58,1	33,0	1512,0
Międzybórz	6,6	146,0	94,8	91,0	555,0
Międzybórz - miasto	6,6	146,0	94,8	91,0	555,0
Oleśnica	42,8	680,0	117,9	136,0	3805,0
Syców	45,1	1528,0	324,9	378,0	10519,0
Syców - miasto	29,4	1344,0	298,1	336,0	9025,0
Syców - obszar wiejski	15,7	184,0	26,8	42,0	1494,0
Twardogóra	83,8	1208,0	218,3	242,0	8390,0
Twardogóra - miasto	25,1	534,0	168,7	209,0	6184,0
Twardogóra - obszar wiejski	58,7	674,0	49,6	33,0	2206,0

5.7.3. Oczyszczalnie ścieków

Na terenie Powiatu Oleśnickiego zlokalizowanych jest 12 oczyszczalni ścieków, w tym:

- oczyszczalnie ścieków komunalne:
 - biologiczne – 7 szt. (przepustowość 5 494 m³/d)
 - z podwyższonym usuwaniem biogenów – 3 szt. (przepustowość 33 454 m³/d)

Wielkość oczyszczalni komunalnych w RLM (ogółem) 105 019 Mk.

- oczyszczalnie przemysłowe – biologiczne – 2 szt. (przepustowość 203 m³/d) (źródło: GUS 2015).

Tabela 23. Komunalne oczyszczalnie ścieków na terenie powiatu oleśnickiego z podziałem na poszczególne gminy oraz miejsca lokalizacji (miasto, obszar wiejski) (źródło: GUS 2015).

Nazwa obszaru	Mechaniczne	Biologiczne	Z podwyższonym usuwaniem biogenów
	oczyszczalnie ścieków		
	[szt.]	[szt.]	[szt.]
Powiat oleśnicki	0	7	3
Oleśnica	0	0	1
Bierutów (suma)	0	2	0
Bierutów - miasto	0	1	0
Bierutów - obszar wiejski	0	1	0
Dobroszyce	0	2	0
Dziadowa Kłoda	0	1	0
Międzybórz (suma)	0	0	1
Międzybórz - miasto	0	0	1
Syców (suma)	0	1	1
Syców - miasto	0	0	1
Syców - obszar wiejski	0	1	0
Twardogóra (suma)	0	1	0
Twardogóra - miasto	0	1	0

W zakresie działań Starosty Powiatu Oleśnickiego pozostaje eksploatacja 2 lokalnych oczyszczalni ścieków dla:

- Powiatowego Domu Pomocy Społecznej w Ostrowinie (eksploatowanej zgodnie z decyzją pozwolenia wodnoprawnego wydaną przez Prezydenta Wrocławia z dnia 25 lutego 2013 r. (sygn. WSR-E.6341.13.2013.MS, l.dz. 12023/12), oraz
- Powiatowego Domu Pomocy Społecznej w Ostrowinie, Filia w Jemielnej (eksploatowanej zgodnie z decyzją pozwolenia wodnoprawnego wydaną przez Starostę Powiatu Oleśnickiego z dnia 5 października 2010 r. (sygn. SR.6223/49/2010).

5.7.4. Infrastruktura gazownicza

Sieć gazowa na terenie powiatu oleśnickiego jest rozwinięta w średnim stopniu. W porównaniu do powiatów sąsiednich plasuje się tuż za powiatem oławskim. Zdecydowana większość ludności korzysta z sieci gazowej na obszarach miejskich.

Tabela 24. Korzystający z sieci gazowej w % ogółu ludności na tle powiatów sąsiadujących (źródło: GUS 2015).

Nazwa obszaru	Ogółem	W miastach	Na wsi
	Gaz		
	2015		
	[%]		
Powiat oleśnicki	43,8	71,0	5,8
Powiat oławski	56,3	81,0	13,1
Powiat trzebnicki	39,7	87,4	11,7
Powiat wrocławski	39,1	62,3	35,0

Tabela 25. Korzystający z sieci gazowej w % ogółu ludności w poszczególnych gminach powiatu (źródło: GUS 2015).

Nazwa obszaru	Ogółem	W miastach	Na wsi
	Gaz		
	2015		
	[%]		
Powiat oleśnicki	43,8	71,0	5,8
Oleśnica	89,2	89,2	0,0
Bierutów	0,9	1,6	0,2
Bierutów - miasto	1,6	1,6	0,0
Bierutów - obszar wiejski	0,2	0,0	0,2
Dobroszyce	10,0	0,0	10,0
Działowa Kłoda	0,2	0,0	0,2
Międzybórz	3,8	7,3	0,9
Międzybórz - miasto	7,3	7,3	0,0
Międzybórz - obszar wiejski	0,9	0,0	0,9
Oleśnica	8,4	0,0	8,4
Syców	53,9	84,9	2,3
Syców - miasto	84,9	84,9	0,0
Syców - obszar wiejski	2,3	0,0	2,3
Twardogóra	16,6	22,4	10,3
Twardogóra - miasto	22,4	22,4	0,0
Twardogóra - obszar wiejski	10,3	0,0	10,3

W powiecie oleśnickim z sieci gazowej korzysta 43,8% ludności. Najwyższy poziom wykazuje Miasto Oleśnica – 89,2% oraz miasto Syców – 84,9%. Odnosząc analizowane wyniki do sytuacji na terenach wiejskich, to warto zwrócić uwagę, iż tam z sieci gazowej korzysta znikoma część mieszkańców.

Tabela 26. Długość czynnej sieci gazowej na terenie powiatu oleśnickiego w porównaniu do powiatów sąsiadujących w 2015r. (źródło: GUS 2015)

Nazwa obszaru	Długość czynnej sieci ogółem w m	Czynne przyłącza do budynków mieszkalnych	Odbiorcy gazu	Odbiorcy gazu w miastach	Zużycie gazu w tys. m ³	Ludność korzystająca z sieci gazowej
	2015					
	[m]	[szt.]	[gosp.]	[gosp.]	[tys.m ³]	[osoba]
Powiat oleśnicki	313243	3555	16193	15419	7758,5	46634
Powiat oławski	224140	3376	15575	14496	6265,8	42830
Powiat trzebnicki	412101	4608	11324	9459	8280,1	33220
Powiat wrocławski	777596	10242	18717	4751	23011	52516

Tabela 27. Długość czynnej sieci gazowej na terenie powiatu oleśnickiego z podziałem na poszczególne gminy (źródło: GUS 2015)

Nazwa obszaru	Długość czynnej sieci ogółem w m	Długość czynnej sieci przesyłowej w m	Odbiorcy gazu	Zużycie gazu w tys. m ³	Ludność korzystająca z sieci gazowej
	2015				
	[m]	[m]	[gosp.]	[tys.m ³]	[osoba]
Powiat oleśnicki	313243	24828	16193	7758,5	46634
Oleśnica	84002	1510	11909	4770,1	33399
Bierutów	0	0	0	0	89
Bierutów - miasto	0	0	0	0	79
Bierutów - obszar wiejski	0	0	0	0	10
Dobroszyce	46838	1175	188	192,4	649
Dziadowa Kłoda	0	0	0	0	11
Międzybórz	22264	1743	65	91,4	195
Międzybórz - miasto	15269	1743	58	86,1	171
Międzybórz - obszar wiejski	6995	0	7	5,3	24
Oleśnica	40998	19460	338	346,4	1092
Syców	41010	940	3007	1389,9	9039

Nazwa obszaru	Długość czynnej sieci ogółem w m	Długość czynnej sieci przesyłowej w m	Odbiorcy gazu	Zużycie gazu w tys. m ³	Ludność korzystająca z sieci gazowej
	2015				
	[m]	[m]	[gosp.]	[tys.m ³]	[osoba]
Syców - miasto	35589	0	2965	1337,7	8895
Syców - obszar wiejski	5421	940	42	52,2	144
Twardogóra	78131	0	686	968,3	2160
Twardogóra - miasto	26419	0	487	637,9	1519
Twardogóra - obszar wiejski	51712	0	199	330,4	641

5.8. Gospodarka odpadami

Plan Gospodarki Odpadami Powiatu (część składowa Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Oleśnickiego), został opracowany w 2004 roku i zatwierdzony Uchwałą Rady Powiatu Oleśnickiego nr XV/92/2004 z dnia 22.03.2004 roku w/s uchwalenia Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Oleśnickiego. W roku 2007 został sporządzony również Aneks do Planu Gospodarki Odpadami dla Powiatu Oleśnickiego.

Plan ma za zadanie scharakteryzować strumienie powstających odpadów. Omówić metody ograniczania ilości powstających odpadów, ich negatywny skutek na środowisko, rodzaje i ilości instalacji do unieszkodliwiania odpadów funkcjonujące na terenie powiatu. Na podstawie zgromadzonych danych dokonano w nim analizy wpływu gospodarki odpadami na stan środowiska powiatu. W Planie określono również metody poprawienia stanu gospodarowania odpadami i cele krótkoterminowe oraz długoterminowe w dochodzeniu do poprawy.

Najważniejszymi źródłami powstawania odpadów komunalnych bez względu na to czy jest to teren miejski czy też wiejski są przede wszystkim gospodarstwa domowe generujące odpady komunalne oraz obiekty infrastruktury takie jak handel, usługi i rzemiosło, szkolnictwo, obiekty turystyczne i targowiska, w których powstają odpady podobne do komunalnych. Nowelizacja przepisów nakłada na gminy obowiązek zajmowania się odpadami komunalnymi. Odpady przemysłowe niebezpieczne i inne niż niebezpieczne wytwarzają zakłady przemysłowe i inne podmioty prowadzące działalność gospodarczą na terenie powiatu. Z tych dwóch głównych źródeł powstawania odpadów otrzymujemy odpady niebezpieczne i inne niż niebezpieczne. W obrębie tych dwóch największych grup wyróżniono poniższe strumienie odpadów:

- odpady organiczne (domowe odpady organiczne pochodzenia roślinnego i pochodzenia zwierzęcego ulegające biodegradacji oraz odpady pochodzące z pielęgnacji ogródków przydomowych, kwiatów domowych, balkonowych -ulegające biodegradacji),
- odpady zielone (odpady z ogrodów i parków, targowisk, z pielęgnacji zieleni miejskich, z pielęgnacji cmentarzy -ulegające biodegradacji),

- papier i karton (opakowania z papieru i tektury, opakowania wielomateriałowe na bazie papieru, papier i tektura - nieopakowaniowe),
- tworzywa sztuczne (opakowania z tworzyw sztucznych, tworzywa sztuczne - nieopakowaniowe),
- tekstylia,
- szkło (opakowania ze szkła, szkło - nieopakowaniowe),
- metale (opakowania z blachy stalowej, opakowania z aluminium, pozostałe odpady metalowe),
- odpady mineralne
- odpady z czyszczenia ulic i placów: gleba, ziemia, kamienie itp.,
- drobna frakcja popiołowa
- odpady ze spalania paliw stałych w piecach domowych (głównie węgla), z uwagi na udział w składzie odpadów komunalnych popiołu wyodrębniono tę frakcję jako nieprzydatną do odzysku i unieszkodliwiania innymi metodami poza składowaniem,
- odpady wielkogabarytowe,
- odpady budowlane
- odpady z budowy, remontów i demontażu obiektów budowlanych -w części wchodzącej w strumień odpadów komunalnych,
- odpady niebezpieczne wytwarzane w grupie domowych odpadów komunalnych.
- odpady niebezpieczne wytwarzane w sektorze przemysłowym i usługowym.

Odpady komunalne zbierane są przez poszczególne gminy najczęściej za pomocą własnych jednostek organizacyjnych. Poniżej zestawiono podmioty gospodarcze zajmujące się zbieraniem odpadów komunalnych na terenie poszczególnych gmin Powiatu Oleśnickiego.

- Gmina Dziadowa Kłoda – EKO-REGION Sp. z o.o.,
- Gmina Syców – Sycowska Gospodarka Komunalna Sp. z o. o.,
- Gmina miejska Oleśnica – Miejska Gospodarka Komunalna Sp. z o. o.,
- Gmina Oleśnica – Miejska Gospodarka Komunalna Sp. z o. o.,
- Gmina Twardogóra – Zakład Gospodarki Komunalnej Sp. z o.o.,
- Gmina Bierutów – konsorcjum Miejskiej Gospodarki Komunalnej w Oleśnicy, Firmy EKOWOD Sp. z o.o. z Namysłowa oraz Remondis Sp. z o.o. z Opola. Zakład Gospodarki Komunalnej w Bierutowie obsługiwał nieruchomości niezamieszkałe,
- Gmina Dobroszyce – Gminna Gospodarka Komunalna Sp. z o.o., Usługi Komunalne Jadwiga Przybycień,
- Gmina Międzybórz – Zakład Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej w Międzyborzu.

Historycznie na terenie Powiatu Oleśnickiego funkcjonowało 6 składowisk odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne. Były to składowiska:

- składowisko w Stradomii Dolnej (gm. Dziadowa Kłoda);
- składowisko w Bierutowie (gm. Bierutów);
- składowisko w Sycowie (gm. Syców);
- składowisko w Grabownie Wielkim (gm. Twardogóra);
- składowisko w Smolnej (gm. Oleśnica);
- składowisko w Łuczynie (gm. Dobroszyce).

W 2015 roku na terenie Powiatu Oleśnickiego funkcjonowały 2 składowiska odpadów komunalnych o powierzchni 9,9 ha (źródło: GUS 2015).

Obecnie, na terenach gmin rozlokowane są Gminne Punkty Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych (PSZOK). Aktualnie na terenie powiatu oleśnickiego funkcjonują następujące PSZOKi:

- Gmina Twardogóra – PSZOK przy ul. Wrocławskiej 15 oraz PSZOK w Grabownie Wielkim (dz. 56/9)
- Gmina Międzybórz – PSZOK przy ul. Zielonka
- Gmina Dobroszyce – PSZOK w Łuczynie
- Gmina Syców – PSZOK przy ul. Wrocławskiej 8
- Gmina Oleśnica – PSZOK w Smolnej 150
- Miasto Oleśnica – PSZOK przy ul. 11 listopada 17
- Gmina Bierutów – PSZOK przy ul. Spacerowej 4 przy Oczyszczalni Ścieków.

Władze powiatu oleśnickiego nie mają podstaw prawnych aby samodzielnie wykonywać inwestycje na rzecz gospodarki odpadami. Największą rolę w sektorze gospodarki komunalnej ze strony powiatu odgrywa Starosta Oleśnicki, jako organ administracji ochrony środowiska. Jego kompetencje dotyczą:

- wydawanie zezwoleń na zbieranie odpadów
- wydawanie zezwoleń na przetwarzanie odpadów
- wydawanie zezwoleń na transport odpadów
- wydawanie pozwoleń na wytwarzanie odpadów
- możliwość kontroli funkcjonowania obiektów, podmiotów gospodarczych i jednostek organizacyjnych, w zakresie przestrzegania warunków wydanych przez starostę pozwoleń.

Według Planu Gospodarki Odpadami dla Województwa Dolnośląskiego dwie gminy powiatu oleśnickiego (Twardogóra i Dobroszyce) zaliczone zostały do Regionu Północno-Centralnego, zaś pozostałe przekierowano do województw ościennych i zlokalizowanych tam regionalnych instalacji do przetwarzania odpadów komunalnych (RIPOK).

Parametry instalacji regionalnej dla Regionu Północno-Centralnego spełniają w chwili obecnej:

- zakład Spółki - Chemeko-System Sp. z o.o. Zakład Utylizacji, Recyklingu, Przerobu i Unieszkodliwiania Odpadów Komunalnych i Przemysłowych z Wrocławia – zakład w Rudnej Wielkiej (gmina Wąsosz) z linią mechaniczno-biologicznego przetwarzania o przepustowości części mechanicznej 157 tys. Mg/rok, części biologicznej 55 tys. Mg/rok (biologiczne przetwarzanie) i 100 tys. Mg/rok (biologiczne suszenie) oraz instalacją wytwarzania paliwa alternatywnego z odpadów o wydajności 60 tys. Mg/rok.
 - instalacja RIPOK – Rusko (gmina Strzegom) eksploatowana przez ENERIS Ekologiczne Centrum Utylizacji Sp. z o.o., o przepustowości części mechanicznej 100 000 Mg/rok i biologicznej 50 000 Mg/rok i
 - instalacja RIPOK w Krynicznie (gmina Środa Śląska) eksploatowana przez Przedsiębiorstwo Higieny Komunalnej TRANS-FORMERS Wrocław Sp. z o.o. o przepustowości części mechanicznej 105 000 Mg/rok i biologicznej 50 000 Mg/rok, położone nieco dalej względem tych 2 gmin powiatu oleśnickiego.
- Odpady zielone i inne bioodpady (tj. ulegające biodegradacji) przekazywane były do 2 funkcjonujących na terenie Regionu Północno-Centralnego instalacji:

- kompostowni we Wrocławiu prowadzonej przez EKOSYSTEM Sp. z o.o. z siedzibą we Wrocławiu o przepustowości 6 000 Mg/rok oraz
- kompostowni w Rudnej Wielkiej (gmina Wąsosz) prowadzonej przez CHEMKO-SYSTEM sp. z o.o. o przepustowości 21 000 Mg/rok.

Regionalne składowiska odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne w regionie północno-centralnym to:

- składowisko odpadów komunalnych Rusko (gmina Strzegom) oraz
- składowisko odpadów komunalnych Wąsosz (Rudna Wielka).

Jako instalację zastępczą dla Gmin powiatu oleśnickiego do 2015 r. traktowano składowisko odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne w Grabownie Wielkim. Jednakże w 2015 r. wydana została przez Marszałka Województwa zgoda na zamknięcie tego składowiska.

Instalacjami zastępczymi dla Regionu Północno-Centralnego, które zgodnie z przepisami ustawy o odpadach od 1.07.2018 r. utracą status instalacji przewidzianych do zastępczej obsługi regionu są:

- Składowisko odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne w Marcinowie (gmina Trzebnica) prowadzone przez Gminny Zakład Gospodarki Komunalnej Trzebnica - ERGO Sp. z o.o.
- Składowisko odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne w Wołowie prowadzone przez Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej w Wołowie Sp. z o.o.

5.8.1. Materiały zawierające azbest.

W październiku 2012r. został utworzony „Program usuwania wyrobów zawierających azbest z terenu powiatu oleśnickiego”. W niniejszym dokumencie przedstawiono wszelkie aspekty dotyczące azbestu występującego na obszarze powiatu, w tym problemy związane z jego likwidacją, pełny przekrój przepisów regulujących tą materię oraz wskazano szkodliwość oddziaływania tego materiału na zdrowie i środowisko. Zinventaryzowano i oszacowano w maksymalnie optymalny sposób ilość azbestu występującego na obiektach budowlanych należących do powiatu oleśnickiego, a więc tych wobec których posiadaczem materiałów zawierających azbest, zobowiązanym do jego likwidacji, jest samorząd powiatowy.

Z dokumentu wynika, iż najwięcej azbestu (dane na rok 2010) występuje na obszarze gminy wiejskiej Oleśnica (131 109,50 m²), zaś najmniej w gminie Syców (31 628,19 m²). Po uwzględnieniu przelicznika na liczbę mieszkańców najgorsza sytuacja występuje w gminie Dziadowa Kłoda (14,71 m²/Mk) i Oleśnica (10,99 m²/Mk), najlepsza zaś w mieście Oleśnica (1,11 m²/Mk) i gminie Syców (1,91 m²/Mk).

5.9. Obszary prawnie chronione

Na terenie każdej z gmin Powiatu Oleśnickiego znajdują się cenne przyrodniczo siedliska, które zostały objęte ochroną. Poza obszarowymi formami ochrony przyrody występują również punktowe formy ochrony przyrody, w postaci pomników przyrody.

5.9.1. Gmina Syców

5.9.1.1. Obszar chronionego krajobrazu „Wzgórza Ostrzeszowskie i Kotlina Odolanowska”

W północnej części gminy, obejmującej obręb miejscowości Wioska, Komorów i Drołtowice, znajduje się obszar chronionego krajobrazu „Wzgórza Ostrzeszowskie i Kotlina Odolanowska”. Rejon ten stanowi najwyższej położoną część Wału Trzebnickiego (Kobyła Góra – 284 m n.p.m). O objęciu ochroną, zgodnie

z rozporządzeniem Wojewody Kaliskiego Nr 63 z dnia 7 września 1995 roku (Dz. Urz. Województwa Kaliskiego Nr 15/95, poz. 95 z 25 września 1995 roku), zdecydowały walory estetyczno-widokowe krajobrazu, złożona sieć cieków, rowów i kompleksów stawowych oraz zróżnicowana rzeźba terenu. Przyrodniczo cenny jest także stan szaty roślinnej i różnorodność występujących ekosystemów. Aktualnie obszar ten dla części położonej w gminie Syców objęty jest ochroną na podstawie Rozporządzenia Wojewody Dolnośląskiego nr 30 z dnia 28 listopada 2008 r. w sprawie Obszaru Chronionego Krajobrazu „Wzgórza Ostrzeszowskie i Kotlina Odolanowska” dla terenu obszaru leżącego w granicach województwa dolnośląskiego (Dz. Urz. Województwa Dolnośląskiego Nr 317, poz. 3929).

Istotne z punktu widzenia Planu warunki ujęte w Rozporządzeniu zawarto w §4 ust1 pkt 2 i pkt 5 w myśl, których na terenie obszaru zakazuje się:

2) realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2008r. Nr 199, poz. 1227),

5) wykonywania prac ziemnych trwale zniekształcających rzeźbę terenu, z wyjątkiem prac związanych z zabezpieczeniem przeciwpowodziowym lub przeciwoświsiskowym lub utrzymaniem, budową, odbudową, naprawą lub remontem urządzeń wodnych.

5.9.1.2. Użytek ekologiczny „Storczyk”

We wschodniej części gminy znajduje się użytek ekologiczny „Storczyk”, ustanowiony Rozporządzeniem Wojewody Dolnośląskiego Nr 47 z 12.12.2003 r. (Dz.Urz. Woj. Dol. Nr 236, poz. 3828 z 17.12.2003 r.). Celem objętej ochrony jest zachowanie licznych stanowisk storczyka szerokolistnego (*Orchis latifolia*) i storczyka krwistego (*Orchis incarnata*).

5.9.1.3. Arboretum Leśne im. Profesora Stefana Białoboka

W Nadleśnictwie Syców we wsi Stradomia Dolna znajduje się Arboretum Leśne im. Profesora Stefana Białoboka, utworzone w roku 1993 na bazie szkółki leśnej. Od początku istnienia, arboretum podejmuje prace obejmujące zagadnienia ochrony przyrody i wzbogacania różnorodności biologicznej. Obecnie jest to bardzo cenny przyrodniczo kompleks kultury leśnej. Zakres podejmowanych działań jest bardzo szeroki. Do zadań arboretum należy m.in. gromadzenie, utrzymanie, rozwój i ocena udokumentowanych i oznaczonych kolekcji polskich drzew doborowych. Zakładane są plantacje nasienne oraz uprawy drzewostanowe obcych gatunków, służące ocenie przydatności dla gospodarki leśnej. Prowadzona jest produkcja materiału szkółkarskiego drzew i krzewów ozdobnych oraz wymiana nasion, zrazów i roślin z ogrodami botanicznymi, arboretami i innymi instytucjami naukowo-badawczymi. Ponadto arboretum odpowiada za aklimatyzację nowych gatunków i odmian drzew oraz krzewów, a także nadzór nad prawnie chronionymi, ginącymi i zagrożonymi gatunkami roślin.

Typem porastającego lasy arboretum jest bór mieszany świeży, złożony z sosny, dębu i brzozy z miejscową domieszką świerka, olchy, osiki i czeremchy. Unikatowa dendroflora liczy około 1700 polskich drzew doborowych z udokumentowanym pochodzeniem i 1200 taksonów drzew i krzewów pochodzących z różnych regionów Europy, Azji i Ameryki Północnej. Dotychczas w arboretum założono plantację nasienną sosny czarnej, olchy czarnej i modrzewia europejskiego. Odtworzono zbiorniki wodne

oraz dokonano nasadzeń rododendronów pod okapem drzewostanu sosnowego. W 1997 roku założono alpinarium. Oprócz produkcji materiału na potrzeby selekcji leśnej, w arboretum zgromadzono ok. 1800 gatunków i odmian drzew, krzewów i krzewinek, w tym 150 gatunków i odmian rododendronów, 80 azalii, 60 świerków, 50 pierisa, 50 jałowców, 50 sosen, 30 żarnowców, 20 jodeł, 20 brzoź, 35 buków, 15 olsz, 10 dębów i wiele innych. Stanowią one materiał maceczny do ewentualnej produkcji sadzonek. Zgromadzona kolekcja pochodzi z wymiany z innymi placówkami z kraju i zagranicy.

5.9.2. Gmina Bierutów

5.9.2.1. Obszar Specjalnej Ochrony „Bierutów” NATURA 2000

Na terenie gminy ustanowiono program Natura 2000 w ramach Obszaru Specjalnej Ochrony „Bierutów” kod PLH 020065, typ B. Powierzchnia 223,5 ha. Kontynentalny region biogeograficzny. Obszar stanowi kompleks łąk wilgotnych i zalewowych oraz pastwisk po obu stronach rzeki Widawy poniżej Bierutowa w rejonie wsi Kijowice, Kruszowice i Paczków. W części zachodniej obszaru jest on ograniczony od południa kanałem Nowej Widawy (Młynówki), a od północy głównym korytem Widawy. Część wschodnia jest ograniczona od południa Widawą a od wschodu i północy drogami polnymi oraz kanałem melioracyjnym. Niewielka część pastwisk została przekształcona w pola uprawne. Obszar ma kluczowe znaczenie dla przetrwania czerwoczyka fioletka (*Lycaena helle*) na Dolnym Śląsku. Obejmuje ostatnie stanowisko gatunku w tym województwie potwierdzone po 1995 roku. Stanowisko to może stanowić łącznik między rejonem występowania gatunku w woj. opolskim (Namysłów), a dawno nie potwierdzanymi stanowiskami koło Oleśnicy. Obszar chroni rzadki już na Nizinie Śląskiej zespół łąk wilgotnych z rdestem węzownikiem (*Polygonum bistorta*) rośliną żywicielską gąsienic czerwoczyka fioletka. Ta licząca około 50 100 osobników populacja jest bardzo dobrze zachowana. Czerwoczyk fioletek jest niewielkim motylem (o rozpiętości skrzydeł 25 – 28 mm), należącym do rodziny modraszkowatych. W Polsce jego występowanie stwierdzono jedynie na niżu, przy czym populacje są małe, o dużym rozproszeniu, w związku z czym silnie zagrożone wyginięciem. Ponadto na obszarze tym stwierdzono występowanie 2 gatunków ssaków: bobra i wydry, 3 gatunków ryb (koza, różanka, piskorz), 2 gatunków bezkręgowców (w tym wspomnianego czerwoczyka z Załącznika II Dyrektywy Rady 92/43/EWG. Można spodziewać się występowania innych gatunków i siedlisk ważnych z punktu widzenia sieci NATURA 2000. Na terenie tym zinwentaryzowano następujące typy siedlisk:

- 6410 Zmiennowilgotne łąki trzęś licowe (*Molinion*) – 7,22 % pokrycia;
- 6430 Ziołorośla górskie (*Adenostylion alliariae*) i ziołorośla nadrzeczne (*Convolvuletalia sepium*) – 0,5% pokrycia;
- 6510 Niżowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie (*Arrhenatherion elatioris*) – 8,98 % pokrycia.

Obszar jest zagrożony przez zmianę sposobu użytkowania (zaoranie pod uprawy kukurydzy lub wierzby), przez meliorację oraz zmiany w stosunkach wodnych w dolinie Widawy na skutek planowanej budowy zbiornika retencyjnego k. Dziadowej Kłody. Ze względu na sąsiedztwo miasta i wiosek, występuje też zagrożenie skażenia ściekami i nawozami, składowania odpadów, jak też wypalania traw na wiosnę.

5.9.2.2. Obszar Specjalnej Ochrony „Lasy Grędzińskie” NATURA 2000

Na terenie gminy ustanowiono również w ramach sieci NATURA 2000 Obszar Specjalnej Ochrony „Lasy Grędzińskie” kod PLH 020081, typ B. Powierzchnia 3087,5 ha. Kontynentalny region biogeograficzny.

Obszar położony jest na Równinie Oleśnicko-Bierutowskiej, na terenie województwa dolnośląskiego. Dominują formacją roślinną tego terenu są lasy. Roślinność Lasów Grędzińskich jest bardzo zróżnicowana: występują tu grądy *Galio-Carpinetum*, dominujące w krajobrazie łęgi nadrzeczne *Ficario-Ulmetum* (typicum i *chrysosplenietosum*) oraz lasy aluwialne *Fraxino-Alnetum*. Nieleśną część szaty roślinnej tworzą fitocenozy ze związku *Magnocaricion* (*Caricetum acutiformis*, *Caricetum gracilis*, *Phalaridetum arundinaceae*), łąki wilgotne ze związku *Calthion* (*Angelico-Cirsietum oleracei* i *Scirpetum silvatici*) oraz łąki trzęślicowe (*Selino-Molinietum*) lub łąki świeże (*Arrhenatheretum elatioris*, *Alopecuretum prtensis*). Negatywnym zjawiskiem w obszarze Lasów Grędzińskich jest ekspansja neofitów, głównie *Solidago gigantea*.

Najistotniejszym walorem przyrodniczym tego terenu jest rozległy obszar lasów z licznymi przestojami oraz z wydzieleniami ze starodrzewiem. Stwierdzono tu występowanie 6 siedlisk przyrodniczych Natura 2000. Wśród nich zdecydowanie dominują łęgi dębowe-wiązowo-jesionowe (91F0), które są wykształcone w wielu postaciach lokalno-siedliskowych. Kolejnym bardzo istotnym siedliskiem są lasy łęgowe i nadrzeczne (91E0), reprezentujące priorytetowy typ siedliska. Obszar ten stanowi ważną ostoję bogatych w gatunki łąk trzęślicowych (6410) oraz nizinnych i podgórskich łąk świeżych użytkowanych ekstensywnie świeżych (6510).

Na terenie Lasów Grędzińskich nie stwierdzono gatunków roślin wymienionych w Załączniku II Dyrektywy Rady nr 92/43/EWG. Występują tu jednak liczne gatunki chronione jak: goryczka wąskolistna *Gentiana pneumonanthe*, nasięśrzał pospolity *Ophioglossum vulgatum*, podkolan biały *Platanthera bifolia*, wawrzynek wilczyko *Daphne mezereum* i inne. Tereny położone w dolinie Widawy obfitują także w liczne mokradła z roślinnością szuwarową stanowiące cenne siedliska płazów i bezkręgowców z zał. II Dyrektywy.

Na uwagę zasługują: szczególnie liczna populacja trzepli zielonej oraz jedno z 4 znanych obecnie z Dolnego śląska stanowisk przelatki aurinii; występują tu ponadto 3 gatunki modraszkowatych, pachnica dębowa i kozioróg dębosz. Fauna ssaków i płazów jest typowa dla niżowych dolin rzecznych Dolnego śląska - występują tu traszka grzebieniasta, kumak nizinny, wydra i bóbr.

5.9.3. Gmina Międzybórz

5.9.3.1. Obszaru Chronionego Krajobrazu "Wzgórza Ostrzeszowskie"

Gmina Międzybórz w całości jest położona na terenie Obszaru Chronionego Krajobrazu "Wzgórza Ostrzeszowskie". O objęciu ochroną, zgodnie z rozporządzeniem Wojewody Kaliskiego Nr 63 z dnia 7 września 1995 roku (Dz. Urz. Województwa Kaliskiego Nr 15/95, poz. 95 z 25 września 1995 roku), zdecydowały walory estetyczno-widokowe krajobrazu, złożona sieć cieków, rowów i kompleksów stawowych oraz zróżnicowana rzeźba terenu. Przyrodniczo cenny jest także stan szaty roślinnej i różnorodność występujących ekosystemów.

5.9.3.2. Rezerwat „GOLA”

Na obszarze gminy znajduje się rezerwat „Gola”. Zlokalizowany jest on na terenie leśnictwa Bukowina Sycowska. Jego powierzchnia leśna wynosi 11,77 ha. Celem ochrony jest tu jodła na naturalnym stanowisku na północnym krańcu zasięgu. Duże powierzchnie zajmują bogate w gatunki, wielowarstwowe i wielogeneracyjne drzewostany z udziałem świerków, jodeł, buków, które osiągają tu bardzo duże rozmiary. Drzewa te tworzą miejscami rozległe, silnie prześwietlone lasy, co spowodowało rozwój trzcinnika piaskowego. Ponadto w rezerwacie Gola występują dorodne okazy grabów, dębów

i świerków. We wsi Ose rośnie jar grabowy i wierzbowa oraz kilka okazałych platanów oraz wiekowy cis. Natomiast w leśnictwie Dzięstawice brzoza omszona.

5.9.4. Gmina Twardogóra

5.9.4.1. Park Krajobrazowy „Dolina Baryczy”

Północna część obszaru Gminy wchodzi w skład Parku Krajobrazowego „Dolina Baryczy”, w tym kompleks licznych stawów. Obszar ten, będący unikatem na skalę światową, powstał w 1996 r. w celu objęcia ochroną najcenniejszych fragmentów środowiska przyrodniczego, zachowania mało zmienionych ekosystemów wodno – błotnych i leśnych, a także ich cennej ornitofauny oraz ochrony ekosystemów stawowych przed parcelacją i prywatyzacją stawów. Całkowita powierzchnia parku wynosi 87040 ha, w tym 3500 ha w zasięgu terytorialnym Nadleśnictwa Oleśnica. Pozostała część znajduje się w Nadleśnictwie Żmigród i Milicz. W obrębie gminy Twardogóra znajduje się jedynie niewielki, południowo-zachodni fragment tego parku krajobrazowego, jednak samo jego istnienie zdeterminowało krajobraz na tym obszarze. Liczne tereny leśne oraz stawy w pobliżu miejscowości Drożdżęcina i Poręby stanowią atrakcję przyrodniczą najwyższej jakości. Koło miejscowości Olszówka znajdują się dwa zbiorniki wodne, których obficie porośnięte trzciną brzozy zapewniają doskonałe schronienie licznych w tym rejonie ptakom wodnym.

5.9.4.2. Rezerwat Przyrody „Torfowisko koło Grabowna”

W skład rezerwatu „Torfowisko koło Grabowna” wchodzi 3 torfowiska bezodpływowe, położone blisko siebie między Grabownem Wielkim i Twardogorą, w odrębnych zagłębieniach terenu. Torfowiska powstały w okresie preborealnym. Miąższość torfu wynosi około 4 m. Rezerwat częściowy „Torfowisko koło Grabowna” został powołany w celu zachowania torfowiska o interesującej roślinności i stratygrafii. Ma on powierzchnię 4,22 ha. Charakteryzuje się występowaniem rzadkich gatunków roślin, takich jak: bagno zwyczajne, gwiazdnica bagienna, kalina koralowa, widłak jałowcowaty. Zadaniem jego jest ochrona zbiorowisk roślinnych występujących na torfowiskach śródleśnych.

5.9.4.3. Rezerwat „Gola”

Rezerwat „Gola”, bezpośrednio graniczący z gminą Twardogóra, zlokalizowany jest on na terenie leśnictwa Bukowina Sycowska. Jego powierzchnia leśna wynosi 11,77 ha. Celem ochrony jest tu jodła na naturalnym stanowisku na północnym krańcu zasięgu. Duże powierzchnie zajmują bogate w gatunki, wielowarstwowe i wielogeneracyjne drzewostany z udziałem świerków, jodeł, buków, które osiągają tu bardzo duże rozmiary. Drzewa te tworzą miejscami rozległe, silnie prześwietlone lasy, co spowodowało rozwój trzcinika piaskowego. Ponadto w rezerwacie Gola występują dorodne okazy grabów, dębów i świerków.

5.9.4.4. Użytek ekologiczny – „Leśne stawki k. Goszcza”

Użytek ekologiczny – „Leśne stawki k. Goszcza” o powierzchni 55,31 ha, utworzony w 1995r. przez Wojewodę Wrocławskiego. Celem ochrony jest zachowanie bogactwa zespołów chronionych gatunków batracho i herpetofauny (płazów i gadów) oraz naturalnych zespołów roślinnych cieków i zbiorników wodnych.

5.9.4.5. Obszar NATURA 2000 „Dolina Baryczy”

Ostoja ptasia o randze europejskiej (E 54), a także obszar wpisany na listę obszarów Konwencji Ramsar. Obszar o powierzchni 55516,83 ha znajduje się w województwie dolnośląskim, w regionach: kaliskim i wrocławskim, obejmuje dolinę Baryczy pomiędzy Żmigrodem na zachodzie, a okolicą Przygodzic na wschodzie. Znajduje się tutaj 5 dużych i 5 małych kompleksów stawów rybnych (w sumie 130 stawów) wraz z otaczającymi łąkami, gruntami ornymi, mokradłami i lasami.

Występuje tutaj co najmniej 20 gatunków ptaków z Załącznika I Dyrektywy Ptasiej i 8 gatunków z Polskiej Czerwonej Księgi. W okresie lęgowym obszar zasiedla co najmniej 1% populacji krajowej następujących gatunków ptaków: bączek (*Ixobrychus minutus*), bąk (*Botaurus stellaris*), bielik (*Haliaeetus albicilla*), błotniak stawowy (*Circus aeruginosus*), bocian czarny (*Ciconia nigra*), kania czarna (*Milvus migrans*), łabędź krzykliwy (*Cygnus cygnus*), podgorzałka (*Aythya nyroca*), rybitwa czarna (*Chlidonias niger*), rybitwa rzeczna (*Sterna hirundo*), zielonka (*Porzana parva*), zimorodek (*Alcedo atthis*), perkoz dwuczuby (*Podiceps cristatus*), perkoz rdzawoszyi (*Podiceps grisegena*), łabędź niemy (*Cygnus olor*), gęgawa (*Anser anser*), cyranka (*Anas querquedula*), czernica (*Aythya fuligula*), krakwa (*Anas strepera*), tyska (*Fulica atra*), wodnik (*Rallus aquaticus*), rycyk (*Limosa limosa*). W stosunkowo wysokim zagęszczeniu występują: bocian biały (*Ciconia ciconia*), kania ruda (*Milvus milvus*), kropiatka (*Porzana porzana*) i żuraw (*Grus grus*).

W okresie wędrówek występuje na tym obszarze co najmniej 1% populacji szlaku wędrówkowego żurawia i gęsi zbożowej. Ponadto spotykane są stada gęgawy (do 1300 osobników) i mieszane stada gęsi.

5.9.4.6. Obszar NATURA 2000 „Ostoja nad Baryczą”

Ostoja ptasia o randze europejskiej E54. Obszar o powierzchni 82026,40 ha znajduje się głównie na terenie woj. dolnośląskiego (jego mniejszy fragment znajduje się w woj. wielkopolskim). Ostoja w większej części pokrywa się z obszarem Parku Krajobrazowego „Doliny Baryczy”, leżącym w północnej części Dolnego Śląska na terenie gmin Milicz, Żmigród, Krośnice, oraz Prusice, Cieszków i Twardogóra.

Dolina Baryczy jest wyjątkowym w skali województwa przykładem krajobrazu kulturowo-przyrodniczego, kształtowanym od stuleci przez gospodarkę człowieka, a jednocześnie zachowującym ogromną różnorodność biologiczną. Obszar obejmuje bagniste obniżenie doliny Baryczy, która jest rzeką nizinną z wieloma dopływami, fragmentami terenów zalewanych i dobrze zachowanymi starorzeczami. W południowo-zachodniej części obszaru znajdują się zalesione morenowe Wzgórza Twardogórskie z najwyższym wzniesieniem - Wzgórzem Joanny (219 m n.p.m.). Obszar obejmuje kompleks łąk zalewowych, stawów rybnych (z najbardziej znanymi Stawami Milickimi), pól uprawnych i rozległych terenów leśnych (z wyłączeniem miasta Milicz). Lasy tworzą dwa większe kompleksy - Lasy Milickie na zachodzie i Lasy Ostrzeszowskie na wschodzie.

Obszar ważny dla zachowania bioróżnorodności (14 typów siedlisk z Załącznika II Dyrektywy Rady 92/43/EWG). Dobrze wykształcone i zachowane zbiorowiska leśne: największy kompleks łągów jesionowo-olsowych w południowo-zachodniej Polsce, łągi dębowo-wiązowe-jesionowe oraz starodrzewia grądowe i buczynowe. Okresowo odkrywane dno stawów stanowi bardzo cenne siedlisko dla roślinności Isoeto-Nanojuncetea. Również ważne są zbiorowiska podmokłych łąk, muraw napiaskowych, torfowisk przejściowych i nitrofilnych ziołorośli okrajkowych. Występują tutaj rośliny

z Czerwonej listy roślin i grzybów Polski jak: uwroć wodna (*Crassula aquatica*), rosiczka okrągłolistna (*Drosera rotundifolia*) czy kruszczyk błotny (*Epipactis palustris*).

Występuje 14 gatunków zwierząt (wyłączając ptaki) z załącznika II Dyrektywy Siedliskowej (m.in. kumak nizinny (*Bombina bombina*), traszka grzebieniasta (*Triturus cristatus*), piskorz (*Misgurnus fossilis*), kiełb białopłetwy (*Gobio albipinnatus*). Odnotowano także 37 gatunków ptaków wymienionych w Załączniku I Dyrektywy Rady 79/409/EWG oraz 26 gatunków ptaków regularnie występujących, migrujących nie wymienionych w Załączniku I Dyrektywy Rady 79/409/EWG. Na podkreślenie zasługuje bogata ichtiofauna z kozą złotawą (*Sabanejewia aurata*) - jedno z nielicznych w Polsce stanowisk. Ponadto Dolina Baryczy jest jednym z najcenniejszych obszarów ornitologicznych w Polsce, co dało podstawy do utworzenia na tym terenie także ostoi "ptasiej".

5.9.4.7. Obszar NATURA 2000 „Leśne stawki koło Goszcza”

Obszar o powierzchni 111,9 ha, znajduje się w województwie dolnośląskim, regionie wrocławskim, w bezpośredniej bliskości wsi Troska i Goszcz. Położony jest na skraju większego kompleksu leśnego, zlokalizowany jest w dolinie bezimiennego potoku, na którym założono kilka stawów rybnych wielkości ok. 0,5 ha. Obejmuje także piaszczyste skarpy tworzące brzegi doliny strumienia, które porośnięte są głównie przez monokulturowe drzewostany sosnowe. Jedynie wzdłuż koryta potoku wykształcone są niewielkie powierzchnie zbiorowisk łęgowych.

Obszar jest podstawowym obecnie miejscem reintrodukcji żółwia błotnego (*Emys orbicularis*) na Dolnym Śląsku. Stanowi uzupełnienie luki w rozmieszczeniu czerwonończyka nieparka. Fauna ssaków ujętych w II Załączniku Dyrektywy Siedliskowej reprezentowana jest jedynie przez wydrę (*Lutra lutra*), która zasiedla zarówno sam potok jak i zasilane jego wodami stawy rybne.

5.9.5. Miasto i Gmina Oleśnica

5.9.5.1. Użytek ekologiczny „Las Boguszycki”

W okolicach Oleśnicy Śląskiej znajduje się cenny przyrodniczo kompleks wilgotnych zbiorowisk roślinnych o łącznej powierzchni 70,27 ha. Zlokalizowany jest ok. 6 km na północny-wschód od Oleśnicy w pobliżu miejscowości Boguszyce. Na obszarze użytku zlokalizowane są naturalne zbiorniki wodne i śródleśne oczka wodne, kępy drzew, krzewów oraz bagna. Celem powołania użytku ekologicznego jest ochrona cennych gatunków flory i fauny. Obszar ten zawiera się w projektowanym specjalnym obszarze ochrony siedlisk „Dolina Oleśnicy i Potoku Boguszyckiego”.

5.9.5.2. NATURA 2000 „Dolina Oleśnicy i Potoku Boguszyckiego”

Obszar o powierzchni 1118,8 ha (PLH020091). Stanowi kompleks łąk kośnych wilgotnych i świeżych oraz szuwarów po obu stronach rzeki Oleśnicy i Boguszyckiego Potoku. Obejmuje on też las (w tym priorytetowe łągi olszowo-jesionowe) oraz w nieznacznym stopniu pola uprawne. Obszar chroni rzadkie już na Nizinie Śląskiej zespoły ekstensywnych łąk wilgotnych (świeżych, kaczeńcowych i trzęślicowych) z rdestem węzownikiem (*Polygonum bistorta*) rośliną żywicielską gąsienic czerwonończyka fioletka. Obszar ma kluczowe znaczenie dla przetrwania czerwonończyka fioletka (*Lycaena helle*) na Dolnym Śląsku. Dodatkowo wartość ostoi podwyższa obecność licznych populacji trzepli zielonej (*Ophiogomphus cecilia*), pachnicy dębowej (*Osmoderma eremita*), czerwonończyka nieparka (*Lycaena dispar*), kumaka nizinnego (*Bombina bombina*), wydry (*Lutra lutra*) i bobra (*Castor fiber*).

5.9.5.3. Użytek ekologiczny „Olsy Sokołowskie”

W gminie Oleśnica w obrębach ewidencyjnych Sokołowice i Cieśle zlokalizowany jest cenny przyrodniczo kompleks bagien i naturalnych zbiorników wodnych o powierzchni 77,98 ha. Znajdują się tu stanowiska rzadkich lub chronionych gatunków roślin, zwierząt i grzybów, ich ostoje oraz miejsca sezonowego przebywania różnorodnych gatunków zwierząt.

5.9.5.4. Użytek ekologiczny „Olsy Spalickie”

Użytek ten zlokalizowany jest ok. 3 km na północny-wschód od Oleśnicy w pobliżu miejscowości Spalice. Powierzchnia użytku 4,94 ha. Znajdują się tu stanowiska rzadkich lub chronionych gatunków roślin, zwierząt i grzybów, ich ostoje oraz miejsca rozmnażania lub miejsca sezonowego przebywania. Celem powołania użytku ekologicznego jest ochrona cennych gatunków flory i fauny.

5.9.5.5. Użytek ekologiczny „Mokradła Boguszyckie”

Użytek ten zlokalizowany jest ok. 5 km od Oleśnicy i 3 km na północ od Spalic. Powierzchnia użytku 36,3 ha. Znajdują się tu wilgotne zbiorowiska roślinne stanowiące miejsce występowania rzadkich lub chronionych gatunków roślin, zwierząt i grzybów, ich ostoje oraz miejsca rozmnażania lub miejsca sezonowego przebywania. Celem powołania użytku ekologicznego jest ochrona cennych gatunków flory i fauny.

5.9.6. Gmina Dobroszyce

5.9.6.1. Obszar NATURA 2000 „Kumaki Dobrej”

Obszar o powierzchni 2094 ha (PLH020078). Dolina rzeki Dobrej jest uregulowana, jednak występują tu liczne obniżenia wypełnione wodą oraz stawy hodowlane, które stanowią doskonałe siedliska płazów. Odnotowano występowanie 7 siedlisk "naturowych", z których najbardziej interesujące są zmiennowilgotne łąki trzęślicowe. Występują bardzo bogate i wysokie liczebnie populacje kumaka nizinnego (*Bombina orientalis*) oraz traszki grzebieniastej (*Triturus cristatus*). Kolejnym walorem jest występowanie starych dębów ze stanowiskami pachnicy dębowej (*Osmoderma eremita*) i kozioroga dębosza (*Cerambyx cerdo*).

5.9.7. Gmina Dziadowa Kłoda

5.9.7.1. Użytek ekologiczny „Bagno w Dziadowej Kłodzie”

Użytek ekologiczny Bagno w Dziadowej Kłodzie utworzony został w celu ochrony torfowiska przejściowego wraz z zamieszkałymi na tym terenie chronionymi gatunkami roślin i zwierząt. Torfowisko o powierzchni wynosi 2,36 ha położone jest w oddziale obrębu Syców (Nadleśnictwo Syców, Leśnictwo Dziadów Most).

5.9.7.2. Użytek ekologiczny „Naturalnie ukształtowane łąki w obrębie Dziadowa Kłoda”

Łąki stanowią enklawę wśród lasów Leśnictwa Dziadowa Kłoda. Łączna powierzchnia użytku to 32,47 ha. Przez łąki przepływa rzeka Czarna Widawa, a przyległe do niej tereny są okresowo zalewane. Powstałe rozlewiska wodne są miejscem gniazdowania wielu gatunków ptaków wodnych i błotnych. Z mokradeł rzeki wyprowadzane są łęgi dzikich kaczek. Wśród istniejących zarośli stwierdzono gniazdowanie żurawia (*Grus grus*), a wśród żerujących ptaków zaobserwowano bociana czarnego (*Ciconia nigra*) i białego (*Ciconia ciconia*) oraz czapłę (*Ardea cinerea*). Nad łąkami można zaobserwować orła bielika i inne drapieżniki. Występująca roślinność jest typowa dla łąk pierwotnie użytkowanych rolniczo (trawy

łąkowe, turzyce, torfowce, krwawnica pospolita *Lythrum salicaria*, jaskier rozłogowy *Ranunculus repens*, ostrożeń błotny *Cirsium palustre*).

5.9.8. Obiekty prawnie chronione - Pomniki przyrody.

Pomniki przyrody są jedną z najstarszych form ochrony wartości przyrodniczej. Są to pojedyncze okazy przyrody ożywionej lub nieożywionej, bądź ich skupiska o szczególnej wartości przyrodniczej, kulturowej, naukowej, historycznej i krajobrazowej. Na terenie powiatu oleśnickiego znajdują się 53 pomniki przyrody. Żaden z pomników nie jest pod ochroną w zakresie prawa międzynarodowego.

Tabela 28. Ilość pomników w poszczególnych gminach powiatu oleśnickiego (źródło: RDOŚ we Wrocławiu).

Nazwa obszaru	Ilość pomników
Gmina Bierutów	1
Gmina Syców	20
Gmina Dobroszyce	2
Gmina Dziadowa Kłoda	1
Gmina Międzybórz	3
Miasto i Gmina Oleśnica	25
Gmina Twardogóra	1

5.9.9. Flora i fauna.

Wśród roślin najcenniejsze gatunki chronione występujące na obszarze powiatu oleśnickiego to storczyk krwisty, kruszczyk siny, listera jajowata storczyk Fuchsa, mieczyk dachówkowaty śniedek cieńkolisty, śniedek baldaszkowy, goździk pyszny, naparstnica purpurowa, widłak cyprysowy, grzybienie białe. W zakresie ryb i minogów najcenniejszymi jednostkami są minóg strumieniowy, koza złotawa, wzdręga, kleń, jelec, kleń, jaź, słonecznica, kielb, śliz, piskorz, koza, miętus, różanka, pstrąg potokowy, węgorz. Wśród płazów i gadów najcenniejsze gatunki to traszka grzebieniasta, grzebiuszka ziemna, ropucha zielona, kumak nizinny, rzekotka drzewna, żmija zygzakowata, żółw błotny. Z ptaków występujących na obszarze powiatu wyróżnić należy gatunki zagrożone, objęte Polską Czerwoną Księgą Zwierząt (bąk, błotniak łąkowy, kania rdzawa, bielik, bocian czarny, kropiatka), gatunki ptaków zagrożone na Śląsku (bączek, kobuz, dudek, srokosz, samotnik, derkacz, krwawodziób, rybitwa czarna, rycyk) oraz gatunki potencjalnie zagrożone na Śląsku (perkoz rdzawoszyi, trzmielojad, płomykówka, cyranka, krakwa, pójdzka, siniak, turkawka, żuraw, bekas, zimorodek, lelek, dzięcioł średni, świergotek polny, świergotek łąkowy, słowik szary, świerszczak, jarzębatka, dziwonia, gąsiorek, muchołówka mała, muchołówka białoszysza, pliszka górska, dzierlatka, paszkoć). Do najcenniejsze ssaków zalicza się nietoperze (nocek duży, gacek brunatny, mroczek późny, nocek rudy, nocek wąsatek/nocek Brandta, karlik malutki), wydra, popielica, orzesznica.

5.10. Wycinka drzew i krzewów

Kompetencje Starosty w zakresie wydawania decyzji na usunięcie drzew i krzewów ograniczają się do gruntów gminnych (w pozostałych przypadkach organem jest Wójt/Burmistrz lub w przypadku nieruchomości wpisanych do rejestru zabytków właściwy Wojewódzki Konserwator Zabytków).

Uprawnienia te zostały wprowadzone ustawą o ochronie przyrody z dnia 16 kwietnia 2004r., zmienioną w 2009r. i 2015r. W wyniku tych dwóch dużych noweli ustawodawca wprowadził kilka istotnych zmian w zapisach ustawy o ochronie przyrody. Dotyczą one m. in.:

- a) Postępowania w przypadku wykonywania zabiegów w obrębie korony drzewa na terenach zieleni lub w zadrzewieniach oraz wydawania zezwolenia na usunięcie drzew w obrębie pasa drogowego drogi publicznej. W dotychczasowej praktyce zabiegi w obrębie koron drzew skupiały się najczęściej wyłącznie na ich „ogłowie” i nie wymagały usankcjonowania zapisami w/w ustawy. Nagminne i nieprawidłowe ich stosowanie skutkowało długotrwałym powolnym obumieraniem pojedynczych drzew, a w zadrzewieniach doprowadzało do nieodwracalnych zmian i uszkodzeń oraz braku zdolności do odbudowania koron. W wyniku tak radykalnych działań powstawały okaleczone skupiska drzew w zadrzewieniach, które pogarszały walory krajobrazowe ich estetykę oraz zniekształcały otoczenie w powiązaniu z innymi składnikami i elementami ładu przestrzennego. W obecnym kształcie zapisy ustawy regulują dokonywanie zabiegów w obrębie korony drzewa i mogą obejmować wyłącznie:
 - a. usuwanie gałęzi obumarłych, nadłamanych lub wchodzących w kolizje z obiektami budowlanymi lub urządzeniami technicznymi,
 - b. kształtowania korony drzewa, którego wiek nie przekracza 10 lat,
 - c. utrzymywanie formowanego kształtu korony drzewa.
- b) W przypadku zezwolenia na usunięcie drzew w obrębie pasa drogowego drogi publicznej (z wyłączeniem gatunków obcych topoli), zgodnie z wprowadzoną zmianą w ustawie organ wydaje je po uzgodnieniu z Regionalnym Dyrektorem Ochrony Środowiska.
- c) Ponadto organ właściwy do wydania zezwolenia przed jego wydaniem dokonuje oględzin w zakresie występowania w obrębie zadrzewień gatunków chronionych. Polega to na dokładnym oglądzie drzew pod kątem ewentualnego występowania gatunków próchno żernych i miejsc lęgowych ptaków oraz otoczenia drzew i występowania chronionych roślin, grzybów i zwierząt.
- d) Bardzo duży nacisk kładzie się również na ochronę ptaków mogących bytować w koronach lub pniach drzew. W Polsce prawie wszystkie gatunki ptaków podlegają ochronie. Wg zaleceń Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska we Wrocławiu, wycinkę drzew należy planować poza sezonem lęgowym ptaków tj. w okresie od 15 sierpnia do 31 marca.
- e) Parametrem różnicującym obowiązek uzyskania zezwolenia nie jest już wiek drzew, ale ich obwód na wysokości 5 cm (w zależności od gatunków ustalone zostały inne minimalne ich wartości decydujące o obowiązku uzyskania zezwolenia). Zwolnione są następujące drzewa których obwód na wysokości 5 cm nie przekracza:
 - 35 cm - w przypadku topoli, wierzb, kasztanowca zwyczajnego, klonu jesionolistnego, klonu srebrzystego, robinii akacjowej oraz platanu klonolistnego,
 - 25 cm - w przypadku pozostałych gatunków drzew;
- f) W przypadku braku podstaw do odstąpienia od nasadzeń kompensacyjnych wnioskodawca zobowiązany jest na etapie wniosku przedłożyć szczegółowy plan nasadzeń zastępczych.

5.11. Klimat akustyczny

Na obszarze powiatu oleśnickiego nie prowadzi się systematycznych badań hałasu, co wynika z niewielkiego znaczenia tej kategorii uciążliwości. Istotnym źródłem hałasu, powodującym pogorszenie warunków akustycznych w gminie, jest ruch drogowy.

Większa część populacji powiatu narażona jest na uciążliwości związane z hałasem komunikacyjnym. Przez powiat przebiega ruchliwa trasa drogi krajowej nr 8, której odcinki sąsiadują bezpośrednio z terenami osadniczymi. Najdłuższy jej odcinek przecina tereny zabudowane miasta Oleśnicy, gdzie sąsiaduje on także z intensywną zabudową mieszkaniową. Mniejsze problemy związane są z drogą krajową nr 25. Jest ona mniej ruchliwa, a ponadto w mniejszym stopniu przecina tereny osadnicze. Przechodzi jednak przez centrum Międzybórz. W Bierutowie wskazuje się na potrzebę ograniczenia uciążliwości drogi wojewódzkiej nr 451 prowadzącej do Namysłowa. Stwarza ona uciążliwość hałasową dla mieszkańców wsi Solniki Wielkie

Ostatnie na przestrzeni ostatnich lat pomiary, zostały wykonane w roku 2013. Opublikował je WIOŚ Wrocław w „Raporcie o stanie środowiska na terenie województwa dolnośląskiego. Badania przeprowadzone zostały w 13 punktach na terenie powiatu i wszystkie wykazały przekroczenie dopuszczalnych wartości dźwięku (61,0 dB dla terenów zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej i 65,0 dB dla terenów zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej).

Tabela 29. Wyniki pomiarów poziomu hałasu na terenie powiatu oleśnickiego w 2013r. (źródło: WIOŚ).

Lp	Lokalizacja punktu pomiarowego	Uwagi	L _{aeq} [dB]
1	Oleśnica, ul. Krzywoustego 15c	droga wojewódzka, wylotowa w kierunku Bierutowa	69,2
2	Sokołowice 103b	droga krajowa nr 25 na trasie Oleśnica - Międzybórz	70,2
3	Cieśle 22A	droga gminna, wylotowa w kierunku Warszawy	66,3
4	Dobroszyce, ul. Oleśnicka 19	droga gminna, centrum miejscowości	62,8
5	Bierutów, ul. Namysłowska 12a	droga wojewódzka nr 451, wylotowa w kierunku Namysłowa	67,6
6	Bierutów, ul. 1-go Maja 15	droga wojewódzka nr 451, wylotowa w kierunku Oleśnicy	67,7
7	Dziadowa Kłoda, ul.1-go Maja 7	droga gminna, centrum miejscowości	64,9
8	Międzybórz, ul. Wrocławska 22	droga krajowa nr 25, wylotowa w kierunku Antonina	69,7
9	Syców, ul. Oleśnicka	droga wojewódzka nr 448, wylotowa w kierunku Wrocławia	67,6
10	Syców, ul. Kolejowa 6	droga gminna, wylotowa w kierunku Dziadowej Kłody	62,7
11	Gaszowice 13	droga gminna, na trasie Oleśnica - Syców	68,2

Lp	Lokalizacja punktu pomiarowego	Uwagi	L _{aeq} [dB]
12	Twardogóra, ul. Rynek 4	droga wojewódzka nr 448, centrum miejscowości	66,0
13	Goszcz, ul. Twardogórska 8	droga wojewódzka nr 448, wylotowa w kierunku Twardogóry	69,9

Innym źródłem hałasu, powodującym pogorszenie klimatu akustycznego w obrębie zabudowy mieszkaniowej mogą być zakłady produkcyjne, a zwłaszcza stosowane tam maszyny i urządzenia, m.in. do ciecicia i obróbki drewna, oraz usługowe – naprawcze, mechaniki pojazdowej itp.

5.12. Efekty realizacji dotychczas obowiązującego POŚ dla Powiatu Oleśnickiego

W niniejszym rozdziale podsumowano efekty realizacji dotychczas obowiązującego Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Oleśnickiego. Dokumentem, który jest podstawą, jak i punktem odniesienia dla przedmiotowej analizy jest Aktualizacja Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Oleśnickiego z 2007 roku. Podsumowania dokonano bazując na informacjach zawartych w ostatnim dwuletnim raporcie z wykonania POŚ tj. raporcie z 2012 roku. Raport ten został stworzony wg formuły mocnego powiązania konkretnych obszarów tematycznych z kompetencjami starosty lub zarządu powiatu, z wykorzystaniem danych własnych (Starostwa) oraz wynikających z ogólnie dostępnych opracowań, raportów bądź sprawozdań.

Tabela 30. Opis efektów realizacji dotychczasowego Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Oleśnickiego – Aktualizacja z 2007 roku w zakresie zadań, które realizowało Starostwo (źródło: Starostwo Powiatowe – raporty z realizacji POŚ 2009, 2012, informacje z Zarządu Dróg Powiatowych w Oleśnicy)

Zakładany cel	Podjęte działania	Efekt działania (wraz ze wskaźnikiem realizacji)
Ochrona powietrza atmosferycznego		
Opracowanie programu termomodernizacji obiektów własnych Starostwa	Opracowanie programów termomodernizacji od stycznia 2007r. do końca października 2012r.: - LO w Sycowie - ZSP w Oleśnicy - ZSP Twardogóra - SOSzW w Oleśnicy - I LO w Oleśnicy - II LO w Oleśnicy - ZSP w Sycowie - ZSP w Międzyborzu - PCKZ w Oleśnicy - PCEiK w Oleśnicy - Powiatowy Dom Pomocy Społecznej w Ostrowinie	Liczba obiektów w gestii Starostwa, dla których opracowano program termomodernizacji: 11
Zadania z zakresu termomodernizacji realizowane we własnych jednostkach organizacyjnych oraz w obiekty, dla których Starostwo pełni funkcje właścicielskie*	2007 rok - LO w Sycowie termomodernizacja (wymiana okien i remont dachu) – 225.480 zł - - ZSP w Oleśnicy termomodernizacja 372.646 w tym środki PFOŚiGW 150.000 zł - ZSP Twardogóra termomodernizacja 305.470 zł - SOSzW w Oleśnicy termomodernizacja 53.550 zł wydatki na inwestycje w powiatowych jednostkach oświatowych w 2007 roku wyniosły 3.297.892 zł z czego na zadania ochrony środowiska 957.146 zł, tj. 29 % tych wydatków całkowitych.	Liczba obiektów publicznych (dla których Starostwo pełni funkcje właścicielskie) poddanych termomodernizacji: 10

Zakładany cel	Podjęte działania	Efekt działania (wraz ze wskaźnikiem realizacji)
	<p>2008 rok</p> <ul style="list-style-type: none"> - I LO w Oleśnicy termomodernizacja 304.545 zł - II LO w Oleśnicy termomodernizacja 253.289 zł - LO w Sycowie termomodernizacja 90.448 zł - ZSP w Sycowie termomodernizacja 320.701 zł - ZSP Twardogóra termomodernizacja 228.165 zł - ZSP w Międzyborzu termomodernizacja 23.958 zł - SOSzW w Oleśnicy termomodernizacja 312.558 zł - PCKZ w Oleśnicy termomodernizacja 282.968 zł <p>wydatki na inwestycje w powiatowych jednostkach oświatowych w 2008 roku wyniosły 4.037.851 zł, z czego na zadania ochrony środowiska 1.816.632 zł, tj. 45% tych wydatków całkowitych.</p> <p>2009 rok</p> <ul style="list-style-type: none"> - I LO w Oleśnicy termomodernizacja 321.461 zł - II LO w Oleśnicy termomodernizacja 300.000 zł - SOSzW w Oleśnicy termomodernizacja 66.000 zł PCEiK w Oleśnicy termomodernizacja 88.710 zł <p>wydatki na inwestycje w powiatowych jednostkach oświatowych w 2009 roku wyniosły 3.934.642 zł z czego na zadania ochrony środowiska 776.171zł, tj. 19,7 % tych wydatków całkowitych.</p> <p>2010 rok</p>	

Zakładany cel	Podjęte działania	Efekt działania (wraz ze wskaźnikiem realizacji)
	<p>- II L.O w Oleśnicy wymiana stolarki okiennej – dalszy etap</p> <p>- LO w Sycowie remont dachu + docieplenie oraz wymiana pieca c.o.</p> <p>- wykonanie sieci ciepłowniczej – dalszy etap ZSP Oleśnica</p> <p>- termomodernizacja budynku ZSP Syców</p> <p>brak danych na temat wydatkowanych kwot</p> <p>2011 rok</p> <p>- termomodernizacja budynku szkoły ZSP Syców</p> <p>- wymiana pieca c.o. ZSP Bierutów</p> <p>- wymiana okien i drzwi wraz z przebudowa hali – Powiatowe Centrum Kształcenia Zawodowego Oleśnica</p> <p>- remont instalacji wodno- kanalizacyjnej ZSP Syców</p> <p>- remont instalacji wodno- kanalizacyjnej ZSP Twardogóra</p> <p>- remont instalacji wodociągowej oraz remont elewacji budynku szkoły - Specjalny Ośrodek Szkolno Wychowawczy Oleśnica</p> <p>brak danych na temat wydatkowanych kwot</p> <p>2012 rok</p> <p>- ZSP Syców – dalszy etap termomodernizacji</p> <p>- termomodernizacja wymiana okien i drzwi w internacie - Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy Oleśnica – dalszy etap</p> <p>brak danych na temat wydatkowanych kwot</p>	

Zakładany cel	Podjęte działania	Efekt działania (wraz ze wskaźnikiem realizacji)
Modernizacja sieci i urządzeń administrowanych przez MGK Oleśnica	Starostwo nie podejmowało działań.	Brak efektów
Termomodernizacja budynków ZSP Oleśnica Zesp. Szkół Ponadgimnazjalnych	<p>2007 rok</p> <p>ZSP w Oleśnicy termomodernizacja budynku głównego 372.646 zł, w tym środki PFOŚiGW 150.000 zł</p> <p>2001 rok</p> <p>ZSP w Oleśnicy - termomodernizacja budynku sportowego z salą gimnastyczną i częścią techniczną 811.919,97 zł, w tym środki WFOŚiGW 487.100 zł</p>	<p>- Wykonana termomodernizacja budynku głównego szkoły oraz budynku sportowego</p> <p>- Nakłady finansowe 1 184 565,97 zł</p> <p>- Oszczędność energii 2596,99 GJ/a tj. 36%</p>
Dofinansowanie modernizacji ogrzewania dla Miasta Oleśnica	Starostwo nie podejmowało działań.	Brak efektów
<i>Decyzje administracyjne dot. powietrza atmosferycznego*</i>	<p><i>Na podstawie ustawy Prawo ochrony środowiska Starosta jest organem ochrony środowiska właściwym do wydawania pozwoleń na emisje gazów i pyłów do atmosfery, a w określonych przypadkach (niezastrzeżonych dla Marszałka) także pozwoleń zintegrowanych (IPPC) obejmujących m.in. w/w rodzaje emisji.</i></p> <p><i>Lista przedsiębiorstw i firm, które otrzymały zezwolenia emisyjne od początku 2007r. do końca października 2009r.:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Zakłady Meblowe „Wajnert” ul. Kolejowa 67, Zakład nr 3, 56-513 Międzybórz, 	<p><i>Liczba wydanych zezwoleń emisyjnych: 23</i></p> <p><i>Liczba zgłoszeń instalacji przyjętych bez zastrzeżeń: 29</i></p>

Zakładany cel	Podjęte działania	Efekt działania (wraz ze wskaźnikiem realizacji)
	<ul style="list-style-type: none"> • „GALWANEKS” Sp. z o.o. 56-512 Bukowina Sycowska, • Zakłady Meblowe „Wajnert” ul. Kolejowa 67, Zakład nr 2, 56-513 Międzybórz, • „AIDA” Sp. z o.o. ul. Wileńska 15, 56-400 Oleśnica, • „LESTA” Sp. z o.o. ul. Warszawska 12, Spalice 56-400 Oleśnica, • RMC Beton Śląsk Sp. z o.o. ul. Piastowska 3, 45-081 Opole przeniesienie praw i obowiązków na - CEMEX Beton Sp. z o.o., Al. Jerozolimskie 212A, 02- 486 Warszawa, • Mariusz Żyszkiewicz BEVEL MEBLE Sokołowice 103C 56-400 Oleśnica, • ILPEA Sp. z o.o. ul. Wiosenna 14/2, 53-017 Wrocław – obiekt Zakład Produkcyjny nr 1 ILPEA Chelstówek 2a, 56-416 Twardogóra oraz Zakład Produkcyjny nr 2, • ILPEA Sp. z o.o. ul. Wiosenna 14/2, 53-017 Wrocław – obiekt Zakład Produkcyjny nr 2 ILPEA ul. Wojska Polskiego 1, Twardogóra, • Lech-Pol Hotele i Restauracje Sp. z o.o. 56-500 Syców ul. Szosa Kępińska 1, • Spółdzielnia Inwalidów „Spamel” ul. Wojska Polskiego 3, 56- 416 Twardogóra, • Andrzej Włodarczyk Zakład Stolarski Moszyce -Wesółka 7, 56-416 Twardogóra, • Centrala Nasienna Sp. z o.o. w Środzie Śląskiej ul. Żytnia 1, 55-300 Środa Śląska • Zakład Przerobu Nasion ul. Ludwikowska 22, 56-400 Oleśnica. <p><i>Lista przedsiębiorstw i firm, które otrzymały zezwolenia emisyjne od końca listopada 2009r. do końca października 2012r.:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • P.P.H. „PLASTBUD” Stanisław Lech, ul. Lipowa 31, 56 – 416 Twardogóra, • PPH KANPLAST Andrzej Kiebus ul. Wiejska 15, 56 -400 Oleśnica, • FPHU ARMAKAN-PCV Krzysztof Kiebus ul. Wądoły 20, 56 – 400 Oleśnica, • SKANSKA S.A. Ul. Gen. Zajęczka 9, 01 – 518 Warszawa (instalacja wytwórni mas bitumicznych ul. Szosa Kępińska 85, 56 – 500 Syców), • Zakład stolarski Marek Matusiak ul. Młyńska 3 Goszcz, 56-416 	

Zakładany cel	Podjęte działania	Efekt działania (wraz ze wskaźnikiem realizacji)
	<p><i>Twardogóra,</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • „DUET” Henryk Kędzia Sp. j. Goszcz ul. Mickiewicza 24, 56 – 416 Twardogóra (obiekt Moszyce 43, 56 – 416 Twardogóra), • POL-DRÓG Oleśnica S.A. Cieśle 44, 56 – 400 Oleśnica - (instalacja wytwórni mas bitumicznych), • ZPHU STOLARZ Grzegorz Defratyka ul. Rejtana 2 56 – 400 Oleśnica – instalacja w Grabownie Wielkim 5b, 56 – 416 Grabowno Wielkie , • Cemex Polska Sp. z o.o. Al. Jerozolimskie 212 A, 02 – 486 Warszawa – instalacja wytwórni Betonu Towarowego w Oleśnicy przy ul. Krzywoustego 30F. <p><i>Zgłoszenia instalacji od początku 2007r. do końca października 2009r.:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Jurbo-Argo Przedsiębiorstwo Produkcyjno-Handlowe Ul. Monte Cassino 18, 54-135 Wrocław – obiekt Gorzelnia Rolnicza i Zakład Rektyfikacji Spirytusu w Grabownie Wielkim nr 140, 56-416 Twardogóra (inst. energetyczna, instalacja technologiczna do prod. spirytusu), • Drewplast Zakład Tworzyw Sztucznych Grabowno Wielkie 5E, 56-416 Twardogóra (produkcja rur z tworzyw sztucznych), • PPHU FEMIX Trzewik Franciszek ul. Kaliska 17, 56- 500 Syców (stacja paliw), • ILPEA Sp. z o.o. ul. Wiosenna 14/2, 53-017 Wrocław – obiekt Zakład Produkcyjny nr 1 ILPEA Chelstówek 2a, 56-416 Twardogóra oraz Zakład Produkcyjny nr 2 (instalacja energetyczna), • ILPEA Sp. z o.o. ul. Wiosenna 14/2, 53-017 Wrocław – obiekt Zakład Produkcyjny nr 2 ILPEA ul. Wojska Polskiego 1, Twardogóra (instalacja energetyczna), • Spółdzielnia Produkcyjno –Handlowa „Samopomoc Chłopska” w likwidacji, 56-500 Syców ul. Ogrodowa 4 (instalacja energetyczna), • PKN Orlen S.A. ul. Chemików 7, 09-411 Płock Region Handlu Detalicznego – Południe w Katowicach ul. Chorzowska 50, 40-121 Katowice – obiekt: Stacja paliw 4277 w Smardzowie (instalacja stacji paliw), 	

Zakładany cel	Podjęte działania	Efekt działania (wraz ze wskaźnikiem realizacji)
	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Meble Wajnert Sp. j. ul. Kolejowa 67, 56-513 Międzybórz- zakład nr 3 (instalacja energetycznego spalania paliw),</i> • <i>PKN Orlen S.A. ul. Chemików 7, 09-411 Płock Region Handlu Detalicznego – Południe w Katowicach ul. Chorzowska 50, 40-121 Katowice – obiekt: Stacja paliw nr 766 w Bierutowie (instalacja stacji paliw),</i> • <i>PKN Orlen S.A. ul. Chemików 7, 09-411 Płock Region Handlu Detalicznego – Południe w Katowicach ul. Chorzowska 50, 40-121 Katowice – obiekt: Stacja paliw nr 4349 w Twardogórze (instalacja stacji paliw),</i> • <i>Spółdzielnia Inwalidów „Spamel” ul. Wojska Polskiego 3, 56-416 Twardogóra (instalacja elektrodrążarek, hartowni, obróbki mechanicznej, spawalni),</i> • <i>GKN DRIVELINE POLSKA Sp. z o.o. ul. Południowa 18, 56-400 Oleśnica (aktualizacja ; instalacja energetycznego spalania paliw, dygestorium, inst. technolog.),</i> • <i>AIDA Sp. z o.o. ul. Wileńska 15 , 56-400 Oleśnica (instalacja energetycznego spalania paliw),</i> • <i>PKN Orlen S.A. ul. Chemików 7, 09-411 Płock Region Handlu Detalicznego – Południe w Katowicach ul. Chorzowska 50, 40-121 Katowice – obiekt: Stacja paliw nr 1531 w Sycowie (instalacja stacji paliw),</i> • <i>RMC Beton Śląsk Sp. z o.o. ul. Piastowska 3, 45-081 Opole (przeniesienie praw i obowiązków na - CEMEX Beton Sp. z o.o., Al. Jerozolimskie 212A, 02-486 Warszawa (instalacja zbiornik magazynowania oleju opałowego /przeładunek)</i> • <i>Przetwórnia Owoców i Warzyw Anna Plus Sp. z o.o. Karwiniec 78, 56-420 Bierutów (instalacja kocioł parowy z palnikiem olejowym),</i> • <i>Kerry Polska Sp. z o.o. – Kielce Oddział w Oleśnicy ul. Energetyczna 13, 56-400 Oleśnica (instalacja energetyczna oraz instalacja linii aspiracyjnej),</i> • <i>Osadkowski S.A. ul. Kolejowa 6 56-420 Bierutów, Oddział Oleśnica ul. 56-400 ul. Krzywoustego 29 – obiekt ul. Krzywoustego 29 56-400 Oleśnica (instalacja do suszenia i przechowywania zboża lub innych produktów rolnych)</i> 	

Zakładany cel	Podjęte działania	Efekt działania (wraz ze wskaźnikiem realizacji)
	<p><i>Zgłoszenia instalacji od końca listopada 2009r. do końca października 2012r.:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • PKN Orlen S.A.09-411 Płock ul. Chemików 7, Region Handlu Detalicznego – Południe w Katowicach ul. Korfantego 2, 40-004 Katowice– stacja Paliw nr 786 w Międzyborzu ul. Wrocławska, • Ferma Drobiu Piotr Kaczała Strzelce 85, 56 – 410 Dobroszyce – zespół budynków inwentarskich do hodowli kur niosek w miejscowości Strzelce, • Ferma Drobiu Ryszard Marciniak w Sokołowicach 108 g, Oleśnica ul. Kościuszki 17a, • Ferma Drobiu Grzegorz Bartkowiak Sokołowice 108 a 56 – 400 Oleśnica, • Ferma Drobiu Jolanta Bartkowiak Sokołowice 108 a 56 – 400 Oleśnica, • BART-MAR Gospodarstwo Specjalistyczne Ferma Drobiu Włodzimierz Bartkowiak, Sokołowice 108 a 56 – 400 Oleśnica, • SKANSKA S.A. Ul. Gen. Zajęczka 9, 01 – 518 Warszawa instalacja do magazynowania paliw płynnych – zbiornik naziemny mag. oleju opałowego o poj. do 40 m3, • ATON- HT S.A. ul. Na Grobli 6, 50 – 421 Wrocław – instalacja dygestorium w ATON HT. S.A. – Centrum Badowczo –Rozwojowe Stradomia Wierzchnia 65 A, 56 – 500 Syców, • Energia Pro S.A. Oddział Wrocław Pl. Powstańców Śląskich 5, 53-329 Wrocław– instalacja stanowiska spawalniczego Rejon Dystrybucji Oleśnica, ul. Energetyczna 1, 56 – 400 Oleśnica, • BRZOZA Sp. z o.o. ul. Sucharskiego 17, 56 – 400 Oleśnica, instalacja do termicznej obróbki wyrobów mięsnych w supermarkecie Intermarche w Oleśnicy przy ul. Sucharskiego 17, • Zakład Wytwarzania artykułów z gumy Danuta Stopczyńska – ul. Wojska Polskiego 50, 56 – 400 Oleśnica – instalacja do produkcji artykułów z gumy. 	
Ochrona przed hałasem		
Przygotowanie WPI dotyczącego	- WPI na lata 2007 -2015 przyjęty uchwałą nr XIII/81/2007 Rady	Przyjęty uchwałą WPF dot.

Zakładany cel	Podjęte działania	Efekt działania (wraz ze wskaźnikiem realizacji)
modernizacji dróg powiatowych	Powiatu Oleśnickiego z dnia 28.12.2007 r. - WPF na lata 2016 – 2030 zmiana przyjęta uchwałą nr XX/185/2016 Rady Powiatu Oleśnickiego z dnia 25.04.2016 r.	m.in. modernizacji dróg powiatowych Planowane wydatki 109 240 007 zł w okresie 2007-2015 Planowane wydatki 4 049 576 zł w okresie 2016-2017
Dokumentacje projektowe na przebudowę dróg gminnych gmin Bierutów i Dziadowa Kłoda	Starostwo nie podejmowało działań.	Brak efektów
Budowa i przebudowa dróg powiatowych – zgodnie z WPI	Wybudowane i przebudowane drogi powiatowe w latach 2007 – 2012 m.in.: <ul style="list-style-type: none"> • Przebudowa dróg powiatowych: 1466D, 1468D, 1920D – od m. Ligota Wielka do granicy powiatu wrocławskiego (ok. 11,1 km) • Przebudowa odcinka drogi powiatowej nr 1500D odc. Ślizów do granicy powiatu namysłowskiego (odcinek ok. 11,46 km) • Budowa obwodnicy Dobroszyc w ciągu drogi wojewódzkiej nr 340 • Przebudowa drogi powiatowej nr 1436D, od drogi wojewódzkiej nr 448 do granicy powiatu milickiego, • Przebudowa drogi powiatowej nr 1466 D, do granicy powiatu Wrocławskiego, • Przebudowa drogi powiatowej nr 1467 D, • Przebudowa drogi powiatowej nr 1511D (ul. Wały Jagiellońskie –Wiejska - Stawowa- Łukanowska) do skrzyżowania z drogą 1920D- etap I: ul. Wiejska 	Liczba kilometrów wybudowanych dróg powiatowych w latach 2007-2012: 0 km Liczba kilometrów przebudowanych dróg powiatowych: <i>w 2007r. – 7,9 km</i> <i>w 2008r. – 2,0 km</i> <i>w 2009r. – 18,8 km</i>

Zakładany cel	Podjęte działania	Efekt działania (wraz ze wskaźnikiem realizacji)
		w 2010r. – 12,4 km w 2011r. - 9,4 km w 2012r. – 6,2 km
Budowa, przebudowa , modernizacja dróg gminnych Gminy Oleśnica, Międzybórz, Dobroszyce, Twardogóra, Dziadowa Kłoda, Miasto Oleśnica, Syców	Starostwo nie podejmowało działań.	Brak efektów
Ochrona zasobów wodnych i gospodarka wodno-ściekowa		
Prowadzenie rejestracji i kontroli obowiązków określanych w decyzjach administracyjnych	Działanie ciągłe w latach 2007 – 2016.	Liczba zarejestrowanych decyzji administracyjnych: 171
Projekty dla oczyszczalni ścieków i kanalizacji sanitarnej Gminy Międzybórz, Bierutów, Twardogóra	Starostwo nie podejmowało działań.	Brak efektów
Projekty dla zaopatrzenia w wodę Gminy Dziadowa Kłoda	Starostwo nie podejmowało działań.	Brak efektów
Rozbudowa sieci wodociągowych na terenie gmin, SUW-y: Gminy Oleśnica, Międzybórz, Dobroszyce, Bierutów, Dziadowa Kłoda	Starostwo nie podejmowało działań.	Brak efektów
Rozbudowa kanalizacji sanitarnej na obszarze gmin, oczyszczalnie przydomowe, oczyszczalnie, urządzenia Gminy	Starostwo nie podejmowało działań.	Brak efektów

Zakładany cel	Podjęte działania	Efekt działania (wraz ze wskaźnikiem realizacji)
Dobroszyce, Oleśnica, Bierutów, Twardogóra, Dziadowa Kłoda, Międzybórz, Miasto Oleśnica, Syców		
<i>Decyzje administracyjne dot. pozwolenia wodnoprawnego na szczególne korzystanie z wód*</i>	<i>Na podstawie ustawy Prawo wodne Starosta jest organem ochrony środowiska właściwym do wydawania pozwoleń wodnoprawnych na odprowadzanie wód opadowych i ścieków komunalnych, przekroczenia cieków, pobór wód podziemnych(2007-2012)</i>	<i>Liczba decyzji: 182</i>
<i>Decyzje administracyjne dot. pozwolenia wodnoprawnego na wykonanie stawów i małych zbiorników wodnych*</i>	<i>Na podstawie ustawy Prawo wodne Starosta jest organem ochrony środowiska właściwym do wydawania pozwoleń wodnoprawnych na wykonanie urządzeń wodnych (np. budowę stawu)</i>	<i>Liczba decyzji: 130</i>
Gospodarka odpadami		
Opracowanie projektu i rozpoczęcie rekultywacji składowiska dla gm. Bierutów	Starostwo wydało pozwolenie na rekultywację obiektu w Bierutowie oraz pozwolenie na odzysk odpadów w ramach zamykania i rekultywacji składowisk.	Liczba zrekultywowanych składowisk: 1
Zakup pojemników do selektywnej zbiórki Odpadów Gmina Bierutów	Starostwo nie podejmowało działań.	Brak efektów
Edukacja ekologiczna, PGO, POŚ	Działanie ciągłe w latach 2007 – 2012. Powiat (głównie ze środków PFOŚiGW) wspierał działania na rzecz ekorozwoju, ochrony przyrody i szeroko pojętej edukacji ekologicznej.	Liczba szkoleń: corocznie ok. 8/rok
Selektywna zbiórka odpadów, gospodarowanie odpadami Miasto Oleśnica,	Starostwo nie podejmowało działań.	Brak efektów

Zakładany cel	Podjęte działania	Efekt działania (wraz ze wskaźnikiem realizacji)
Syców		
Rekultywacja składowiska dla gminy Syców	Starostwo wydało pozwolenie na rekultywację obiektu w Sycowie oraz pozwolenie na odzysk odpadów w ramach zamykania i rekultywacji składowisk.	Liczba zrehabilitowanych składowisk: 0 (końcowa faza rekultywacji)
Rozbudowa infrastruktury składowiska dla gminy Twardogóra	W 2006 roku została wykonana rozbudowa składowiska w ramach projektu pn. „Rozbudowa składowiska odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne w Grabownie Wielkim oraz zakup kompaktora”. Cała inwestycja dofinansowana została przez Unię Europejską z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach Zintegrowanego Programu Operacyjnego Rozwoju Regionalnego. W 2015 roku wydana została przez Marszałka Województwa zgoda na zamknięcie.	Liczba zamkniętych składowisk: 1 Liczba zrehabilitowanych składowisk: 0 (zakończenie rekultywacji 30.06.2018)
Rekultywacja składowiska odpadów w Dziadowej Kłodzie	Starostwo wydało pozwolenie na rekultywację obiektu w Dziadowej Kłodzie oraz pozwolenie na odzysk odpadów w ramach zamykania i rekultywacji składowisk.	Liczba zrehabilitowanych składowisk: 1
Likwidacja dzikich składowisk w gminach powiatu	Starostwo nie podejmowało działań.	Brak efektów
Ochrona walorów przyrodniczych i funkcji układów przyrodniczych		
Park rekreacyjno-kulturalny w Międzyborzu	Starostwo nie podejmowało działań.	Brak efektów

Zakładany cel	Podjęte działania	Efekt działania (wraz ze wskaźnikiem realizacji)
Kształtowanie ładu przestrzennego (m.p.z.p.) Gminy Oleśnica, Bierutów, Międzybórz, Dobroszyce, Dziadowa Kłoda, Miasto Oleśnica, Syców	Starostwo nie podejmowało działań.	Brak efektów
Profilaktyka i zagrożenia zdarzeniami kryzysowymi (w tym OSP) Gminy Bierutów, Międzybórz, Dobroszyce, Twardogóra, Dziadowa Kłoda, Miasto Oleśnica, Syców	Starostwo nie podejmowało działań.	Brak efektów
Prace porządkowe na terenie miasta i gminy - Gminy Bierutów, Międzybórz, Dobroszyce, Dziadowa Kłoda, Miasto Oleśnica, Syców, Twardogóra	Starostwo nie podejmowało działań.	Brak efektów
Wykonywanie zadań związanych z ochroną zwierząt Gminy Oleśnica, Bierutów, Dobroszyce, Miasto Oleśnica, Twardogóra	Starostwo nie podejmowało działań.	Brak efektów
Utrzymanie i pielęgnacja terenów zielonych Gminy Bierutów, Międzybórz, Dziadowa Kłoda, Miasto Oleśnica, Syców, Twardogóra	Starostwo nie podejmowało działań.	Brak efektów
Krzewienie zdrowych zasad życia przez poprawę walorów krajobrazowych, estetykę i renowację miejskiej zabudowy i infrastruktury sportowej i rekreacyjnej, wspomaganie aktywnych form wypoczynku i	Starostwo nie podejmowało działań.	Brak efektów

Zakładany cel	Podjęte działania	Efekt działania (wraz ze wskaźnikiem realizacji)
rekreacji, ścieżki rowerowe itp. Gminy Bierutów, Międzybórz, Dobroszyce, Twardogóra, Dziadowa Kłoda, Syców		
Gospodarowanie odpadami		
<i>Decyzje administracyjne nadające uprawnienia do prowadzenia działalności z zakresu gospodarowania odpadami wydane przez Starostę Oleśnickiego*</i>	<p><i>Na podstawie ustawy o odpadach Starosta jest organem ochrony środowiska właściwym do wydawania zezwoleń umożliwiających podmiotom prawnym z terenu powiatu oleśnickiego prowadzenie działalności gospodarczej związanej z przetwarzaniem, wykorzystaniem odpadów lub ich obrotem. Do tej grupy uprawnień należą (dot. okresu od początku 2007 do końca października 2012 r.):</i></p> <ul style="list-style-type: none"> <i>• pozwolenia na przetwarzanie odpadów w urządzeniach i/lub instalacjach,</i> <i>• pozwolenia na przetwarzanie odpadów poza instalacjami i urządzeniami,</i> <i>• pozwolenia na zbieranie,</i> <i>• pozwolenia na transport odpadów,</i> <i>• pozwolenia łączne (na zbieranie i transport, na odzysk i transport, na zbieranie, odzysk i transport).</i> 	<i>Liczba wydanych decyzji: 91</i>
Decyzje i działania administracyjne Starosty wynikające z innych ustaw		
<i>Działania administracyjne dot. prowadzenia rejestru zwierząt egzotycznych*</i>	<i>Na podstawie ustawy o ochronie przyrody Starosta jest organem ochrony środowiska zobowiązanym do prowadzenia rejestru zwierząt egzotycznych objętych konwencją o transgranicznym przemieszczaniu zwierząt dziko żyjących CITES</i>	<p><i>Wpisy do rejestru:</i></p> <p><i>w 2007r. - 0</i></p> <p><i>w 2008r. – 5</i></p> <p><i>w 2009r. - 11</i></p>

Zakładany cel	Podjęte działania	Efekt działania (wraz ze wskaźnikiem realizacji)
		w 2010r. - 9 w 2011r. - 8 w 2012r. - 2
Decyzje administracyjne na podstawie ustawy o lasach określające zadania w zakresie prowadzenia prawidłowej gospodarki leśnej*	Na podstawie ustawy o lasach Starosta jest organem ochrony środowiska właściwym do wydawania decyzji określających zadania w zakresie prowadzenia prawidłowej gospodarki leśnej oparciu o stosowną dokumentację urzędniową lub inwentaryzacje stanu lasów oraz wydawanie świadectw legalności potwierdzających pochodzenie drewna	Liczba decyzji: w 2007r. - 8 w 2008r. - 48 w 2009r. - b.d. w 2010r. - 12 w 2011r. - 16 w 2012r. - 2 Świadectwa legalności [w m ³ drewna]: w 2007r. - 557 m ³ w 2008r. - 352 m ³ w 2009r. - b.d. w 2010r. - 520 m ³ w 2011r. - 782 m ³ w 2012r. - 5,23 m ³
Karty wędkarskie w trybie ustawy o rybactwie śródlądowym dla wędkarzy*	Na podstawie ustawy o rybactwie śródlądowym Starosta jest organem ochrony środowiska właściwym do wydawania kart wędkarskich dla wędkarzy, którzy zdali egzamin w kołach Polskiego Związku Wędkarskiego i są mieszkańcami Powiatu Oleśnickiego	Liczba wydanych kart wędkarskich: 2007 – 2009 – ok. 800, w 2010 r. - 221, w 2011 r. - 268, w 2012 r. - 193.
Rejestracja sprzętu służącego do połowu	Na podstawie ustawy o rybactwie śródlądowym Starosta jest organem ochrony środowiska właściwym do rejestracji sprzętu	Liczba zarejestrowanych jednostek:

Zakładany cel	Podjęte działania	Efekt działania (wraz ze wskaźnikiem realizacji)
<i>ryb*</i>	<i>służącego do amatorskiego połowu ryb na wszelkich wodach publicznych na obszarze całego kraju</i>	<i>w 2007 r. – 11, w 2010 r. - 31, w 2011 r.- 24, w 2012 r. - 18.</i>
<i>Decyzje administracyjne z zakresu geologii*</i>	<p><i>Uprawnienia Starosty w obszarze geologicznym (na mocy ustawy Prawo geologiczne i górnicze), na który składa się geologia surowcowa, geologia inżynierska i hydrogeologia przypisane zostały na mocy ustawy do Geologa Powiatowego.</i></p> <p><i>Do najważniejszych zadań należą:</i></p> <p><i>zatwierdzanie projektów prac geologicznych,</i></p> <p><i>akceptowanie bez sprzeciwu projektów innych prac geologicznych,</i></p> <p><i>przyjmowanie dokumentacji hydrogeologicznych,</i></p> <p><i>przyjmowanie dokumentacji geologicznych,</i></p> <p><i>działalność organu pierwszej instancji w sprawach należących do właściwości administracji geologicznej, o ile nie zostały one zastrzeżone dla Wojewodów lub Ministra właściwego do spraw środowiska, w tym:</i></p> <p><i>wykonywanie nadzoru i kontroli,</i></p> <p><i>nakazywanie wstrzymania działalności lub podjęcie określonych czynności w celu doprowadzenia środowiska do stanu właściwego.</i></p>	<p><i>Liczba przyjętych projektów w/s wykorzystania ciepła Ziemi:</i></p> <p><i>w 2009r. – 6, w 2010r. – 5, w 2011r. - 3</i></p> <p><i>Liczba zatwierdzonych projektów prac:</i></p> <p><i>w 2007r. – 2, w 2008r. – 2, w 2009r. – 2, w 2010r. – 2, w 2011r. - 2</i></p> <p><i>Liczba zatwierdzonych dokumentacji geologicznych:</i></p> <p><i>w 2007r. – 6, w 2008r. – 1, w 2009r. – 5, w 2010r. – 3, w 2011r. - 3.</i></p>

Zakładany cel	Podjęte działania	Efekt działania (wraz ze wskaźnikiem realizacji)
<i>Uzgodnienia i opinie w procedurze wydawania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach zgody na realizację przedsięwzięcia (dotyczy lat 2005 – 2009)*</i>	<i>W wyniku nowelizacji ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko od końca 2009r. Starosta został wyłączony jako organ opiniujący i uzgadniający z procedury wydawania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach zgody na realizację przedsięwzięcia</i>	<i>W latach 2007-2009:</i> <i>Liczba opinii do decyzji środowiskowych – 223</i> <i>Liczba uzgodnień do decyzji środowiskowych – 125</i>

** zadania spoza Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Oleśnickiego – Aktualizacja z 2007 roku, które wyspecyfikowane zostały w raportach z realizacji POŚ 2009 i 2012*

VI. OCENA STANU ŚRODOWISKA NA TERENIE POWIATU OLEŚNICKIEGO

Na podstawie informacji zgromadzonych i przeanalizowanych pod kątem stanu środowiska na terenie Powiatu Oleśnickiego dokonano jego oceny z podziałem na poszczególne obszary interwencji i komponenty.

Ogólny stan środowiska na terenie Powiatu Oleśnickiego poddano ocenie z uwzględnieniem m.in. w/w danych GUS oraz sytuacji makro jaka występowała kiedy powstał pierwszy „Program ochrony środowiska dla Powiatu Oleśnickiego” (w przypadku innych wskaźników środowiskowych). Oczywisty wpływ na pewne sektory interwencji miały bowiem zarówno duże inwestycje infrastrukturalne (m.in. budowa drogi S-8), jak i zmiany w przepisach prawa (np. wprowadzenie instytucji decyzji środowiskowych).

Przy dokonanej ocenie wskazano jednocześnie zakres pilności działań Powiatu na rzecz poprawy lub utrzymania określonych standardów jakości oraz prognozę zmian w poszczególnych obszarach interwencji do roku 2020 opartą na już realizowanych i planowanych przez Powiat działań i inwestycji w obszarze ochrony środowiska.

Na podstawie ustawy Prawo ochrony środowiska Starosta jest organem ochrony środowiska właściwym dla wydawania pozwoleń na emisje gazów i pyłów do atmosfery, a w określonych przypadkach (niezastrzeżonych dla Marszałka) także pozwoleń zintegrowanych (IPPC) obejmujących m.in. w/w rodzaje emisji. W wyniku zmian przepisów na przełomie ostatnich kilku lat te rodzaje regulacji prawnych mają zastosowanie do źródeł emisji o najwyższych parametrach mocy (w przypadku źródeł energetycznego spalania paliw – kotły zakładowe, kotłownie, ciepłownie) lub dużej skali stężeń zanieczyszczeń zawartych w gazach odlotowych (emisje technologiczne).

W okresie ostatnich lat na terenie Powiatu Oleśnickiego nie pojawiły się nowe, znaczące źródła emisji zanieczyszczeń gazowych i pyłowych wprowadzanych w sposób zorganizowany do atmosfery. Równocześnie kilka podmiotów zmodernizowało posiadane systemy odprowadzenia spalin lub przeprowadziły inne działania obniżające wielkość emisji. Również Powiat Oleśnica oraz szereg jednostek organizacyjnych Powiatu prowadziły modernizacje systemów grzewczych i termomodernizacje w obiektach użyteczności publicznej – szkołach, specjalnych ośrodkach szkolno-wychowawczych, domach pomocy społecznej i innych. Szczegóły zostały opisane w Raportach z realizacji zadań zawartych w Programie ochrony Środowiska dla Powiatu Oleśnickiego.

Większość kompetencji z zakresu gospodarki wodnej ujęto w ustawie Prawo wodne. Starosta na jej podstawie m.in. wydaje pozwolenia wodnoprawne, ustala strefy ochrony bezpośredniej ujęć wody, zatwierdza instrukcje eksploatacji zbiorników wodnych. W świetle nowych zapisów prawa wodnego (trwają prace legislacyjne, a wprowadzenie w życie znowelizowanej ustawy planowane jest jeszcze w tym roku) w gestii Starosty pozostanie jedynie nadzór nad spółkami wodnymi, co grozi znacznym uszczupleniem dochodów powiatu.

W sektorze zaopatrzenia w wodę i odprowadzania ścieków Powiat i jego jednostki organizacyjne pełnią zdecydowanie rolę administracyjną (głównie poprzez wydawanie pozwoleń wodnoprawnych) oraz konsumpcyjną (jako użytkownicy sieci wodociągowych i kanalizacyjnych w ramach funkcjonowania obiektów powiatowych takich jak urząd, szkoły, jednostki służby zdrowia, inne).

Dostępne dane monitoringowe – obarczone problemem w zakresie ich porównań wywołany zmianą systemu monitoringu prowadzonego przez WIOŚ - wskazują na bardzo znikome zmiany w sektorze zanieczyszczenia wód powierzchniowych z terenu powiatu oleśnickiego. Dla bardziej czytelnego zidentyfikowania sytuacji w tym obszarze zalecane jest podjęcie działań dla szczegółowego monitoringu najważniejszych rzek regionu poza ogólnym systemem badań WIOŚ. Wówczas Powiat lub/i gminy z tego terenu mogą mieć wpływ na wybór i lokalizację miejsc pomiarowych w taki sposób, aby analiza wyników prowadziła do bardziej jednoznacznych wniosków np. jak zmienia się stan wód po przejściu przez miasto Oleśnica, albo czy na wody Oleśnicy i Dobrej oddziałuje intensywna gospodarka hodowlana (i związane z nią nawożenie pól gnojowicą). Obecnie większość komentarzy ma zbyt obszerny charakter – wydaje się, że dosyć powszechny w kontekście uwarunkowań terenowych i infrastrukturalnych w gminach powiatu oleśnickiego. Wskazuje się w nich głównie na presję ścieków nieoczyszczonych z terenów nieskanalizowanych, czasem także na zbyt niski poziom redukcji zanieczyszczeń na istniejących oczyszczalniach ścieków.

Również w obszarze gospodarki odpadami Starosta pełni rolę administracyjną sprawując nadzór i wydając stosowne decyzje wynikające z zapisów ustawy o odpadach.

Ze względu na rozdział kompetencyjny wynikający z ustawy Prawo górnicze i geologiczne rola Starosty, w przypadku większości obiektów górniczych z terenu powiatu oleśnickiego, ogranicza się do prowadzenia postępowań w sprawie ustalenia kierunku rekultywacji. Jedynie dla dwóch obiektów górniczych (złóże Ose i Kraszów III) Starosta jest również organem administracji geologicznej. Ma wówczas wpływ na zasady i warunki wydobywania w relacji do ochrony środowiska na etapie udzielania koncesji oraz w mniejszym zakresie (ze względu na niezorganizowany charakter emisji) w czasie eksploatacji, kiedy najważniejszą rolę odgrywa Okręgowy Urząd Górniczy.

Nieco szersze uprawnienia ma Starosta poprzez Geologa Powiatowego w obszarze geologicznym na który składa się geologia surowcowa, geologia inżynierska i hydrogeologia. W tych obszarach tematycznych niezwykle rzadko parametry zamierzenia powodują jego zaliczenie do poziomu geologa wojewódzkiego. Najwięcej postępowań administracyjnych prowadzonych przez Starostę w tym zakresie tematycznym dotyczy cyklu inwestycyjnego związanego z poszukiwaniem i pozyskiwaniem wód podziemnych, dosyć często pojawiają się także dokumentacje i projekty geologiczne związane z badaniami terenu pod przyszłe duże inwestycje infrastrukturalne z sektora paliwowego lub obiekty gospodarki wodnej. Szczegółowo zagadnienia te opisano w Raportach z realizacji zadań zawartych w Programie ochrony Środowiska dla Powiatu Oleśnickiego.

Mając na względzie dane o wielkości i różnorodności obszarów chronionych oraz liczbę obiektów objętych ochroną ze względu na walory przyrodnicze - na terenie powiatu oleśnickiego zauważalna jest bardzo duża i pozytywna dynamika w sektorze ochrony przyrody w zakresie zwiększania powierzchni objętych ochroną obszarową oraz w zakresie liczby pomników przyrody.

Poniżej w formie tabelarycznej przedstawiono ocenę aktualnego stanu środowiska w Powiecie Oleśnickim w podziale na obszary interwencji.

Tabela 31. Ocena aktualnego stanu środowiska i prognoza na lata obowiązywania „Programu ochrony środowiska” (źródło: Starostwo Powiatowe).

Obszar interwencji	Szczegółowy opis obszaru interwencji	Stan obecny. Ocena.	Zmiana w relacji do roku 2004	Prognoza zmian do 2020 w relacji do roku 2014.	Pilność działań do 2020r.	Uwagi.
ochrona klimatu i jakości powietrza	Sprawą nadrzędną w tym obszarze jest zmniejszenie emisji gazów cieplarnianych i innych zanieczyszczeń emitowanych do powietrza m.in. poprzez przejście na gospodarkę niskoemisyjną we wszystkich sektorach, rozwój rozproszonych odnawialnych źródeł energii, rozwój i modernizację zbiorowych systemów ciepłowniczych, modernizację transportu publicznego w kierunku transportu przyjaznego dla środowiska, termomodernizację, rozbudowę energooszczędnych systemów oświetlenia dróg publicznych, modernizację/wymianę indywidualnych źródeł ciepła	dobry	bez znaczących zmian	bardzo istotne i pozytywne dla środowiska	bardzo pilne	Do 2020r. gospodarka niskoemisyjna wydaje się priorytetem Państwa w kwestiach ochrony środowiska. W 2016 r. gminy Syców i Twardogóra zidentyfikowały na swoim terenie obiekty Starosty, które zostały wskazane w ich Planach gospodarki niskoemisyjnej, stąd Powiat może skorzystać z dofinansowania inwestycji szczególnie w sektorze redukcji emisji kominowej i rozwoju OZE.
gospodarowanie wodami	Kwestią nadrzędną w tym obszarze jest takie gospodarowanie wodami, aby zapewnić ochronę przed: powodzią, suszą i deficytem wody, zminimalizować ryzyko powodziowe, zapewnić ochronę i zrównoważone gospodarowanie zasobami wodnymi, zracjonalizować korzystanie z wód, zoptymalizować zużycie wody, poprawić skuteczności i niezawodność zaopatrzenia w wodę, jednocześnie dążyć do osiągnięcia dobrego stanu wód, m.in. poprzez ograniczenie odpływu biogenów z terenów rolniczych i działania	dobry	niewielka poprawa	częściowa poprawa	średnio pilne	Zmiany w tym zakresie wymusi opublikowane Rozporządzenie Dyrektora RZGW we Wrocławiu. Doprecyzowuje ono zasady poboru i piętrzenia wód oraz ustala hierarchię potrzeb. Prognozuje się pozytywne zmiany w zakresie utrzymania melioracji szczegółowych. Zakłada się wzrost małej retencji.

Obszar interwencji	Szczegółowy opis obszaru interwencji	Stan obecny. Ocena.	Zmiana w relacji do roku 2004	Prognoza zmian do 2020 w relacji do roku 2014.	Pilność działań do 2020r.	Uwagi.
	rekultywacyjne					
gospodarka wodno-ściekowa	Kwestiami nadrzędnymi w tym obszarze są zapewnienie dostępu do czystej wody społeczeństwu i gospodarce, poprawa jakości wód powierzchniowych i podziemnych, rozbudowa infrastruktury oczyszczania ścieków, w tym realizacja programów sanitacji w zabudowie rozproszonej	dobry /bardzo dobry	pozytywna; wyjątkowo duża i zauważalna na obszarze miasta Syców	bardzo istotne i pozytywne dla środowiska	pilne w sektorze ścieków komunalnych	Na poprawę jakości i bezpieczeństwo wód wpłynie dalsze porządkowanie gospodarki ściekowej na obszarze powiatu oraz w sektorze odprowadzania zanieczyszczonych wód opadowych.
gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów	Kwestiami nadrzędnymi w tym obszarze są racjonalne gospodarowanie odpadami zgodnie z hierarchią postępowania z odpadami, w tym wykorzystanie ich na cele energetyczne, budowa infrastruktury do selektywnego zbierania odpadów komunalnych, budowa instalacji służących do odzysku (w tym recyklingu), termicznego przekształcania z odzyskiem energii oraz instalacji unieszkodliwiania odpadów, minimalizacja składowanych odpadów, zredukowanie liczby nieefektywnych, lokalnych składowisk odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne, zamykanie i rekultywacja składowisk odpadów komunalnych, gospodarowanie odpadami innymi niż komunalne, promowanie i wspieranie budowy sieci napraw i ponownego użycia	dobry	diametralnie pozytywna; wyjątkowo duża i zauważalna	bardzo istotne i pozytywne zmiany	średnio pilne	Wszystkie obiekty gminne na terenie powiatu zostały zamknięte. Finalizowana jest rekultywacja składowisk. System odbioru odpadów komunalnych działa na coraz lepszych zasadach. Z roku na rok wzrasta zdecydowanie masa odpadów zebranych selektywnie i poddanych recyklingowi. Teren powiatu został podzielony, poszczególne gminy zostały przypisane do trzech regionów odpadowych zgodnego z planami gospodarki odpadowej dla województw dolnośląskiego, wielkopolskiego i opolskiego. Udział w RIPOK zapewnia kompleksową obsługę gmin w sektorze różnych frakcji odpadowych.
odpady inne niż komunalne, w tym	Kwestiami nadrzędnymi w tym obszarze są prawidłowa gospodarka odpadami	dobry	niewielka poprawa	dalsza częściowa poprawa	średnio pilne	Brak na obszarze Powiatu Oleśnickiego składowisk

Obszar interwencji	Szczegółowy opis obszaru interwencji	Stan obecny. Ocena.	Zmiana w relacji do roku 2004	Prognoza zmian do 2020 w relacji do roku 2014.	Pilność działań do 2020r.	Uwagi.
odpady niebezpieczne	innych niż komunalne tj. odpadami przemysłowymi ze szczególnym uwzględnieniem odpadów niebezpiecznych, uszczelnienie systemu gospodarowania takimi odpadami, aby były przekazywane do dedykowanych dla danej grupy odpadów miejsc ich zagospodarowania, specyficzną grupą odpadów, które muszą zostać unieszkodliwione są odpady zawierające azbest, wszystkie produkty zawierające tą substancję muszą zostać usunięte z użytkowania do 2032 roku.					odpadów przemysłowych. Na terenie Powiatu nie występują wytwórcy odpadów przemysłowych w znaczących ilościach. Podmioty gospodarcze i usługowe utrwały w większości system legalnego zagospodarowania odpadów. Problem stanowią mali wytwórcy odpadów charakterystycznych (oleje odpadowe, smary itp.) pozbywający się ich w sposób niezorganizowany. Władze powiatu opracowały „Program likwidacji azbestu...” z zamierzeniem sukcesywnego pozbywania się tego materiału z obiektów należących do powiatu. Docelowym rokiem likwidacji azbestu jest rok 2032.
zasoby przyrodnicze	Kwestią nadrzędną w tym obszarze jest ochrona różnorodności biologicznej i funkcji ekosystemów, w tym m.in.: przywrócenie/utrzymanie właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych i gatunków fauny i flory w ramach sieci Natura 2000, ochrona form ochrony przyrody i innych obszarów cennych przyrodniczo, trwale zrównoważona gospodarka leśna, ochrona gatunkowa,	bardzo dobry	poprawa; zwiększyła się powierzchnia lasów, użytków ekologicznych oraz pomników przyrody	niewielka poprawa	niepilne	Na terenie Powiatu znajdują się różnorodne formy ochrony obszarowej oraz pomniki przyrody. Gminy powiatu oleśnickiego w przeciwieństwie do zdecydowanej ilości samorządów z województwa nie omijają tematyki ochrony przyrody i doceniając rolę walorów naturalnych środowiska

Obszar interwencji	Szczegółowy opis obszaru interwencji	Stan obecny. Ocena.	Zmiana w relacji do roku 2004	Prognoza zmian do 2020 w relacji do roku 2014.	Pilność działań do 2020r.	Uwagi.
	stworzenie warunków ochrony korytarzy ekologicznych i przeciwdziałanie fragmentacji przestrzeni przyrodniczej, utrzymanie i odtwarzanie ekosystemów i ich funkcji, ochrona krajobrazu, tworzenie zielonej infrastruktury					w rozwoju tego obszaru (na cele agroturystyki, turystyki weekendowej, rekreacyjne, letniskowe) same decydują o wprowadzeniu odpowiednich ograniczeń prawnych mających chronić szczególnie cenne tereny.
zasoby geologiczne	Kwestiami nadrzędnymi w tym obszarze są racjonalne i efektywne gospodarowanie zasobami kopalin ze złóż, zabezpieczanie cennych gospodarczo złóż surowców mineralnych, w tym wód leczniczych, wód termalnych i solanek, ograniczanie presji środowiskowej wywieranej przez sektor górniczy, zmniejszenie uciążliwości wynikających z wydobywania kopalin	dobry	bez większych zmian	bez większych zmian	mało pilne	Brak przesłanek makroekonomicznych wskazujących na wzrost zapotrzebowania kopalin występujących na obszarze Powiatu. Wobec tego dotychczas funkcjonujące zakłady wydobywcze pracować będą w zakresach standardowych. Część wyrobisk poeksploatacyjnych zostanie w tym okresie poddanych rekultywacji.
gleby	Kwestiami nadrzędnymi w tym obszarze są ochrona i zapewnienie właściwego sposobu użytkowania powierzchni ziemi, remediacja terenów zanieczyszczonych oraz rekultywacja terenów zdegradowanych, rekultywacja i dekontaminacja terenów przemysłowych	dobry	bez większych zmian	bez większych zmian	mało pilne	W gospodarce rolnej do uporządkowania pozostają kwestie wprowadzenia, jako obowiązkowych Dobrych Praktyk Rolniczych (zadania rządowe) szczególnie w sektorze nawożenia oraz nadmiernej likwidacji pasów erozyjnych.

Obszar interwencji	Szczegółowy opis obszaru interwencji	Stan obecny. Ocena.	Zmiana w relacji do roku 2004	Prognoza zmian do 2020 w relacji do roku 2014.	Pilność działań do 2020r.	Uwagi.
pola elektromagnetyczne	Sprawą nadrzędną w tym obszarze jest ochrona przed ponadnormatywnym promieniowaniem elektromagnetycznym mającym negatywny wpływ na życie i zdrowie ludzi, jak i innych organizmów żywych	dobry	bez większych zmian	bez większych zmian	niepilne	Instalacje radiokomunikacyjne, radionawigacyjne i radiolokacyjne emitujące pola elektromagnetyczne podlegają szerokiemu nadzorowi administracyjnemu. Ponadto na ich lokalizację wpływ mają zapisy planowania przestrzennego. Wobec powyższego oraz faktu udoskonalania technik nadawczych nie przewiduje się oddziaływania pól elektromagnetycznych na zdrowie mieszkańców powiatu.
zagrożenia hałasem	Kwestiami nadrzędnymi w tym obszarze są ochrona przed hałasem i wibracjami oraz zmniejszanie hałasu w środowisku otaczającym człowieka, jak również w środowisku naturalnym (przeciwdziałanie płoszeniu zwierząt bytujących w ich miejscach naturalnego bytowania i rozrodu)	dobry	bez większych zmian	niewielka poprawa	niepilne	Dalsza, sukcesywna realizacja inwestycji drogowych związanych z poprawą stanu nawierzchni lub zwiększeniem płynności ruchu będzie ograniczała hałas komunikacyjny. Zakłady posiadające urządzenia oddziałujące akustycznie wprowadzają odpowiednie rozwiązania techniczne na rzecz redukcji hałasu. W planowaniu przestrzennym uwzględniona będzie zasada lokalizacji

Obszar interwencji	Szczegółowy opis obszaru interwencji	Stan obecny. Ocena.	Zmiana w relacji do roku 2004	Prognoza zmian do 2020 w relacji do roku 2014.	Pilność działań do 2020r.	Uwagi.
						potencjalnych źródeł hałasu w miejscach oddalonych od stałego przebywania ludzi.
zagrożenia poważnymi awariami	Kwestiami nadrzędnymi w tym obszarze są wspieranie inwestycji ukierunkowanych na konkretne rodzaje zagrożeń, przeciwdziałanie awariom instalacji przemysłowych, minimalizacja potencjalnych negatywnych skutków awarii dla ludzi, środowiska, dziedzictwa kulturowego, działalności gospodarczej itp.	bardzo dobry	brak istotnych zagrożeń poważnymi awariami	bez większych zmian	brak pilności	Teren Powiatu Oleśnickiego jest praktycznie wykluczony z sektora poważnych awarii. Zagrożenia awariami/zdarzeniami tego typu/ wystąpić może jedynie na największych szlakach komunikacyjnych (m.in. S-8) – wypadki i kolizje drogowe z udziałem transportów substancji niebezpiecznych. Wówczas jednak stosowne działania podejmują służby specjalistyczne (Straż Pożarna, Zarządzanie Kryzysowe) oraz zarządca drogi.

VII. ANALIZA SWOT DLA PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA.

W poniższych tabelach zostały przedstawione wyniki analizy określającej silne i słabe strony występujące w powiecie na moment wykonania „Programu ochrony środowiska dla Powiatu Oleśnickiego”, a mogące mieć znaczenie dla podejmowania działań z zakresu ochrony środowiska. W kolejnych kolumnach i wierszach przedstawiono zdefiniowane szanse i zagrożenia, które w przyszłości mogą wpływać na dalszą realizację Programu. Podkreślenia wymaga fakt, iż analizy tej dokonano w odniesieniu do możliwości prawnych jakie posiadają Powiaty, co zostało opisane powyżej.

Tabela 32. Tabele SWOT dla Programu ochrony środowiska dla Powiatu Oleśnickiego w poszczególnych obszarach interwencji (opracowanie własne).

Obszar interwencji: Ochrona klimatu i jakości powietrza	
Tabela S. Silne strony	Tabela W. Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> • Zaangażowanie Starostwa Powiatowego w problemy ochrony środowiska. Inwestycje własne i poprzez jednostki organizacyjne. • Działania organizacyjne i eko-edukacyjne. • Duża część dróg powiatowych jest zmodernizowana, co sprzyja zmniejszeniu spalania paliwa. 	<ul style="list-style-type: none"> • Duży udział paliw węglowych w strukturze wytwarzania ciepła w obiektach należących do powiatu. • Ogólnie słabe parametry energetyczne budynków i obiektów należących do powiatu wpływające na nadmierne zużycie paliw konwencjonalnych. • Brak zastosowania w obiektach należących do powiatu odnawialnych źródeł energii. • Część dróg powiatu wymaga przebudowy, ich stan jest zły.
Tabela O. Szanse	Tabela T. Zagrożenia.
<ul style="list-style-type: none"> • Możliwość pozyskania środków unijnych (czynniki zewnętrzne) na inwestycje związane z tym obszarem. • Przygotowanie formalne i merytoryczne Powiatu do występowania o środki zewnętrzne na inwestycje służące obniżeniu niskiej emisji. • Spadek kosztów jednostkowych realizacji inwestycji związanych z ochroną środowiska (termomodernizacje, wprowadzanie OZE, itd.). • Podniesienie świadomości ekologicznej lokalnego społeczeństwa. • Pełne respektowanie przepisów środowiskowych przez wszystkich jego użytkowników na terenie powiatu (legalności i poprawność działań). 	<ul style="list-style-type: none"> • Pogorszenie sytuacji ekonomicznej powiatu w świetle planowanej zmiany ustawy Prawo wodne. • Napływ zanieczyszczeń z sąsiednich powiatów (czynniki zewnętrzne). • Wycofanie się Państwa z wielu wstępnie zapowiadanych programów obejmujących dotowanie inwestycji w ochronie środowiska lub pogorszenie ich atrakcyjności (RYŚ, PROSUMENT, KAWKA). • Nadrzędność wartości ekonomicznych nad środowiskowymi podczas wyboru źródła ogrzewania. • Niewykorzystanie przez Powiat szans na uzyskanie pomocy finansowej w ramach projektów środowiskowych ogłoszonych przez NFOŚiGW, WFOŚiGW, Urząd Marszałkowski i inne instytucje pośredniczące.
Obszar interwencji: zagrożenia hałasem	
Tabela S. Silne strony	Tabela W. Słabe strony

<ul style="list-style-type: none"> Duża część dróg powiatowych jest zmodernizowana, co sprzyja zmniejszeniu hałasu. 	<ul style="list-style-type: none"> Przez obszar powiatu przebiegają ważne szlaki komunikacyjne.
Tabela O. Szanse	Tabela T. Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> Możliwość pozyskania środków unijnych na inwestycje związane z tym obszarem interwencji. Rozwój transportu publicznego. Rozwój ścieżek rowerowych. 	<ul style="list-style-type: none"> Zwiększająca się liczba pojazdów - im więcej pojazdów tym większy hałas komunikacyjny. Pogorszenie jakości dróg wskutek ich eksploatacji przez zwiększającą się ilość pojazdów. Niewykorzystanie przez Powiat szans na uzyskanie pomocy finansowej w ramach projektów środowiskowych ogłoszonych przez NFOŚiGW, WFOŚiGW, Urząd Marszałkowski i inne instytucje pośredniczące Nieuzyskanie środków finansowych na budowę i przebudowę dróg oraz ich przebudowę.
Obszar interwencji: Pola elektromagnetyczne	
Tabela S. Silne strony	Tabela W. Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> Nie dotyczy 	<ul style="list-style-type: none"> Nie dotyczy
Tabela O. Szanse	Tabela T. Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> Nie dotyczy 	<ul style="list-style-type: none"> Nie dotyczy
Obszar interwencji: Gospodarowanie wodami	
Tabela S. Silne strony	Tabela W. Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> Duża część dróg powiatowych jest zmodernizowana, co sprzyja zmniejszeniu skażenia wód powierzchniowych nieoczyszczonymi wodami opadowymi i roztopowymi spływającymi z nawierzchni dróg. 	<ul style="list-style-type: none"> Drogi powiatowe planowane do przebudowy nie zawsze posiadają właściwie rozwiązane podczyszczanie wód opadowych i roztopowych spływających z nawierzchni dróg.

Tabela O. Szanse	Tabela T. Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> Możliwość pozyskania środków unijnych na inwestycje związane z tym obszarem interwencji. Jednoznaczne uregulowanie kwestii utrzymania melioracji szczegółowych (w ustawie Prawo wodne) lub powstanie aktywnych Spółki/-ek wodnych na terenie gminy. Stworzenie precyzyjnych regulacji w zakresie hierarchii wykorzystywania wód oraz działań dopuszczalnych w ramach dorzecza środkowej Odry (Rozporządzenie RZGW). Uporządkowanie odpowiedzialności za wszelkie wody powierzchniowe i podziemne poprzez wskazanie jednej instytucji - Przedsiębiorstwo Wody Polskie (wg projektu ustawy). 	<ul style="list-style-type: none"> Niewykorzystanie przez Powiat szans na uzyskanie pomocy finansowej w ramach projektów środowiskowych ogłoszonych przez NFOŚiGW, WFOŚiGW, Urząd Marszałkowski i inne instytucje pośredniczące Nieuzyskanie środków finansowych na budowę i przebudowę dróg oraz ich przebudowę. Niepewność prawna wywołana radykalną zmianą ustawy Prawo wodne oraz wynikający z tego wzrost kosztów poboru wody (nawet x-krotne powiększenie stawki za wodę podziemną). Dalsza degradacja urządzeń melioracji szczegółowych wobec braku jednoznacznych uregulowań w zakresie podmiotów zobowiązanych do ich utrzymywania (Gmina, właściciel, Skarb Państwa, „Przedsiębiorstwo Wody Polskie”).
Obszar interwencji: Gospodarka wodno-ściekowa	
Tabela S. Silne strony	Tabela W. Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> Na obszarach bez kanalizacji komunalnej powiat posiada budynki wyposażone we własne oczyszczalnie ścieków. Powiat posiada obiekt z własnym ujęciem i stacją uzdatniania wody. 	<ul style="list-style-type: none"> Stan techniczny i wyeksploatowanie obiektów związanych z gospodarką wodno-ściekową. Niezinwentaryzowany stan dotyczący rozwiązania gospodarki ściekami opadowymi w obiektach należących do powiatu.
Tabela O. Szanse	Tabela T. Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> Możliwość pozyskania środków unijnych na inwestycje związane z tym obszarem interwencji. 	<ul style="list-style-type: none"> Awaria obiektów OŚ. Zanieczyszczenie wód w skutek odprowadzania ścieków nieoczyszczonych. Brak środków finansowych na ich utrzymanie. Niewykorzystanie przez Powiat szans na uzyskanie pomocy finansowej w ramach projektów środowiskowych ogłoszonych przez

	<p>NFOŚiGW, WFOŚiGW, Urząd Marszałkowski i inne instytucje pośredniczące</p> <ul style="list-style-type: none"> Nieuzyskanie środków finansowych na budowę i przebudowę dróg oraz ich przebudowę. Brak rozwiązywanej gospodarki ściekami opadowymi w obiektach należących do powiatu.
Obszar interwencji: Zasoby geologiczne	
Tabela S. Silne strony	Tabela W. Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> Wpływ w wybranych przypadkach na ustalanie zasad i warunków wydobywania z poszanowaniem ochrony środowiska na etapie udzielania koncesji oraz w mniejszym zakresie (ze względu na niezorganizowanych charakter emisji) w czasie eksploatacji prorowadzenie postępowań w sprawie ustalenia kierunku rekultywacji 	<ul style="list-style-type: none"> Ograniczony zakres przypadków, gdzie Starosta jest właściwym organem do ustalania zasad i warunków wydobywania.
Tabela O. Szanse	Tabela T. Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> Wprowadzenie nowej służby geologicznej reagującej na nielegalne pozyskiwanie kopalin i inne działania naruszające zasoby geologiczne kraju (projekt rządowy – „formacja uzbrojona”). 	<ul style="list-style-type: none"> Nie dotyczy
Obszar interwencji: Gleby	
Tabela S. Silne strony	Tabela W. Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> Duża część dróg powiatowych jest zmodernizowana, co sprzyja zmniejszeniu możliwości skażenia gleb nieoczyszczonymi wodami opadowymi i roztopowymi spływającymi z nawierzchni dróg. 	<ul style="list-style-type: none"> Drogi powiatowe planowane do przebudowy nie zawsze posiadają właściwie rozwiązane podczyszczanie wód opadowych i roztopowych spływających z nawierzchni dróg.
Tabela O. Szanse	Tabela T. Zagrożenia

<ul style="list-style-type: none"> Możliwość pozyskania środków unijnych na inwestycje związane z tym obszarem interwencji. 	<ul style="list-style-type: none"> Niewykorzystanie przez Powiat szans na uzyskanie pomocy finansowej w ramach projektów środowiskowych ogłoszonych przez NFOŚiGW, WFOŚiGW, Urząd Marszałkowski i inne instytucje pośredniczące Nieuzyskanie środków finansowych na budowę i przebudowę dróg oraz ich przebudowę.
Obszar interwencji: Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów	
Tabela S. Silne strony	Tabela W. Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> Zaangażowanie Starostwa Powiatowego w problemy ochrony środowiska. Działania własne i poprzez jednostki organizacyjne związane z selektywną zbiórką odpadów. Działania organizacyjne i eko-edukacyjne. 	<ul style="list-style-type: none"> Nie dotyczy
Tabela O. Szanse	Tabela T. Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> Podniesienie świadomości ekologicznej lokalnego społeczeństwa. 	<ul style="list-style-type: none"> Niska świadomość ekologiczna pracowników i osób korzystających z obiektów powiatu.
Obszar interwencji: Zasoby przyrodnicze	
Tabela S. Silne strony	Tabela W. Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> Działania eko-edukacyjne. 	<ul style="list-style-type: none"> Nie dotyczy
Tabela O. Szanse	Tabela T. Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> Podniesienie świadomości ekologicznej lokalnego społeczeństwa. 	<ul style="list-style-type: none"> Nadmierna liberalizacja przepisów ochrony przyrody w zakresie usuwania drzew i krzewów (planowana od 2017r. zmiana ustawy przewidująca likwidację zezwoleń).
Obszar interwencji: Zagrożenie poważnymi awariami	

Tabela S. Silne strony	Tabela W. Słabe strony
<ul style="list-style-type: none">Nie dotyczy	<ul style="list-style-type: none">Nie dotyczy
Tabela O. Szanse	Tabela T. Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none">Nie dotyczy	<ul style="list-style-type: none">Nie dotyczy

VIII. DZIAŁANIA POWIATU DLA PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA.

8.1. Miejsce i rola Powiatu w strukturze ochrony środowiska.

Z punktu widzenia systemu ochrony środowiska powiaty (starostowie) zostały ułożone w strukturze samorządowej, jako ogniwo pośrednie pomiędzy gminami (organ wykonawczy wójt lub burmistrz) i województwami (organ wykonawczy marszałek).

Gminy posiadają najszersze spektrum zadań i kompetencji o charakterze inwestycyjnym (m.in. budowa sieci wodociągowych, oczyszczalni, ujęć wody, systemów zagospodarowania odpadów). Ponadto wypełniają funkcje kontrolno-administracyjne, głównie wobec osób fizycznych (mieszkańców gminy).

Marszałkowie mają kompetencje o charakterze planistycznym (m.in. plany gospodarki odpadami, programy ochrony powietrza) oraz administracyjnym wobec większych podmiotów korzystających ze środowiska (zakłady szczególnie szkodliwe, tereny zamknięte). Odgrywają także rolę zarządczą w zakresie dystrybucji środków finansowych na realizację działań (dystrybucja środków z opłat środowiskowych, działanie WFOŚiGW, nadzór nad programami unijnymi RPO WD).

Jednocześnie w określonych ustawach (branżach) organy z poziomu wyższego, w relacji do Starosty, to jednostki administracji państwowej, takie jak:

- Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska (RDOŚ),
- Wojewódzka Inspekcja Ochrony Środowiska (WIOŚ),
- Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej (RZGW).

Rola Powiatu i Starosty w szeroko pojętej ochronie środowiska sprowadzona została poprzez treść ustawy o samorządzie powiatowym oraz stosowne zapisy ustaw szczegółowych (np. takich jak prawo ochrony środowiska, prawo wodne, ustawa o odpadach, prawo geologiczne i górnicze) do:

- ✓ Działań administracyjnych wobec osób prawnych,
- ✓ Działań administracyjnych wobec osób fizycznych,
- ✓ Działań organizacyjnych,
- ✓ Działań nadzorczych i specjalistycznych,
- ✓ Działań edukacyjnych,
- ✓ Działań inwestycyjnych,
- ✓ Działań kontrolnych.

1. Działania administracyjne wobec podmiotów gospodarczych, osób prawnych (w tym samorządów gmin) oraz instytucji i jednostek organizacyjnych obejmują m.in.:

1.1. Wydawanie pozwoleń (zezwoleń) emisyjnych:

- na wprowadzanie gazów i pyłów do powietrza,
- na wprowadzanie ścieków do wód lub do ziemi,
- na emisję dopuszczalnych poziomów hałasu,
- na wytwarzanie odpadów,
- na udział w handlu emisjami gazów cieplarnianych.

1.2. Zatwierdzanie w drodze decyzji określonych dokumentów środowiskowych i projektowych:

- projekty prac geologicznych, hydrogeologicznych i geologiczno-inżynierskich,

- instrukcje gospodarowania wodą.
- 1.3. Wydawanie zezwoleń lub pozwoleń na określony typ działań:
 - zezwolenia na zbieranie i/lub przetwarzanie odpadów,
 - pozwolenia wodnoprawne na szczególne korzystanie z wód (np. ich pobór),
 - pozwolenia wodnoprawne na wykonanie urządzeń wodnych,
 - zezwolenia na usunięcie drzew lub krzewów
 - 1.4. Wpisy do rejestrów nadających odpowiednie uprawnienia w miejsce decyzji (wpis podmiotów zwolnionych z obowiązku posiadania decyzji na zbieranie i transport odpadów).
 - 1.5. Przyjmowanie zgłoszeń na zasadzie tzw. „milczącej akceptacji organu” przy braku podstaw do sprzeciwu:
 - ✓ zgłoszenia instalacji i urządzeń powodujących emisję gazów i pyłów,
 - ✓ zgłoszenia instalacji związanych z promieniowaniem elektromagnetycznym,
 - ✓ zgłoszenie planowanej realizacji innych prac geologicznych (np. odwiertów dla pomp ciepła),
2. **Działania administracyjne** wobec osób fizycznych realizowane m.in. poprzez:
 - 2.1. Nadawanie szczególnych uprawnień:
 - wydawanie kart wędkarskich,
 - rejestracja sprzętu pływającego,
 - rejestrowanie zwierząt egzotycznych.
 - 2.2. Określanie obowiązków lub zaleceń:
 - ustalanie w drodze decyzji zadań z zakresu gospodarki leśnej w lasach prywatnych,
 - 2.3. Wydawanie pozwoleń wodnoprawnych na wykonanie urządzeń wodnych (np. budowę stawu) lub emisje zanieczyszczeń (odprowadzanie ścieków z indywidualnych, przydomowych oczyszczalni ścieków).
 3. **Działania kontrolne** wobec podmiotów gospodarczych, osób prawnych i instytucji/jednostek organizacyjnych, które uzyskały decyzje administracyjne Starosty Oleśnickiego.
 4. **Działania nadzorcze i specjalistyczne:**
 - 4.1. Nadzór prawny nad działalnością spółek wodnych,
 - 4.2. Wydierżawianie obwodów łowieckich i redystrybucja opłat dzierżawnych,
 - 4.3. Koordynacja działań Społecznej Straży Rybackiej.
 5. **Działania edukacyjne** – mające na celu zwiększenie świadomości społeczeństwa w obszarze ochrony środowiska i ekologii:
 - prowadzone samodzielnie przez merytoryczny Wydział Starostwa (informacje na BIP, wywiady i ogłoszenia prasowe, konkursy, akcje);
 - inicjowane bądź wspierane ze środków budżetowych Powiatu (fundowanie nagród lub kosztów akcji, stymulowanie działań przez szkoły i organizacje pozarządowe).

6. **Działania inwestycyjne** – w dość szerokim zakresie związanym z ochroną środowiska, ale w bardzo ograniczonym obszarze ze względu na konieczność ich prowadzenia na terenach i obiektach stanowiących własność Powiatu np.:
- 6.1. Działania termomodernizacyjne w szkołach, urzędach lub budynkach związanych ze zdrowiem i opieką społeczną (zmniejszenie zużycia energii, likwidacja spalania paliw wysokoemisyjnych, stosowanie OZE).
 - 6.2. Właściwa gospodarka odpadami, w tym likwidacja azbestu na obiektach powiatu i jego jednostek organizacyjnych.
 - 6.3. Wprowadzanie rozwiązań w gospodarce wodno-ściekowej (na obiektach powiatu, zwłaszcza tych pozbawionych dostępu do sieci zbiorczych).
 - 6.4. Inwestycje obniżające emisje zanieczyszczeń gazowych, pyłowych i hałasu związanych z transportem i komunikacją (budowa, przebudowa i remonty dróg powiatowych).
 - 6.5. Właściwe zagospodarowanie ścieków opadowych odprowadzanych z dróg (osadniki, separatory zanieczyszczeń ropopochodnych).

8.2. Otoczenie prawne istotne dla realizacji POŚ przez powiaty.

Zadania samorządów powiatowych w zakresie szeroko pojętej ochrony środowiska zdefiniowane zostały w bardzo dużej liczbie ustaw. Szczegółowy sposób realizacji zapisów ustawowych doprecyzowano zaś w niezliczonych aktach wykonawczych.

Wśród aktów prawnych - najważniejszych z punktu widzenia Powiatów - wymienić należy ustawy określające dosyć szerokie spektrum uprawnień dla Starosty lub Rady Powiatu (w nawiasie wskazano najistotniejsze z wydawanych, na podstawie tych ustaw, decyzji administracyjnych) tj.:

- ✓ **Prawo ochrony środowiska** (pozwolenia na emisje gazów i pyłów, pozwolenia zintegrowane, decyzje w zakresie hałasu, pozwolenia na wytwarzanie odpadów, uprawnienia kontrolne);
- ✓ **Prawo wodne** (pozwolenia wodnoprawne, strefy ochronne ujęć wody);
- ✓ **Ustawa o odpadach** (zezwoleń na przetwarzanie/odzysk oraz zbieranie odpadów);
- ✓ **Ustawa o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko** (udzielnie informacji o środowisku, postępowania w sprawie ocen oddziaływania na środowisko przy scalaniu gruntów oraz przeprowadzanie strategicznych ocen oddziaływania na środowisko dla planów i programów stopnia powiatowego);
- ✓ **Ustawa o lasach** (nadzór nad lasami osób fizycznych, zmiana lasu na użytek rolny, udatność upraw);
- ✓ **Ustawa o ochronie przyrody** (zezwoleń na usunięcie drzew i krzewów z gruntów gmin);
- ✓ **Prawo geologiczne i górnicze** (koncesje górnicze, zatwierdzanie projektów prac geologicznych);
- ✓ **Ustawa o rybactwie śródlądowym** (karty wędkarskie, rejestr sprzętu pływającego);
- ✓ **Prawo łowieckie** (czynsze dzierżawne);
- ✓ **Ustawa o ochronie gruntów rolnych lub leśnych** (decyzje określające kierunek rekultywacji);
- ✓ **Ustawa o handlu emisjami gazów cieplarnianych** (zezwoleń na udział w systemie emisji CO₂);
- ✓ **Ustawa o transporcie kolejowym** (zezwoleń na usunięcie drzew i krzewów z terenów położonych 15 m od skrajnego toru kolejowego);

- ✓ **Ustawa o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym** (opiniowanie i uzgadnianie w określonych obszarach tematycznych planów miejscowych oraz studium zagospodarowania gmin).

8.3. Dokumenty szczegółowo odnoszące się do ochrony środowiska.

8.3.1. Program usuwania wyrobów zawierających azbest z terenu Powiatu Oleśnickiego.

W „Programie usuwania wyrobów zawierających azbest z terenu Powiatu Oleśnickiego” przedstawiono wszelkie aspekty dotyczące azbestu występującego na obszarze Powiatu, w tym problemy związane z jego likwidacją, pełny przekrój przepisów regulujących tę materię oraz wskazano szkodliwość oddziaływania materiałów azbestowych na zdrowie i środowisko.

Przeanalizowano Programy gminne i na podstawie przedmiotowych dokumentów, obliczono lub oszacowano w maksymalnie optymalny sposób ilość azbestu występującego w formie wbudowanej na obiektach budowlanych, bądź luzem na obszarze wszystkich gmin.

Dodatkowo dokonano dokładnej inwentaryzacji ilości azbestu na obiektach stanowiących własność Powiatu Oleśnickiego.

Następnie na bazie ustalonych danych wykonano zestawienia tabelaryczne ukazujące skalę i koszt problemu, z jakim należy się zmierzyć do 2032r.

Ogólna ilość zinwentaryzowanych materiałów zawierających azbest na terenie Powiatu wyniosła **452 721,79 m²**, na budynkach należących do Powiatu Oleśnickiego ilość materiałów zawierających azbest wynosi **8 155 m²**.

Kompleksowe usystematyzowanie problematyki azbestu na terenie Powiatu Oleśnickiego ma głównie na celu poszukiwanie jak najbardziej atrakcyjnego wsparcia finansowego (jednoznaczne wskazanie w ustawie na właścicieli, jako osoby zobowiązane do jego samodzielnej likwidacji). Postawa taka, zakładająca planowe i wielowątkowe podejście do problemu, w tym pomoc w postaci dofinansowania kosztów likwidacji azbestu (demontaż, transport i składowanie odpadów) ze środków własnych oraz przewidująca pozyskanie kolejnych dotacji ze źródeł zewnętrznych ma szansę przyczynić się do systematycznego zmniejszania ilości azbestu na terenie Powiatu, a w konsekwencji do dotrzymania ustawowego terminu całkowitej jego likwidacji. Sukcesywna realizacja postawionych w tym dokumencie zamierzeń, po wyborze wariantu optymalnego, w powiązaniu z czynnikami zewnętrznymi i możliwościami budżetowymi Gmin pozwoli na łagodzenie negatywnych skutków występowania azbestu, jakie pojawiłyby się w latach dwudziestych, przy zaniechaniu planowych działań.

Likwidacja azbestu jest przedsięwzięciem stosunkowo drogim. Koszty usunięcia tego szczególnie szkodliwego materiału (a po zdemontowaniu – odpadu niebezpiecznego) z obszaru gmin (**wg stawek i oszacowania z lat 2009-2012**) to wydatek na poziomie **9 959 884 zł**, w tym obiekty Powiatu 179 410 zł.

Oczywiście niezwykle istotnym aspektem opracowania Programu i wykonania na jego potrzeby inwentaryzacji jest ochrona środowiska naturalnego. Skuteczna i kontrolowana likwidacja azbestu oraz posiadanie przez gminy i Powiat informacji o miejscach jego występowania wykluczy (a przynajmniej zminimalizuje) ewentualne próby pozbywania się go w sposób nielegalny, w tym porzucania na nielegalnych wysypiskach, zagłębieniach terenowych lub w lasach.

Wykluczenie takiego procederu - prowadzącego do niekontrolowanej emisji włókien azbestowych - będzie istotnym sukcesem na polu ochrony środowiska i ochrony zdrowia lokalnej społeczności.

IX. CELE PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA USTANOWIONE DLA POWIATU OLEŚNICKIEGO.

Cele programu ochrony środowiska dla Powiatu Oleśnickiego zgrupowano w odniesieniu do obszaru interwencji, na rzecz którego będą realizowane. Skoncentrowano się na tych kierunkach interwencji, gdzie udział Powiatu jest dominujący lub co najmniej administracyjny. Wskazano również kwestie zależne od innych organów administracji (wójt/burmistrz, marszałek, RDOŚ, WIOŚ) oraz państwowych i samorządowych jednostek zarządzających poszczególnymi komponentami środowiska (RZGW, Lasy Państwowe, DZMiUW).

Mając na uwadze, iż szereg koniecznych do zrealizowania działań wynika ze zobowiązań ustanowionych na wyższych szczeblach administracji lub w trybie nadrzędnych zasad zarządzania środowiskiem w odrębnym **Załączniku do Programu** przywołano te mające bezpośrednie przełożenie na samorząd lub użytkowników środowiska na terenie Powiatu Oleśnickiego.

Tabela 33. Cele programu ochrony środowiska dla Powiatu Oleśnickiego wraz z podstawowymi kierunkami interwencji istotnymi z poziomu powiatu (opracowanie własne).

Lp.	Obszar interwencji	Cel główny	Cele szczegółowe Kierunki Interwencji
I.	ochrona klimatu i jakości powietrza	A. zmniejszenie emisji gazów cieplarnianych, pyłów i innych zanieczyszczeń emitowanych do powietrza z obszaru gminy	<p>1.A. ograniczenie niskiej emisji kominowej w zakresie obiektów należących do powiatu (termomodernizacje budynków, wymiana instalacji c.o. , wprowadzanie paliw niskoemisyjnych)</p> <p>2.A. obniżanie jednostkowego zużycia energii cieplnej i elektrycznej w budynkach należących do powiatu</p> <p>3.A. wzrost wykorzystania odnawialnych źródeł energii (OZE) w obiektach należących do powiatu (pompy ciepła, fotoogniwa, kolektory słoneczne)</p> <p>4.A. ograniczenie niskiej emisji komunikacyjnej (rozwój komunikacji zbiorowej, pojazdy niskoemisyjne)</p> <p>5.A. zmniejszenie emisji dzięki poprawie stanu dróg powiatowych</p>
II.	gospodarowanie wodami	B. właściwa gospodarka wodami powierzchniowymi i podziemnymi	<p>1.B. stosowanie hierarchii wykorzystania wody określonej w rozporządzeniu Dyrektora RZGW</p> <p>2.B. zapobieganie deficytom wody przeznaczonej na cele socjalne i komunalne</p> <p>3.B. dążenie do osiągnięcia i/lub utrzymania dobrego stanu wód (wykluczanie wtórnych zanieczyszczeń, uwzględnianie zjawiska suszy hydrologicznej, właściwe gospodarowanie rezerwami wody z ujęć podziemnych)</p> <p>4.B. odpowiednia gospodarka władz w zakresie melioracji wodnych (próba zainspirowania właścicieli gruntów dla tworzenia obrębowych spółek wodnych)</p>
III.	gospodarka wodno-ściekowa	C. optymalne zaopatrzenie w wodę i ekologiczna gospodarka ściekami	<p>1.C. modernizacja ujęcia wód podziemnych oraz sieci wodociągowej (Ostrowina)</p> <p>2.C. podłączenie do systemów kanalizacji zbiorowej w przypadku skanalizowania terenów, gdzie obiekty należące do powiatu posiadają własne OŚ</p> <p>3.C. właściwa eksploatacja urządzeń oczyszczania ścieków na istniejącej oczyszczalni (Ostrowina, Jemielna)</p> <p>4.C. właściwe zagospodarowanie wód opadowych,</p> <p>5.C. wspieranie lub inicjowanie budowy indywidualnych urządzeń gospodarowania ściekami na terenach o zabudowie rozproszonej i w miejscowościach niekwalifikujących się do zbiorczych systemów kanalizacyjnych (przydomowe oczyszczalnie ścieków, nowoczesne</p>

Lp.	Obszar interwencji	Cel główny	Cele szczegółowe Kierunki Interwencji
			zbiorniki bezodpływowych)
IV.	gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów	D. optymalizowanie systemów gospodarowania odpadami we własnych obiektach	1.D. stosowanie określonej w ustawie o odpadach hierarchii postępowania z odpadami (minimalizacja wytwarzania, ponowne wykorzystanie, recykling, odzysk materiałowy lub energii, unieszkodliwianie, utylizacja), 2.D. udoskonalanie systemów gromadzenia i odbioru odpadów komunalnych (edukacja ekologiczna, zwiększanie nadzoru nad selektywną zbiórką i jej poprawa), 3.D. likwidacja odpadów niebezpiecznych zawierających azbest (realizacja „Programu usuwania azbestu...”) 4.D. prowadzenie ciągłych działań edukacyjnych na rzecz minimalizacji wytwarzania odpadów i wzrostu poziomów odzysku surowców
V.	zasoby przyrodnicze	E. racjonalna ochrona walorów przyrodniczych powiatu	1.E. prowadzenie właściwej polityki w zakresie usuwania drzew i krzewów, z uwzględnieniem zasad kompensacji przyrodniczej na terenie nieruchomości należących do powiatu 2.E. ochrona gatunków i obiektów cennych przyrodniczo na terenie nieruchomości należących do powiatu 3.E. przeciwdziałanie fragmentacji przestrzeni przyrodniczej podczas inwestycji liniowych (np. likwidacja pasów erozyjnych, korytarzy ekologicznych), 4.E. ochrona krajobrazu w działaniach inwestycyjnych
VI.	zasoby geologiczne	F. efektywne wykorzystanie zasobów geologicznych (w zakresie kompetencji Starosty)	1.F. ustalanie zasad i warunków wydobycia z poszanowaniem ochrony środowiska na etapie udzielania koncesji oraz w mniejszym zakresie (ze względu na niezorganizowany charakter emisji) w czasie eksploatacji 2.F. prowadzenie postępowań w sprawie ustalenia kierunku rekultywacji z poszanowaniem ochrony środowiska
VII.	gleby	G. ochrona gleb i właściwe użytkowanie powierzchni ziemi,	1.G. prowadzenie postępowań w sprawie ustalenia kierunku rekultywacji z poszanowaniem ochrony gleb
VIII.	pola elektromagnetyczne	H. wykluczenie ponadnormatywnego promieniowania elektromagnetycznego na terenach zurbanizowanych (związanych z przebywaniem ludzi)	NIE DOTYCZY

Lp.	Obszar interwencji	Cel główny	Cele szczegółowe Kierunki Interwencji
IX.	zagrożenia hałasem	I. minimalizacja uciążliwości akustycznych	1.I. obniżanie presji akustycznej z sektora komunikacyjnego (zmiana taboru publicznego, remonty i przebudowa nawierzchni dróg powiatowych, likwidacja „wąskich gardeł”)
X.	zagrożenia poważnymi awariami	J. zminimalizowanie możliwości powstawania poważnych awarii	NIE DOTYCZY

X. ZADANIA I ICH FINANSOWANIE.

Wszystkie zadania przedstawione w niniejszym Programie dla poszczególnych kategorii interwencji mają charakter wielokierunkowy tzn. dla ich realizacji należy przeprowadzić działania organizacyjne, administracyjne, formalno-prawne i co najważniejsze inwestycyjne.

Biorąc pod uwagę strukturę poszczególnych szczebli administracji i miejsce powiatów w tej strukturze – trzeba zauważyć, iż udział Powiatów w obszarze inwestycyjnym jest znikomy. W kilku podstawowych sektorach ochrony środowiska jest on ograniczony do zera (np. oczyszczanie ścieków komunalnych, zaopatrzenie w wodę społeczności lokalnej, zagrożenia poważnymi awariami czy pola elektromagnetyczne).

Niestety inwestycje związane z branżą ochrony środowiska są bardzo kosztowne, choćby ze względu na dodatkowe uwarunkowania techniczne i technologiczne. Przez to ich realizacja uzależniona jest od zasobności finansowej powiatu (dochodów własnych) oraz struktury wydatków bieżących i niezbędnych wydatków inwestycyjnych, które z jakichś powodów mają parytet pierwszeństwa.

Istotna jest więc ta wielkość środków budżetowych, które bez zaniedbań w innych sektorach życia samorządowego przeznaczyć można na ochronę środowiska.

Dochody własne oraz bieżący stan obciążeń i zobowiązań budżetowych jest ważny także z innego powodu.

Szeroko propagowane od kilku lat środki zewnętrzne w formie dotacji (unijne, norweskie oraz z branżowych funduszy krajowych) wymagają najczęściej wkładu własnego. Ponadto beneficjent często musi pokryć 100% kosztów inwestycji do czasu pozytywnej weryfikacji jej rozliczenia, kiedy to donator środków (np. RPO WD, POIiŚ, NFOŚiGW, PROW) przekaże refundację sięgającą nawet 85% wydatków kwalifikowanych.

Z analizy danych finansowych dotyczący powiatu (m.in. budżet i wieloletnia prognoza finansowa -WPF) wynika, że dla realizacji części zadań inwestycyjnych konieczne jest zaciąganie kredytów i pożyczek preferencyjnych.

Precyzyjna wielkość kosztów inwestycyjnych na szerokie spektrum działań w ochronie środowiska, które przedstawiono w niniejszym dokumencie może zostać określona z podziałem na poszczególne inwestycje wyłącznie w momencie poprzedzającym ich realizację. Odbywa się to na podstawie przedmiarów robót, w formie kosztorysów inwestorskich.

Wówczas będzie można dość dokładnie oszacować ile środków budżetowych Powiat musi wygospodarować na wkład własny, aby sięgnąć po fundusze unijne lub inne wsparcie zewnętrzne.

Dla części zadań ujętych w Programie kwoty przyjęto na podstawie innych, szczegółowych dokumentów branżowych (np. Program likwidacji azbestu) oraz wielkości przyjętych do wieloletniej prognozy finansowej. Te pierwsze zostaną doprecyzowane po zakończeniu stosownych prac projektowych na etapie składania wniosków o dofinansowanie lub po przyjęciu ich do realizacji ze środków własnych.

Wobec powyższego w niniejszym rozdziale nie podjęto próby przeprowadzenia symulacji wydatków inwestycyjnych na zadania perspektywiczne o charakterze ogólnym, nieznajdujące jeszcze odzwierciedlenia w projektach czy kosztorysach.

Mając jednak na uwadze, iż aktualna perspektywa finansowa dotycząca rozdziału środków z Unii Europejskiej wydaje się ostatnią tak atrakcyjną dla Polski przedstawiono dość ambitny zestaw działań w szeroko pojętym obszarze ochrony środowiska.

Zastrzec należy, iż zdecydowana grupa zaplanowanych działań inwestycyjnych opiera się na optymistycznym założeniu pozyskania w każdym przypadku określonych środków zewnętrznych z Programów i Funduszy o charakterze ogólnopolskim i/lub regionalnym.

Uwzględniając obecną perspektywę finansową UE będą to przede wszystkim takie źródła dofinansowania jak:

- Regionalny Program Operacyjny dla Województwa Dolnośląskiego (RPO WD 2014-2020);
- Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko (POLiŚ);
- Program Rozwoju Obszarów Wiejskich (PROW 2014-2020);
- Narodowy i Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska (NFOŚiGW i WFOŚiGW);
- Program LIFE - program działań na rzecz środowiska i klimatu;
- Program rozwoju gminnej i powiatowej infrastruktury drogowej na lata 2016-2019.

Z tych samych względów w formie **Załącznika do Programu** przedstawiono wszelkie atrakcyjne z punktu widzenia rodzaju i formy dofinansowania (dotacje, pożyczki preferencyjne) źródła zewnętrzne, które może wykorzystywać Powiat Oleśnicki - na rzecz poprawy lub ochrony środowiska w latach 2016-2020 (2023).

Wybór dostosowano do zidentyfikowanych uwarunkowań na terenie Powiatu Oleśnickiego.

Tabela 34. Zadania o charakterze ogólnym, kierunkowym oraz możliwy układ oraz źródła ich finansowania. Perspektywa długoterminowa (opracowanie własne).

Cel szczegółowy	Zadania ogólne	Finansowanie	Potencjalne źródła dofinansowania zewnętrznego (w tym w formie dotacji)
OCHRONA KLIMATU I JAKOŚCI POWIETRZA			
1.A ÷ 4.A	modernizacja energetyczna zasobów budowlanych (termomodernizacja budynków)	budżet Powiatu, środki zewnętrzne	RPO WD 2014-2020. Działanie 3.4.1. "Wdrażanie strategii niskoemisyjnych" Usprawnienie energetyczne w budynkach w zakresie wymiany kotłów oraz inwestycji w OZE Projekty związane z kompleksową modernizacją energetyczną budynków
	wymiana źródeł ciepła na niskoemisyjne lub OZE	budżet Powiatu, środki zewnętrzne dotacje i preferencyjne pożyczki bankowe	
	montaż źródeł ciepła o wyższej sprawności	budżet Powiatu, środki zewnętrzne	
	modernizacja energetyczna budynków publicznych	budżet Powiatu, środki zewnętrzne	PO IIŚ 2014-2020 Poddziałanie 1.3.1 Wspieranie efektywności energetycznej w budynkach użyteczności publicznej
	montaż OZE – produkcja energii elektrycznej bądź cieplnej	budżet Powiatu, środki zewnętrzne	Programu PROSUMENT z NFOSIGW, WFOSIGW lub poprzez Banki Program RYŚ
GOSPODARKA WODNA			
2.B, 3.B	weryfikacja rzeczywistych zasobów wód podziemnych w eksploatowanych ujęciach (poziom zwierciadła wód, aktualna wydajność ujęć)	budżet Powiatu, środki zewnętrzne	Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska
	opracowanie i realizacja programu odbudowy i konserwacji rowów i przepustów (przy drogach powiatowych)	budżet Powiatu, wkład podmiotów zobowiązanych, budżet państwa	W przypadku powołania Spółek wodnych – składki właścicieli gruntów uzupełnione o dotacje z Urzędu Marszałkowskiego i/lub Wojewódzkiego.
GOSPODARKA WODNO-ŚCIEKOWA			
1.C ÷ 5.C	modernizacja OŚ	budżet Powiatu, środki zewnętrzne	Fundusze UE (RPO WD 2014-2020), Narodowy i Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska
	realizacja przydomowych oczyszczalni ścieków na obszarach poza Aglomeracją – nie kwalifikujących	budżet Powiatu, środki zewnętrzne	Fundusze UE (PROW 2014-2020), Narodowy i Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska

Cel szczegółowy	Zadania ogólne	Finansowanie	Potencjalne źródła dofinansowania zewnętrznego (w tym w formie dotacji)
	się do systemów zbiorczych		
	analiza sytuacji w zakresie wód opadowych odprowadzanych do zbiorczych systemów kanalizacji deszczowej	budżet Powiatu, środki zewnętrzne	refinansowanie (opłaty wodne) - zainteresowane podmioty korzystające z systemu odprowadzania wód opadowych z terenów utwardzonych
GOSPODARKA ODPADAMI			
1.D, 3.D	udoskonalanie systemu gospodarki odpadami zgodnego z zasadą zrównoważonego rozwoju i opartego na hierarchii sposobów postępowania z odpadami komunalnymi	budżet Powiatu	-
	kontynuacja usuwania azbestu z obiektów należących do powiatu	budżet Powiatu, środki zewnętrzne	Narodowy i Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska
OCHRONA PRZYRODY			
1E÷4E	prowadzenie właściwej polityki w zakresie usuwania drzew i krzewów, z uwzględnieniem zasad kompensacji przyrodniczej, ochrona gatunków i obiektów cennych przyrodniczo na terenie nieruchomości należących do powiatu	budżet Powiatu	-
	przeciwdziałanie fragmentacji przestrzeni przyrodniczej podczas inwestycji liniowych (np. likwidacja pasów erozyjnych, korytarzy ekologicznych)	budżet Powiatu	-
	ochrona krajobrazu w działaniach inwestycyjnych	budżet Powiatu	-
ZASOBY GEOLOGICZNE, GLEBY			
F, G	Prowadzenie postępowań	budżet Powiatu	-

Cel szczegółowy	Zadania ogólne	Finansowanie	Potencjalne źródła dofinansowania zewnętrznego (w tym w formie dotacji)
WSZYSTKIE OBSZARY			
-----	Edukacja ekologiczna	budżet Powiatu, środki zewnętrzne	Fundusze UE (RPO WD 2014-2020, Life), Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska
-----	Raport z realizacji Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Oleśnickiego Aktualizacja Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Oleśnickiego	budżet Powiatu	-

Tabela 35. Zadania o charakterze szczegółowym. Perspektywa krótkoterminowa do 2020r. (źródło: Starostwo Powiatowe)

Obszar interwencji	Szacowane koszty realizacji zadania (tys. zł)						Potencjalne zewnętrzne źródła finansowania	Okres realizacji	
Planowane zadania	2016	2017	2018	2019	2020	2021		od ...	do...
Obszar interwencji. Ochrona powietrza atmosferycznego i klimatu									
Realizacja projektu pn. „Działania energooszczędne w budynkach Powiatowego Zespołu Szpitali w Oleśnicy”.	50	50	0	0	0	0	NFOŚiGW, PZSO, Budżet Powiatu	2016	2017
Realizacja projektu pn. „Poprawa efektywności energetycznej budynków Zespołu Szkół Ponadgimnazjalnych w Sycowie”	1 850	1 850	0	0	0	0	Budżet Powiatu, RPO WD 3.3	2017	2018
Realizacja zadań prowadzących do energooszczędności w Powiatowym Domu Pomocy Społecznej	500	0	0	0	0	0	Budżet PDPS, PFRON	2016	2016
Wymiana okien na parterze w budynku Starostwa Powiatu	45	0	0	0	0	0	Nie dotyczy. Budżet powiatu.	2016	2016
Termomodernizacja budynku ZSP w Międzyborzu	110	0	0	0	0	0	Budżet Powiatu - odpisu na zadania z zakresu ochrony środowiska, UMWD	2016	2016
Zakup pieca c.o. – budynek w Sycowie	15	0	0	0	0	0	Nie dotyczy. Budżet powiatu.	2016	2016
Ocieplenie budynku przy ul. 1 Maja 9g PPO-W nr 2 i nr 3 - Centrum Administracyjne Obsługi Placówek Opiekuńczo-Wychowawczych w Bierutowie	20	0	0	0	0	0	Nie dotyczy. Budżet powiatu.	2016	2016

Obszar interwencji	Szacowane koszty realizacji zadania (tys. zł)						Potencjalne zewnętrzne źródła finansowania	Okres realizacji	
	2016	2017	2018	2019	2020	2021		od ...	do...
Planowane zadania									
Modernizacja instalacji gazowej i ciepłej w budynku szpitala w Sycowie	71,6	0	0	0	0	0	Nie dotyczy. Budżet powiatu.	2016	2016
Zainicjowanie partnerstwa publiczno-prywatnego z podmiotem świadczącym usługi optymalizacji energetycznej – Gospodarka niskoemisyjna	50	50	0	0	0	0	Budżet Powiatu, Partner Prywatny	2016	2017
Realizacja zadań remontowych zaplanowanych na rok 2016 (sanitariaty cz. II, wymiana sieci CO, podjazd w Ostrowinie)	460	0	0	0	0	0	Budżet PDPS, PFRON	2016	2016
Remont i adaptacja budynku internatu ZSP w Twardogórze w celu utworzenia domu opieki dla osób starszych	400	400	400	0	0	0	Budżet Powiatu, RPO WD 6.1.2	2016	2018
Realizacja zadań remontowych zaplanowanych na rok 2017 (wymiana drzwi i części okien w głównym budynku mieszkalnym)	500	0	0	0	0	0	Budżet PDPS, PFRON	2017	2017
Przygotowanie wniosku o dofinansowanie i rozpoczęcie realizacji zadań remontowych (pawilon G w Ostrowinie) – 2018r.	0	500	500	0	0	0	Budżet PDPS, PFRON	2017	2018
Przygotowanie wniosku o dofinansowanie i rozpoczęcie realizacji zadań remontowych (pawilon G w Ostrowinie, budynek spichlerza) – 2019r.	0	0	500	500	0	0	Budżet PDPS, PFRON, RPO WD 6.1.1	2018	2019
Przebudowa i rozbudowa budynku szkoły – w Zespole Szkół Ponadgimnazjalnych w Sycowie	260,5	260,5	0	0	0	0	Nie dotyczy. Budżet powiatu.	2016	2017
Inne działania na rzecz ochrony powietrza atmosferycznego (oraz ograniczenia hałasu)									
Opracowanie planu i organizacja spójnego systemu transportu publicznego na terenie Powiatu	10	0	0	0	0	0	W ramach środków bieżących Wydz. KD	2016	2016
Przebudowa drogi powiatowej nr 1460 D na odcinku Radzowice - Lipka o długości 4020 m	0	4 000	0	0	0	0	PROW Budżet Powiatu	2017	2017
Przebudowa dróg powiatowych mających istotne znaczenia dla zwiększenia atrakcyjności inwestycyjnej powiatu oraz poprawy bezpieczeństwa na drogach lokalnych	400	400	400	0	0	0	Program rozwoju gminnej i powiatowej infr. drogowej na lata 2016-2019, budżet powiatu, budżet gmin	2016	2018
Przebudowa drogi powiatowej nr 1460D na odcinku Lipka - Wabienice	0	1 000	1 000	0	0	0	- PRGiPID - dotacja z budżetu Państwa na ochronę, rekultywację gruntów	2017	2018

Obszar interwencji	Szacowane koszty realizacji zadania (tys. zł)						Potencjalne zewnętrzne źródła finansowania	Okres realizacji	
	2016	2017	2018	2019	2020	2021		od ...	do...
Planowane zadania									
							rolnych, - dofinansowanie Gminy - budżet Powiatu		
Przebudowa drogi powiatowej nr 1500D od granicy z powiatem namysłowskim w kierunku Dalborowic	0	0	500	500	0	0	- dotacja z budżetu Państwa na ochronę, rekultywację gruntów rolnych - dofinansowanie Gminy - budżet Powiatu	2018	2019
Budowa wiaduktu drogowego nad linią kolejową w ciągu ul. Moniuszki w Oleśnicy	0	5 000	0	0	0	0	- dofinansowanie Ministerstwa Rozwoju, - dofinansowanie Gminy, - budżet Powiatu	2017	2017
Przebudowa ul. Chopina w Oleśnicy (droga powiatowa nr 1517D)	0	0	500	0	0	0	Nie dotyczy. Budżet powiatu.	2018	2018
Przebudowa ul. Stawowej - ul. Łukanowskiej - ul. Ludwikowska w Oleśnicy (droga powiatowa nr 1511D)	0	0	2 000	2 000	1 000	0	- PRGiPID, - dofinansowanie Gminy, - budżet Powiatu	2018	2020
Przebudowa drogi powiatowej nr 1473D w miejscowości Boguszyce (do skrzyżowania z drogą powiatową nr 1470D)	0	500	1 000	0	0	0	- dotacja z budżetu Państwa na ochronę, rekultywację gruntów rolnych, - dofinansowanie Gminy, - budżet Powiatu	2017	2018
Przebudowa drogi powiatowej nr 1465D w miejscowości Ligota Polska	0	0	1 000	1 000	1 000	0	- PRGiPID, - dofinansowanie Gminy, - budżet Powiatu	2018	2020
Wykonanie chodnika na drodze powiatowej nr 1465D w miejscowości Jemielna	0	150	100	1 000	1 000	1 000	- dofinansowanie Gminy, - budżet Powiatu	2017	2018
Przebudowa drogi powiatowej nr 1475D Dobroszyce – Siekierowice – Mękarzowice – Łuczyna - Sadków	0	0	2 500	2 500	2 000	0	- PRGiPID, - dotacja z budżetu Państwa na ochronę, rekultywację gruntów rolnych,	2018	2020

Obszar interwencji	Szacowane koszty realizacji zadania (tys. zł)						Potencjalne zewnętrzne źródła finansowania	Okres realizacji	
	2016	2017	2018	2019	2020	2021		od ...	do...
Planowane zadania									
							- dofinansowanie Gminy, - budżet Powiatu		
Przebudowa drogi powiatowej nr 1477D w miejscowości Nowica	0	300	300	0	0	0	- dofinansowanie Gminy, - budżet Powiatu	2017	2018
Przebudowa ul. Oleśnickiej w Sycowie – droga powiatowa nr 1500D	0	2 000	0	0	0	0	- dofinansowanie Gminy, - budżet Powiatu	2017	2017
Budowa ciągu pieszo – rowerowego na drodze powiatowej nr 1495D Syców - Komorów	0	0	1 500	1 500	0	0	- PRGiPID, - dofinansowanie Gminy, - budżet Powiatu	2018	2019
Przebudowa drogi powiatowej nr 1480D Twardogóra – Grabowno Wielkie - Dobroszyce	0	0	1 000	1 000	1 000	0	- PRGiPID, - dotacja z budżetu Państwa na ochronę, rekultywację gruntów rolnych, - dofinansowanie Gminy, - budżet Powiatu	2018	2020
Przebudowa drogi powiatowej nr 1451D Brodowce – Leśne Domy – Twardogóra (ul. Trzebnicka)	0	0	1 000	1 000	1 000	0	- PRGiPID, - dotacja z budżetu Państwa na ochronę, rekultywację gruntów rolnych, - dofinansowanie Gminy, - budżet Powiatu	2018	2020
Przebudowa drogi powiatowej nr 1492D na odcinkach: Międzybórz – Niwki Książęce, Niwki Kraszowskie – granica powiatu	0	1 000	1 000	1 000	0	0	- PRGiPID, - dotacja z budżetu Państwa na ochronę, rekultywację gruntów rolnych, - dofinansowanie Gminy, - budżet Powiatu	2017	2019
Przebudowa drogi powiatowej nr 1495D Międzybórz - Kraszów (ok. 1,5 km od skrzyż. z drogą powiatową nr 1494D w kierunku Sycowa)	0	500	1 000	1 000	0	0	- PRGiPID, - dotacja z budżetu Państwa na ochronę, rekultywację gruntów	2017	2019

Obszar interwencji	Szacowane koszty realizacji zadania (tys. zł)						Potencjalne zewnętrzne źródła finansowania	Okres realizacji	
	2016	2017	2018	2019	2020	2021		od ...	do...
Planowane zadania									
							rolnych, - dofinansowanie Gminy, - budżet Powiatu		
Przebudowa drogi powiatowej nr 1500 D na terenie miasta Sycowa - ul. Oleśnicka od ronda w kierunku skrzyżowania z drogą wojewódzką 448	0	2 215	0	0	0	0	Nie dotyczy. Budżet powiatu.	2017	2017
Przebudowa drogi powiatowej nr 1460 D na odcinku Lipka – Wabienice	0	2 822	0	0	0	0	Nie dotyczy. Budżet powiatu.	2017	2017
Przebudowa drogi wojewódzkiej nr 451 w Bierutowie na odcinku od ul. Solnickiej w kierunku Oleśnicy (przy cmentarzu)	1 000	0	0	0	0	0	Nie dotyczy. Budżet powiatu.	2016	2016
Przebudowa drogi powiatowej nr 1475D Dobroszyce – Siekierowice – etap 1	600	0	0	0	0	0	Nie dotyczy. Budżet powiatu.	2016	2016
Przebudowa drogi powiatowej nr 1477D w miejscowości Nowica	200	0	0	0	0	0	Nie dotyczy. Budżet powiatu.	2016	2016
Przebudowa drogi powiatowej nr 1490D Goszcz – Syców – etap 3	961	0	0	0	0	0	Nie dotyczy. Budżet powiatu.	2016	2016
Przebudowa drogi powiatowej nr 1473D w miejscowości Boguszyce – etap 5	275	0	0	0	0	0	Nie dotyczy. Budżet powiatu.	2016	2016
Przebudowa drogi powiatowej nr 1497D Działosza – Stradomia Wierzchnia – etap 2	120	0	0	0	0	0	Nie dotyczy. Budżet powiatu.	2016	2016
Przebudowa mostu w Dalborowicach na drodze powiatowej nr 1504D gm. Dziadowa Kłoda	1 079	0	0	0	0	0	Nie dotyczy. Budżet powiatu.	2016	2016
Przebudowa ul. Chopina w Oleśnicy – etap 2	146	0	0	0	0	0	Nie dotyczy. Budżet powiatu.	2016	2016
Wykonanie chodnika na drodze powiatowej nr 1459D w miejscowości Sątok – etap 4	72,8	0	0	0	0	0	Nie dotyczy. Budżet powiatu.	2016	2016
Wykonanie chodnika na drodze powiatowej nr 1467D w miejscowości Zawidowice – etap 5	78,4	0	0	0	0	0	Nie dotyczy. Budżet powiatu.	2016	2016
Wykonanie chodnika na drodze powiatowej nr 1490D w miejscowości Bukowina Sycowska – etap 6	220	0	0	0	0	0	Nie dotyczy. Budżet powiatu.	2016	2016
Wykonanie nakładki bitumicznej na drodze powiatowej nr 1474D w miejscowości Sokołowice – etap 3	120	0	0	0	0	0	Nie dotyczy. Budżet powiatu.	2016	2016

Obszar interwencji	Szacowane koszty realizacji zadania (tys. zł)						Potencjalne zewnętrzne źródła finansowania	Okres realizacji	
	2016	2017	2018	2019	2020	2021		od ...	do...
Planowane zadania									
Wykonanie chodnika na drodze powiatowej nr 1490D w miejscowości Działawice – etap 2	100	0	0	0	0	0	Nie dotyczy. Budżet powiatu.	2016	2016
Wykonanie nakładki bitumicznej na drodze powiatowej nr 1496D w miejscowości Święty Marek – etap 5	220	0	0	0	0	0	Nie dotyczy. Budżet powiatu.	2016	2016
Wykonanie nakładki bitumicznej na drodze powiatowej nr 1498D w miejscowości Szczodród – etap 6	100	0	0	0	0	0	Nie dotyczy. Budżet powiatu.	2016	2016
Przebudowa drogi powiatowej nr 1500D od granicy z powiatem namysłowskim w kierunku Dalborowic – etap 4	8,1	0	0	0	0	0	Nie dotyczy. Budżet powiatu.	2016	2016
Wykonanie chodnika na drodze powiatowej nr 1508D ul. Graniczna w Międzyborzu – etap 2	50	0	0	0	0	0	Nie dotyczy. Budżet powiatu.	2016	2016
Wykonanie chodnika na drodze powiatowej nr 1500D w miejscowości Dalborowice – etap 3	50	0	0	0	0	0	Nie dotyczy. Budżet powiatu.	2016	2016
Wykonanie chodnika na drodze powiatowej nr 1463D w Bierutowie na ul. Solnickiej	50	0	0	0	0	0	Nie dotyczy. Budżet powiatu.	2016	2016
Przebudowa skrzyżowania drogi wojewódzkiej nr 448 (ul. Twardogórska), drogi powiatowej nr 1490D (ul. Sycowska) i drogi gminnej nr 101926D (ul. Rynek) w miejscowości Goszcz	200	0	0	0	0	0	Nie dotyczy. Budżet powiatu.	2016	2016
Obszar interwencji. Gospodarka wodno-ściekowa.									
Ochrona wód i brzegów przed zanieczyszczeniem i zwalczanie kłusownictwa wodnego wód Powiatu	100	100	100	100	100	100	Budżet Powiatu, UMWD	2016	2020
Modernizacja przyłączy wodnych budynku szkoły wzdłuż Sali gimnastycznej Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych w Oleśnicy	65	0	0	0	0	0	Nie dotyczy. Budżet powiatu.	2016	2016
Modernizacja przepompowni kanalizacji w budynku szpitala w Sycowie	70	0	0	0	0	0	Nie dotyczy. Budżet powiatu.	2016	2016
Obszar interwencji. Odpady. Ochrona powierzchni ziemi.									
Likwidacja pokryć dachowych obiektów Powiatu w ramach programu usuwania wyrobów zawierających azbest	0	60	60	60	0	0	Budżet Powiatu, NFOŚiGW, WFOŚiGW	2017	2019

Obszar interwencji	Szacowane koszty realizacji zadania (tys. zł)						Potencjalne zewnętrzne źródła finansowania	Okres realizacji	
Planowane zadania	2016	2017	2018	2019	2020	2021		od ...	do...
Obszar interwencji. Ochrona przyrody.									
Przekwalifikowywanie gruntów rolnych na leśne	20	20	20	20	20	0	Nie dotyczy. Budżet powiatu.	2016	2020
Wykonywanie planów urządzenia lasów gminnych i prywatnych	10	10	10	10	10	0	Budżet Powiatu, WFOŚiGW	2016	2020
Edukacja ekologiczna mieszkańców Powiatu Organizacja powiatowych obchodów Światowego Dnia Ziemi	20	20	20	20	20	0	Budżet Powiatu, UMWD	2016	2020
Inne									
Otworzenie nowego kierunku kształcenia zawodowego w ZSP w Oleśnicy: instalator systemów OZE	0	100	100	0	0	0	Nie dotyczy. Budżet powiatu.	2017	2018

XI. SYSTEM REALIZACJI PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA

Program ochrony środowiska na poziomie Powiatu Oleśnickiego jako dokument bardzo mocno powiązany z wytycznymi i zobowiązaniami płynącymi z wyższych poziomów administracji lub zarządzania realizowany będzie ze strony władz w układzie:

1. Zadań własnych Powiatu o charakterze inwestycyjnym.
2. Działań administracyjnych o charakterze:
 - regulacyjnym i profilaktycznym,
 - nadzorczym,
 - kontrolnym i karnym
3. Działań informacyjnych i edukacyjnych.
4. Monitoringu z realizacji Programu.

Poniżej określono rodzaje działań własnych Powiatu w ramach realizacji „Programu ochrony środowiska”.

11.1. Zadania inwestycyjne Powiatu.

Zadania własne Powiatu o charakterze inwestycyjnym wynikają przede wszystkim z ustawy o samorządzie powiatowym oraz z przepisów szczegółowych wskazujących na obowiązki zapewnienia społeczeństwu lokalnemu systemu edukacji, stworzenia i utrzymania sieci dróg oraz zapewnienia zdrowia i opieki społecznej, które to usługi są świadczone w konkretnych budynkach zlokalizowanych na konkretnych działkach/nieruchomościach pozostających w zasobie powiatu.

Najważniejsze zadania, które Powiat Oleśnicki realizować będzie na rzecz Programu do 2020r. to:

- inwestycje w zakresie zapewnienia zaopatrzenia w wodę i odprowadzenia ścieków w zakresie własnych budynków użyteczności publicznej;
- realizacja zadań z zakresu likwidacji azbestu w zakresie własnej substancji budowlanej;
- termomodernizacja i ulepszenie energetyczne obiektów powiatu;
- modernizacja lokalnych systemów ciepłowniczych w obiektach stanowiących własność powiatu;
- wdrażanie rozwiązań OZE w wybranych obiektach stanowiących własność powiatu;
- poprawa stanu technicznego dróg powiatowych oraz ewentualne wsparcie modernizacji dróg niższego i wyższego rzędu
- usprawnienie systemów odprowadzania wód opadowych z terenów utwardzonych w obiektach stanowiących własność powiatu (w tym odprowadzanych z dróg powiatowych);
- modernizacja oświetlenia w kierunku rozwiązań niskoenergetycznych w obiektach stanowiących własność powiatu;
- stałe ulepszanie infrastruktury służącej gospodarce odpadami komunalnymi (pojemniki do selektywnej zbiórki).

11.2. Działania administracyjne Starosty Powiatu.

Powiat, jak już wskazano w rozdziale 8.1 jest organem „pośrednim” administracji publicznej ulokowanym pomiędzy gminami i województwem przez co jego kompetencje zostały ograniczone (szczególnie w obszarze inwestycyjnym – tutaj dominującą rolę pełnią gminy) i ściśle zdefiniowane w szeregu ustaw, co zostało wskazane w rozdziale 8.3.

W sektorze ochrony środowiska istnieje także znaczna grupa mechanizmów administracyjnych, które Starosta stosować może wobec podmiotów prawnych, jak również osób fizycznych.

Szerzej zagadnienia te zostały opisane w rozdziałach powyżej niniejszego Programu.

11.3. Działania informacyjne i edukacyjne.

Warunkiem koniecznym i niezbędnym realizacji ustanowionych celów zarówno w zakresie racjonalnego użytkowania zasobów naturalnych, jak i poprawy jakości środowiska jest dobrze zorganizowany system informacji i edukacji ekologicznej społeczeństwa.

Działania edukacyjne powinny być działaniami systemowymi z jasno sprecyzowanymi celami i sposobem ich realizacji. Edukacja ekologiczna w Powiecie Oleśnickim odbywać się będzie w dwóch głównych nurtach. Jako szkolna (od lat istniejąca i ciągle udoskonalana) i pozaszkolna – kierowana do szerszej grupy odbiorców, czasem do wszystkich mieszkańców.

Edukacja szkolna to zorganizowany system kształcenia uczniów, nastawiony na wytworzenie u nich umiejętności obserwowania środowiska i zmian w nim zachodzących, wyciągania wniosków na poziomie przyczyn i skutków degradacji środowiska. I na końcu wykształcenie wrażliwości na piękno przyrody i szacunku dla niej. Taka edukacja ekologiczna prowadzona jest systematycznie w ramach programów nauczania w przedszkolach i szkołach wszystkich poziomów. Wydaje się że ten sektor edukacji ekologicznej należy jedynie udoskonalać, np. poprzez angażowanie uczniów w inicjatywy poza przedmiotowe i ponad klasowe:

- akcje terenowe – sadzenie drzew, budowa miejsc gniazdowania dla owadów pylących, porządkowanie terenów zielonych
- konkursy (plastyczne, wiedzy), pikniki ekologiczne.

W ostatnich latach obserwuje się wzrost zainteresowania edukacją ekologiczną u osób dorosłych. Jest to związane ze zdobywaniem wiedzy na temat otaczającego środowiska, a także możliwością uczestniczenia w działaniach na rzecz jego ochrony. Przede wszystkim jednak wynika z pragmatyzmu. Często bowiem ochrona środowiska równa się poprawie własnego standardu życia lub zdrowia (ograniczanie niskiej emisji poprzez redukcję zużycia energii lub zmianę paliw; usuwanie dachów azbestowych, indywidualne oczyszczalnie ścieków). Dodatkowo ma czasem walor ekonomiczny (wytworzenie energii z OZE, termomodernizacja budynków). Szczególną rolę w rozwijaniu edukacji ekologicznej wśród dorosłych mieszkańców spełniać może Starostwo Powiatowe. Najlepszym i najefektywniejszym sposobem oddziaływania jest Internet i lokalne periodyki rozprowadzane przez Starostwo (publikacje, ulotki, ogłoszenia). Ważne dla podnoszenia świadomości ekologicznej dorosłych jest także ich zaangażowanie w procesy decyzyjne lub konsultacje, w przypadku spraw mogących mieć wpływ na stan środowiska.

Wśród wielu tematów, znaczące miejsce w najbliższych latach należy przypisać edukacji ekologicznej w zakresie ochrony powietrza atmosferycznego i gospodarcze niskoemisyjnej powiązanej z oszczędnościami energii. Bardzo nośnym tematem są odnawialne źródła energii w zakresie tzw. mikro-źródeł.

Inne nadal ważne tematy to gospodarka odpadami (w tym likwidacja azbestu) oraz zagadnienia z sektora wodno-ściekowego. W sektorze ściekowym należy mocno akcentować przyjazne środowisku sposoby ich zagospodarowania na terenach nie objętych kanalizacją. W tematyce wodnej niezbędne - wobec zjawisk atmosferycznych z ostatnich lat - jest wzmocnienie informacji o suszy hydrologicznej i roli retencjonowania oraz oszczędzania lokalnych zasobów wodnych.

Przykładem prowadzenia stałych działań eko-edukacyjnych jest prowadzona na bieżąco zakładka „Edukacja” na stronie BIP Starostwa Powiatowego.

W kolejnych latach planuje się dalsze działania w tym zakresie oraz wzmacnianie w rozpowszechnianiu edukacji ekologicznej za pośrednictwem nowoczesnych narzędzi komunikacji i informacji, opartych głównie o przekaz w ramach sieci internetowych i telefonii mobilnej (portale tematyczne, media społecznościowe, zakładki itp.). Przewiduje się następujące nurty informowania i edukowania w obszarze ochrony środowiska:

- prowadzenie aktywnych form edukacji ekologicznej młodzieży i dzieci – konkursy, działania terenowe,
- wspieranie finansowe i merytoryczne działań z zakresu edukacji ekologicznej prowadzonej w szkołach, instytucjach kulturalnych oraz poprzez grupy społeczne i organizacje pozarządowe z terenu powiatu,
- zapewnienia społeczeństwu niezbędnych informacji nt. stanu środowiska i działań na rzecz jego ochrony (okresowe publikatory, raporty z realizacji POŚ),
- stałe prezentowanie stanu środowiska (dane monitoringowe) i pozytywnych oraz skutecznych przykładów działań podejmowanych na rzecz jego ochrony (np. instalacje fotowoltaiczne, retencja wód, nasadzenia kompensacyjne, rekultywacja terenów w kierunku leśnym),
- sukcesywne rozszerzanie działalności informacyjno-wydawniczej,
- rozszerzenie zakresu edukacji szkolnej o atrakcyjne przyrodniczo miejsca w Powiecie Oleśnickim:
 - budowa i rozbudowa przyrodniczych ścieżek edukacyjnych,
 - uzupełnienie programów nauczania o tematykę związaną z przyrodą i środowiskiem oraz jej najbliższych okolic,
- pogadanki lub prelekcje wskazujące na zależności: działania na rzecz środowiska a zdrowie (azbest, emisje ze spalania paliw kopalnych) oraz ochrona środowiska a wydatki z budżetu domowego (oszczędzanie energii w wyniku termomodernizacji lub zmiany systemu grzewczego/ zasilania w prąd).

XII. MONITOROWANIE REALIZACJI PROGRAMU. RAPORTOWANIE.

Dla uzyskania bieżących informacji na temat stanu realizacji programu w kolejnych latach proponuje się przyjęcie mierzalnych wskaźników monitorowania realizacji założonych celów w oparciu o wykonywane zadania. Na ich podstawie można będzie raz na 2 lata dokonywać oceny osiągniętych efektów w relacji do założonych celów głównie poprzez porównywanie określonych wartości to tych ustalonych obecnie. Grupy wskaźników przedstawiono w tabeli poniżej.

Tabela 36. Propozycja wskaźników monitorowania dla kolejnych obszarów interwencji (opracowanie własne).

Obszar interwencji	Proponowane wskaźniki
ochrona klimatu i jakości powietrza	w budynkach publicznych powiatu: <ul style="list-style-type: none"> • udział energii ze źródeł odnawialnych w finalnym zużyciu energii (%), • oszacowany roczny spadek emisji gazów cieplarnianych (Mg CO₂/rok), • oszacowany roczny spadek emisji pyłów (Mg/rok), • dodatkowa zdolność wytwarzania energii ze źródeł odnawialnych (kW), • zmniejszenie rocznego zużycia energii finalnej (kWh/rok),
gospodarowanie wodami	<ul style="list-style-type: none"> • długość brzegów rzek objętych ochroną (km)

Obszar interwencji	Proponowane wskaźniki
gospodarka wodno - ściekowa	<p>w budynkach publicznych powiatu:</p> <ul style="list-style-type: none"> długość wybudowanej, rozbudowanej lub zmodernizowanej sieci wodociągowej (km), liczba zmodernizowanych Stacji Uzdatniania Wody, długość wybudowanej, rozbudowanej lub zmodernizowanej kanalizacji sanitarnej (km), liczba zmodernizowanych Stacji Oczyszczania Ścieków zmiana w wielkości ujmowanych zasobów wód podziemnych (m³/h)
gleby	<ul style="list-style-type: none"> powierzchnia gruntów zrekultywowanych w ciągu roku ogółem (ha),
gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów	<p>w budynkach publicznych powiatu:</p> <ul style="list-style-type: none"> poziom recyklingu i przygotowania do ponownego użycia wybranych frakcji odpadów: papier, metale, tworzywa sztuczne i szkło (% wagowo), poziom recyklingu, przygotowania do ponownego użycia i odzysku innymi metodami innych niż niebezpieczne odpadów budowlanych i rozbiórkowych (% wagowo), udział odpadów komunalnych zbieranych selektywnie w masie wszystkich zebranych odpadów komunalnych (%)
zasoby przyrodnicze	<ul style="list-style-type: none"> poziom lesistości (%), dodatkowa powierzchnia gruntów zalesionych (ha w danym roku), ilość nasadzonych drzew lub krzewów na terenach zielonych i w ramach kompensacji przyrodniczej (szt),
zagrożenia hałasem	<ul style="list-style-type: none"> powierzchnia obszaru, na którym występuje przekroczenie hałasu (ha)

Odpowiednio zebrane i zgromadzone informacje o wielkości i trendzie zmian poszczególnych wskaźników w kolejnych latach powinny być ujmowane w sprawozdaniach rocznych. Docelowo zaś stanowić będą podstawę do tworzenia wynikających z ustawy raportów z realizacji Programu.

Zgodnie z zapisami ustawy Prawo ochrony środowiska opracowanie to podlega oficjalnej weryfikacji i kontroli realizacji postawionych zamierzeń **w okresach dwuletnich, w formie raportów**. Sporządzony raport Starosta przedstawia Radzie Powiatu.

XIII. KOORDYNACJA REALIZACJI PROGRAMU.

Koordinacją oraz wskazanym powyżej monitorowaniem realizacji Programu zajmować się będzie Starosta Powiatu Oleśnickiego poprzez zespół pracowników z komórki merytorycznej Urzędu tj. Wydział Środowiska i Rolnictwa. Do poszczególnych obszarów wymienionych powyżej angażowani będą także pracownicy z innych Wydziałów (np. ds. środków zewnętrznych) i wydziałów (np. Wydział Komunikacji i Dróg), a także jednostki organizacyjne Powiatu (Szpitale, Szkoły itd.).

Harmonogram wykonania i uchwalenia POŚ oraz jego monitorowania:

- opracowanie dokumentu przez firmę zewnętrzną przy wsparciu grupy roboczej powołanej w strukturach Urzędu i włączonej w proces jego opracowania (4 miesiące tj. sierpień - listopad 2016);
- zaopiniowanie dokumentu POŚ przez Marszałka Województwa (3 miesiące tj. grudzień 2016 – luty 2017)

- uchwalenie dokumentu POŚ przez Radę Powiatu (2 miesiące tj. marzec – kwiecień 2017)
- co dwa lata przygotowanie raportu z wykonania POŚ, który następnie będzie przedstawiony radzie powiatu oraz przesłany do wiadomości zarządu województwa.

XIV. WYKAZ SKRÓTÓW

POŚ – program ochrony środowiska
RLM – równoważna liczba mieszkańców
PGN - plan gospodarki niskoemisyjnej
RPO WD – Regionalny Program Operacyjny Województwa Dolnośląskiego 2014-2020
PO IIŚ – Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko 2014-2020
WFOŚiGW – Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej
NFOŚiGW - Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej
MŚP – małe i średnie przedsiębiorstwa
PROW – Program Rozwoju Obszarów Wiejskich
GUS – Główny Urząd Statystyczny
MŚ – Ministerstwo Środowiska
UE – Unia Europejska
WIOŚ – Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska
RDOŚ – Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska
RZGW – Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej
OZE – odnawialne źródła energii
ARiMR – Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa

XV. ZAŁĄCZNIKI

- Załącznik 1.** Rodzaj i charakter projektów mogących uzyskać dofinansowanie w zakresie działań na rzecz POŚ ze źródeł zewnętrznych.
- Załącznik 2.** Tabela: cele, kierunki interwencji oraz zadania.
- Załącznik 3.** Tabela: harmonogram realizacji zadań własnych wraz z ich finansowaniem.

XVI. SPIS TABEL

- Tabela 1. Powierzchnia [km²] poszczególnych jednostek terytorialnych na obszarze powiatu oleśnickiego w porównaniu do samego powiatu oraz województwa (źródło: GUS 2015).
- Tabela 2. Liczba mieszkańców powiatu oleśnickiego z podziałem na poszczególne gminy na tle województwa (źródło: GUS 2015)
- Tabela 3. Gęstość zaludnienia powiatu oleśnickiego z podziałem na poszczególne gminy na tle województwa (źródło: GUS 2015)
- Tabela 4. Analiza struktury wiekowej ludności powiatu Oleśnickiego (źródło: GUS 2015)
- Tabela 5. Saldo migracji dla powiatu oleśnickiego (źródło: GUS 2015)
- Tabela 6. Formy własności podmiotów gospodarczych na terenie powiatu oleśnickiego w 2015r. (źródło: GUS 2015)

Tabela 7. Podmioty gospodarcze wg sektorów własnościowych na terenie powiatu oleśnickiego z podziałem na poszczególne jednostki gminne (źródło: GUS 2015)

Tabela 8. Gospodarstwa rolne wg grup obszarowych użytków rolnych - ogółem (źródło: Powszechny spis rolny 2010, GUS 2015r.)

Tabela 9. Gospodarstwa rolne wg grup obszarowych użytków rolnych – gospodarstwa indywidualne (źródło: Powszechny spis rolny 2010, GUS 2015r.)

Tabela 10. Analiza stanu technicznego i wyposażenia w infrastrukturę budynków należących do Powiatu Oleśnickiego (źródło: na podstawie ankiet energetyczno-budowlanych)

Tabela 11. Zestawienie danych na temat zużycia energii na potrzeby c.o. i c.w.u. w obiektach publicznych, dla których uzyskano dane (źródło: Starostwo Powiatowe w Oleśnicy)

Tabela 12. Niska emisja z obiektów publicznych, powiatowych występujących na terenie Powiatu Oleśnickiego (źródło: Starostwo Powiatowe w Oleśnicy)

Tabela 12a. Sygnalizowane przez zarządców oczekiwania w zakresie działań termomodernizacyjnych (źródło: Starostwo Powiatowe w Oleśnicy)

Tabela 13. Charakterystyka głównych zbiorników wód podziemnych województwa dolnośląskiego na obszarze powiatu oleśnickiego (źródło: Ocena jakości wód podziemnych województwa dolnośląskiego za rok 2015)

Tabela 14. Ocena wyników monitoringu operacyjnego wód podziemnych - wody reprezentujące słaby stan chemiczny (źródło: Ocena jakości wód podziemnych województwa dolnośląskiego za rok 2015).

Tabela 15. Stan ekologiczny i chemiczny rzek powiatu oleśnickiego – ocena za 2015r. (źródło: WIOŚ)

Tabela. 16. Struktura własnościowa lasów na terenie powiatu oleśnickiego w odniesieniu do całego województwa (źródło: GUS 2015r.)

Tabela 17. Korzystający z wodociągów i kanalizacji w % ogółu ludności na tle powiatów sąsiadujących (źródło: GUS 2015 r.).

Tabela 18. Korzystający z wodociągów i kanalizacji w % ogółu ludności w poszczególnych gminach powiatu (źródło: GUS 2015 r.).

Tabela 19. Długość czynnej sieci wodociągowej na terenie powiatu oleśnickiego w porównaniu do powiatów sąsiadujących w 2015r. (źródło: GUS 2015 r.)

Tabela 20. Długość czynnej sieci wodociągowej na terenie powiatu oleśnickiego z podziałem na poszczególne gminy (źródło: GUS 2015 r.)

Tabela 21. Długość czynnej sieci kanalizacyjnej na terenie powiatu oleśnickiego w porównaniu do powiatów sąsiadujących w 2015r. (źródło: GUS 2015 r.)

Tabela 22. Długość czynnej sieci kanalizacyjnej na terenie powiatu oleśnickiego z podziałem na poszczególne gminy (źródło: GUS 2015 r.)

Tabela 23. Komunalne oczyszczalnie ścieków na terenie powiatu oleśnickiego z podziałem na poszczególne gminy (źródło: GUS 2015).

Tabela 24. Korzystający z sieci gazowej w % ogółu ludności na tle powiatów sąsiadujących (źródło: GUS 2015 r.).

Tabela 25. Korzystający z sieci gazowej w % ogółu ludności w poszczególnych gminach powiatu (źródło: GUS 2015 r.).

Tabela 26. Długość czynnej sieci gazowej na terenie powiatu oleśnickiego w porównaniu do powiatów sąsiadujących w 2015r. (źródło: GUS 2015 r.)

Tabela 27. Długość czynnej sieci gazowej na terenie powiatu oleśnickiego z podziałem na poszczególne gminy (źródło: GUS 2015 r.)

Tabela 28. Ilość pomników w poszczególnych gminach powiatu oleśnickiego (źródło: RDOŚ).

Tabela 29. Wyniki pomiarów poziomu hałasu na terenie powiatu oleśnickiego w 2013r. (źródło: WIOŚ).

Tabela 30. Opis efektów realizacji dotychczasowego Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Oleśnickiego – Aktualizacja z 2007 roku w zakresie zadań, które realizowało Starostwo (źródło: Starostwo Powiatowe – raporty z realizacji POŚ 2009, 2012)

Tabela 31. Ocena aktualnego stanu środowiska i prognoza na lata obowiązywania „Programu ochrony środowiska”.

Tabela 32. Tabele SWOT dla Programu ochrony środowiska dla Powiatu Oleśnickiego w poszczególnych obszarach interwencji (opracowanie własne)

Tabela 33. Cele programu ochrony środowiska dla Powiatu Oleśnickiego wraz z podstawowymi kierunkami interwencji istotnymi z poziomu powiatu (opracowanie własne)

Tabela 34. Zadania o charakterze ogólnym, kierunkowym oraz możliwy układ oraz źródła ich finansowania. Perspektywa długoterminowa (opracowanie własne)

Tabela 35. Zadania o charakterze szczegółowym. Perspektywa krótkoterminowa do 2020r. (źródło: Starostwo Powiatowe w Oleśnicy)

Tabela 36. Propozycja wskaźników monitorowania dla kolejnych obszarów interwencji (opracowanie własne)

XVII. SPIS RYCIN

Ryc. 1. Mapa Powiatu Oleśnickiego (źródło: <http://powiat-olesnicki.pl>).

Ryc. 2. Liczba mieszkańców powiatu oleśnickiego w rozkładzie gminnym (źródło: GUS 2015r.)

Ryc. 3. Liczba mieszkańców powiatu oleśnickiego na przestrzeni lat 2005-2015 (źródło: GUS).

Ryc. 4. Podział hydrogeologiczny województwa Dolnośląskiego (źródło: Opracowanie Ekofizjograficzne dla Dolnego Śląska).

Ryc. 5. Główne Zbiorniki Wód Podziemnych na terenie Dolnego Śląska (źródło: Atlas hydrogeologiczny Polski).